

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๒

ห้องสมุด
เจ้าพนักงาน ก.พ.

วารสารข้าราชการ

วารสารรายเดือน เพื่อ ความก้าวหน้า และ รอบรู้

ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๑๐

ตุลาคม ๒๕๒๒

๒	ข้อเรื่อง	ปัญหาชาวเขาและมาตรการที่จำเป็นใน	
		การแก้ไขและพัฒนา	๔
๓	บทบรรณาธิการ	เทคนิคในการติดต่อกับประชาชน	๒๔
๓๖	กฎหมายและระเบียบใหม่	หลักการและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการ	๓๒
๔๑	ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	การปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ	๕๒
๖๑	สรุปข่าวที่น่าสนใจในวงราชการ	ศูนย์กลางแดด	๕๖
๗๔	เกร็ดบริหาร	หลักเกณฑ์การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ	
๗๗	อ่านหนังสือเดือนละเล่ม	ได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง	๖๔
๘๐	ท้ายเล่ม		

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

บริการสมาชิก

วารสารข้าราชการจำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท สำหรับสมาชิกค่าบำรุงปีละ ๕๐ บาท รวมค่าส่ง กรุณาขอรับและส่งเงินในนาม ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ. ถนนพินิจโลก ก.ท. ๓ โทร. ๒๕๑๕๕๕๕ หรือ ๒๕๑๓๓๓๓๓ ต่อ ๓๔ โดยส่งชำระเงินที่ ป.ท. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ต้องการถามปัญหากฎหมายระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลังหรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น โปรดแจ้งไปยังบรรณาธิการโดยตรง

ผู้จัดทำ

เจ้าของ และฝ่ายจัดการ	สวัสดิการ สำนักงาน ก.พ.
ที่ปรึกษา	นายประวิง ๓ นคร นายโสวัจ สุจริตกุล นายสำราญ ภาวราชกุม
บรรณาธิการ	นายอดุล บุญประกอบ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นายอุดม มุ่งเกษม นายเกียรติสม กลิ่นสุวรรณ
กองบรรณาธิการ	นายบุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ นายสมศักดิ์ ส่งสัมพันธ์ นายนิเวศน์ สิทธิชัย นายอิทธิพร พัทธกันตร นายจ๊กกภพ ตั้งทงษ์กัน นางสาวพัชรา บุณยรัตน์เสวี นางสาวเพ็ญศรี ธนาวิภาส
ฝ่ายศิลป์	นายณรงค์ นกุลการ
สถานที่พิมพ์	ไทยพิมพ์—อักษรสารการพิมพ์ กรุงเทพฯ ฯ
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา	นายสิทธิชัย ปรีกัมศีล

ย่อเรื่อง

4 ปัญหาชาวเขาและมาตรการที่จำเป็นในการแก้ไขและพัฒนา : เป็นบทความที่กล่าวถึงปัญหาต่างๆ ของชาวเขาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง โดยสรุปสาเหตุใหญ่ๆ ๔ ประการ คือ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สูง ปัญหาเกี่ยวกับฝิ่น ปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยมั่นคง และระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของชาวเขาดำกว่าประชากรกลุ่มอื่นๆ พร้อมทั้งได้กล่าวถึง ลักษณะความรุนแรงของชาวเขา บังคับตัวเร่งปัญหา รวมถึงมาตรการที่จำเป็นในการแก้ไขและพัฒนาชาวเขาในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา อนามัย การทำมาหากิน การเพิ่มของประชากร แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการพัฒนาต้องเริ่มพัฒนาจากสิ่งที่ชาวเขายอมรับเสียก่อน ปัญหาชาวเขาแม้จะเป็นปัญหาของชนกลุ่มน้อยแต่ย่อมมีผลกระทบต่อความมั่นคง ปลอดภัย ของประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศ

24 เทคนิคในการติดต่อกับประชาชน : เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภาพพจน์ของหน่วยงานทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงาน ที่มีการติดต่อกับประชาชน เช่น อำเภอ โรงพยาบาล ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เป็นต้น อันมีผลสะท้อนให้บุคคลภายนอก มีความรัก ความเข้าใจหรือไม่เข้าใจหน่วยงานของตน ในสังคมปัจจุบันได้ยอมรับว่า “คน” เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงาน ฉะนั้น ทุกคนจึงต้องพยายามปรับปรุงตัวให้เข้ากับผู้อื่น โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อที่จะสร้างความรักความสามัคคี ความเป็นกันเอง ให้เกิดขึ้นในหมู่ของตนเมื่อทุกคนใช้เทคนิคในการติดต่อกับประชาชน ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ก็จะลดน้อยลงหรือเกือบจะไม่มีเลย และยังเป็นเครื่องมือในการลดช่องว่างระหว่างข้าราชการกับประชาชนอีกด้วย

41 ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน : ปัญหาที่น่าสนใจในฉบับนี้ได้แก่ การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งในบางสายงาน/ การขยายเวลาสอบสวนทางวินัย/ การเลื่อนระดับตำแหน่ง/ ปัญหาลูกจ้างและการพัสดุ/ การขอบำเหน็จบำนาญพิเศษสิทธิในการรับบำเหน็จตกทอดหรือบำนาญพิเศษ/ การนับเวลาราชการเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญ

64 หลักเกณฑ์การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง: สืบเนื่องมาจากหนังสือเวียนฉบับใหม่ คือ ว. ๑๕ ที่ได้ลงในวารสารข้าราชการฉบับเดือนที่แล้ว ในคอลัมน์กฎหมายและระเบียบใหม่ ผู้เขียนต้องการให้อ่านมีความรู้และความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงได้นำรายละเอียดต่างๆ มาลงอีกครั้งหนึ่ง เริ่มตั้งแต่ที่มา สำคัญ กรณที่จะใช้ ระยะเวลาที่จะใช้ และคำอธิบาย ว. ๑๕ รายข้อ

บทบรรณาธิการ

“ตุลา” เป็นเดือนแห่งความเปลี่ยนแปลง

ถ้าจะพูดกันถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงในเดือนตุลาคมในวงราชการ ก็คงจะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าข้าราชการ หลาก ๆ ท่าน ต้อง พ้นจาก ราชการไป เพราะครบเกษียณอายุ บางส่วนราชการก็อาจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตัวผู้บริหาร และก็คงจะมีผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงในนโยบายการบริหารงานด้วย

แต่สิ่งที่ข้าราชการทุกคนเผ้ารอ แต่ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงก็คือ เงินเดือนข้าราชการ

หลังจาก ที่ทาง รัฐบาลได้ ประกาศ ขึ้น ราคา น้ำมันแล้ว ก็ได้มีการพิจารณาปรับปรุงรายได้ของผู้มีอาชีพต่างๆ กัน เช่น มีการเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำ การประกันราคาข้าว และสำหรับข้าราชการนั้น คณะรัฐมนตรีก็มีมติให้ปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ โดยใช้บัญชีหมายเลข ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ปีหน้า โดยมีได้ประกาศเปลี่ยนแปลงเงินเพิ่มค่าครองชีพที่ข้าราชการได้รับเงินเดือนต่ำกว่า ๔,๕๖๐ บาท เคยรับอยู่เดิมประการใด

พอรัฐบาลแถลงข่าวออกมา ข้าราชการก็รู้สึกสีหน้าใสซึ้งบ้าง แต่ก็ปรากฏว่ายังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันบ้างในหมู่ข้าราชการ ประชาชน และสื่อมวลชนทั่วไป

ส่วน ทาง สมาคม ข้าราชการ พลเรือน แห่ง ประเทศไทย ท่านนายกสมาคม ก็แถลงออกมาว่าไม่ควรใช้บัญชี ๒ ควรจะเพิ่มให้คนละ ๕๐๐ บาท รวด ไม่ว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หรือผู้น้อย มิฉะนั้นแล้วผู้ใหญ่ได้เพิ่มมากกว่าผู้น้อย นับว่าไม่เป็นธรรม

ฟังแล้วออกน่าเป็นห่วง ก็ในเมื่อท่านนายกสมาคม ร้องทัก การเพิ่ม เงินเดือนให้แก่ สมาชิกของท่านเองแล้ว ฝ่ายบริหารของบ้านเมืองมีลังเลไปหรือที่จะได้เดี๋ยวก็กลายเป็นอด ข้าราชการก็จะชักหน้าไม่ถึงหลัง อีกข้อที่น่าเป็นห่วงก็คือ หลักการการได้รับเงินเดือนแตกต่างกันระหว่างผู้ใหญ่และผู้น้อย เรื่องนี้หากพิจารณาได้ไม่ถี่ถ้วน และหาทางออกได้ไม่เหมาะสมแล้ว ข้าราชการที่ดี มีความสามารถสูง จะอยู่ต่อไปกันได้อีกซักกี่หน้า มิหนำซ้ำราชการไปสู่ *วงการอื่น*หมดหรือ ในเมื่อคำตอบแทนในตำแหน่งระดับสูงนั้น *เขา*พิจารณาให้ทั้ง *ค่าความรับผิดชอบ*ในงาน *ค่าความสามารถ*ของบุคคล และ *เหตุผลอื่น*ทางเศรษฐกิจอันสมควร ทั้งนี้ทั้งนั้นเพราะตระหนักดีว่า ตำแหน่งในระดับสูงนั้นคนต่างหากที่ *เป็นผู้สร้างงาน*

ก็ไม่มีอะไรอื่น นอกจากอดเป็นห่วงไม่ได้ว่าต่อไปราชการไทยจะเหลือแต่มือแต่ไม้ ไม่มีสมอง แล้วคิดดูเองเถิดครับอะไรจะเกิดขึ้น ๑๖

ปัญหาชาวเขาและมาตรการ ที่จำเป็นในการแก้ไขและพัฒนา

โดย วนัษ์ พฤกษ์ศรี

ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่

มกราคม ๒๕๒๑

๑. **ปัญหาชาวเขา** กล่าวได้ว่า ปัญหาชาวเขา นั้นมีหลายด้านและเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน คือ มีทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงแห่งชาติ การเมือง และการปกครองเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย อย่างไรก็ตาม เพื่อ ความ เข้าใจ ต่อ ปัญหา ชาว เขา ใน ลักษณะ ที่มี รูป รรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมาอาจสรุปได้ว่า “ปัญหาชาวเขา” มี ๔ ประการคือ :—

— การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สูง

— ปัญหาเกี่ยวกับฝิ่น

— ปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยมั่นคง

— ระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของชาวเขาต่ำกว่า ของ ประชากร กลุ่มอื่น ๆ ซึ่ง ปัญหา เหล่านี้ สามารถชี้แจงโดยสรุปต่อไปได้ดังต่อไปนี้

๑.๑ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สูง

คำว่า “ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สูง” ในที่นี้หมายถึงป่าไม้ ดิน น้ำ ปริมาณและคุณภาพของน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ที่อยู่อาศัยและชีวิตของสัตว์ป่า และความแปรปรวนเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ

การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใน พื้นที่สูง ที่เชื่อกันว่า เกิดจาก ชาวเขา นั้น มีสาเหตุมาจากการทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขา ซึ่งใช้วิธีการโค่นถางป่าแล้วเผาก่อนการปลูกพืช เมื่อปลูกพืชจนดินขาดความอุดมสมบูรณ์หรือเรียกกันว่าดินจืดแล้วก็จะไปโค่นถางป่าทำไร่ในที่ใหม่ต่อ ๆ กันไปเรื่อย ๆ อันเป็นเหตุทำให้พื้นที่ป่าไม้บนภูเขาถูกทำลายมากยิ่งขึ้นทุก ๆ ปี และส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย

ได้มีนักวิชาการป่าไม้ (อดีต ศจ. เทียมคมกฤษ) ประมาณไว้ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ว่าในขณะที่

ประเทศไทยมีชาวเขาประมาณ ๔๘,๑๒๓ ครัวเรือน แต่ละครัวเรือนใช้ที่ดินทำไร่ปีละ ๐.๙ แยกตัว นั้น ในปีหนึ่ง ๆ ชาวเขาจะใช้ที่ดินทั้งหมดสำหรับทำไร่ ๒๗๐,๖๔๔ ไร่ (หรือ ๔๓๓ ตร.กม.) คิดเป็นมูลค่าของไม้เท่านั้น ส่วนความสูญเสียด้านอื่น ๆ เช่น หนาดิน ความชุ่มชื้นของพื้นที่ ฯลฯ นั้น ประมาณเป็นมูลค่าไม่ได้

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาติดตามวิธีการทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด พบว่ามีวิธีการแตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มที่นิยมปลูก ผืน และกลุ่มที่ไม่ปลูกผืนโดยจารีตประเพณี กล่าวคือกลุ่มที่ปลูกผืน ซึ่งชาวเขากลุ่มนี้ส่วนใหญ่ได้อพยพเข้ามาอยู่ใน ประเทศไทยไม่เกิน หรือเมื่อ ประมาณ ๑๐๐ ปี นั้น มีแนวโน้มที่จะเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกผืนก่อน ซึ่งที่ประเภทนี้ในภาคเหนือของประเทศไทย ก็ได้แก่พื้นที่ที่ตั้งอยู่ในระดับสูงบริเวณแหล่งต้นน้ำของประเทศ เมื่อพบที่เช่นนั้นแล้ว พวกเขาจะลงมือโค่นถางป่าทำไร่ ผืนและนิยมปลูกผืนซ้ำที่ติดต่อกันไปจนดินจืด และเมื่อวัชพืช รุกรานแล้วจึงจะละทิ้งไปเสาะแสวงหาที่ปลูกผืนแห่งใหม่ การที่พวกเขานิยมปลูกผืนซ้ำที่โดยไม่ใช้วิธีการหมุนเวียนไร่ที่เพาะปลูกนั้น เป็นเพราะผืนเป็นพืชที่ทำรายได้เงินสดให้แก่ชาวเขา หากใช้วิธีการปลูกแบบ หมุนเวียน ก็เกรงว่า ผู้อื่น จะเข้าไป ครอบครองที่ดินของตน ด้วยวิธีการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบนี้ และ ถึงแม้ว่า ชาวเขาเผ่า ที่ปลูกผืน นี้ จะเพิ่ง

อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ชาวเขาเผ่านี้ก็กลับกระจายตัวเองไปตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือมากกว่าชาวเขาที่ไม่ ปลูกผืน ซึ่งมีจำนวนมากว่านั้นเสียอีก สำหรับชาวเขาเผ่าที่ไม่ปลูกผืนโดยจารีตประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเผ่ากะเหรี่ยงและเผ่าละว้า (ลัวะ) ในภาคเหนือนี้มีวิธีการทำไร่เลื่อนลอยแบบหมุนเวียนไร่ คือเมื่อโค่นถางป่าแล้วเผาและทำไร่ในพื้นที่นั้นเพียง ๑ ปี แล้วก็จะละทิ้งที่นั้นไว้นานถึง ๗-๑๒ ปี เพื่อให้ป่ารกงามขึ้นมาใหม่ จากนั้นจึงกลับมาใช้ประโยชน์พื้นที่แห่งนั้นอีก การทำไร่แบบหมุนเวียนไร่เช่นนี้ ทำให้บริเวณที่ทำกินของกะเหรี่ยงและลัวะในภาคเหนือไม่ประสบปัญหาดินจืดและวัชพืช รุกราน ประกอบกับชาวเขาทั้งสองเผ่านี้ยังรู้จักปรับพื้นที่ตามหุบเขาเป็นขั้นบันไดสำหรับทำนาได้อีกด้วย ชาวเขาทั้งสองเผ่านี้จึงมีอาณาเขตของหมู่บ้านที่แน่นอนและอยู่กัน ในบริเวณพื้นที่แห่งหนึ่ง ๆ นานนับร้อย ๆ ปี นัยหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าวิธีการทำไร่เลื่อนลอยไม่ซ้ำที่ แต่หมุนเวียนไร่ แบบกะเหรี่ยง และลัวะนั้นนับได้ว่าเป็นวิธีการอนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และมีผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำน้อย ถึงแม้ว่าแต่ละครัวเรือนจะต้องถือครองที่ดินมากก็ตาม

อย่างไรก็ดี ถึงแม้วิธีการทำไร่เลื่อนลอยของกะเหรี่ยงและลัวะจะเป็นแบบอนุรักษ์ก็ตาม แต่วิธีการนี้กำลังจะลดประสิทธิผลลง เพราะกะเหรี่ยงและลัวะกำลังประสบปัญหาประชากรเพิ่มมากขึ้น

เช่นเดียวกับประชากรกลุ่มอื่น ๆ ทำให้จำเป็นที่จะต้องใช้พื้นที่เพาะปลูกแห่งหนึ่ง ๆ มีระยะถี่เข้า ๆ หรือทำให้ระยะพักตัวของไร่ (Fallow period) ลดจำนวนปีลงผลก็คือความอุดมสมบูรณ์ของดินจะลดลงด้วย ซึ่งหากการณ์เป็นไปเช่นนั้นแล้ว กะเทรียงและวัชพืชก็จะกระจายตัวเองมากและอยู่ไม่ประจำที่ เช่นเดียวกับชาวเขาที่ทำไมไร่เลื่อนลอยอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าปัญหาชาวเขาข้อที่ ๑ นี้ เกิดจากวิธีการเพาะปลูก หรือวิถีทำกินของกลุ่มชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เรียนรู้ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษของพวกเขาที่ผ่านมาแล้ว การแก้ปัญหาข้อนี้ จะทำได้ สำเร็จ ก็ต่อเมื่อได้มีการช่วยให้กลุ่มชนเหล่านั้นเปลี่ยนวิธีการใช้ที่ดิน (Land Use Method) และเทคนิควิธีการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่สูง ซึ่งก็คือจะต้องแนะนำวิธีการเกษตรแบบถาวรหรือการเกษตรแบบเป็นหลักแหล่ง (Stabilized Agriculture) เข้าไปแทนที่วิธีเพาะปลูกแบบไร่เลื่อนลอยและในขณะเดียวกันก็ต้องส่งเสริมการวางแผนครอบครัวเพื่อควบคุมจำนวนประชากรให้สมดุลย์กับทรัพยากรที่ดินและด้านอื่น ๆ ในพื้นที่สูงนั้นอีกด้วย

๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับฝิ่น

ปัญหาข้อนี้ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับชาวเขานั้นก็คือ ชาวเขาบางเผ่าบางกลุ่มเป็นผู้ผลิตฝิ่น อันเป็นที่มาของยาเสพติดจำพวกฝิ่น มอร์ฟีน และเฮโรอีน นอกจากนี้ ชาวเขาบางส่วนเสพยาฝิ่นติดและบางส่วนรับจ้างชนฝิ่นด้วย

ปัญหา และความ สูญเสีย ทั้ง ทาง เศรษฐกิจ และสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับฝิ่นนี้ พอสรุปได้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการทำลายป่าไม้ตามบริเวณต้นน้ำลำธารในพื้นที่สูง เพราะฝิ่นในประเทศไทย นอกจาก ต้องการ ความเหมาะสมด้านอื่น ๆ แล้วยังต้องปลูกในพื้นที่ระดับสูงจากระดับน้ำทะเลมากจึงจะได้ผลดี ซึ่งส่วนใหญ่ของพื้นที่นี้เป็นบริเวณต้นน้ำในภาคเหนือตอนบน

ในการปลูกฝิ่นนี้ถ้าใช้ตัวเลขประชากรชาวเขาที่สหประชาชาติเคยรายงานไว้เป็นหลักในการคิดคำนวณ กับ ข้อมูล ของ ศูนย์วิจัย ชาวเขา ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้วจะพบว่าแรงงานที่ชาวเขาและคนเผ่าอื่นใช้ในการปลูกฝิ่นมีจำนวน ๕๕,๐๐๐ คน ต่อปี รัฐบาลต้องสูญเสียแรงงานนี้ไปแทนที่จะถูกใช้ไปในการผลิตอย่างอื่น ที่ชอบด้วยกฎหมายและมีผลในทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้หากพิจารณาถึงความสูญเสียที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติดทุกชนิด ซึ่งมีผู้กล่าวว่า ประเทศไทยมีประชากรที่ติดยาเสพติดประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งต้องใช้จ่ายหรือสูญเสียทางเศรษฐกิจประมาณคนละ ๑๐๐ บาทต่อวัน แล้วก็ได้ ตัว เลข ความ สูญเสีย ทาง เศรษฐกิจ ประมาณ ๒๑,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี

ตัวเลขที่กล่าวมานี้ ถ้าสามารถนำไปรวมกับค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดและค่าใช้จ่าย ในการปราบปราม การค้ายาเสพติดให้โทษ และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องอื่นด้วยแล้ว ก็ย่อมจะเป็นจำนวนเงินมหาศาลทีเดียว

ด้านสังคม ผืนและยาเสพติดทำให้สุขภาพ
อนามัยของประชากรเสื่อมโทรม อันจะส่งผลต่อไป
ทำให้การศึกษาและการประกอบอาชีพไม่เต็มที่หรือ
เป็นภาระแก่ครอบครัว ทำให้ชีวิตครอบครัวดำเนิน
ไปไม่ราบรื่น นอกจากนี้ก่อให้เกิดปัญหาอายุอาชญา-
กรและอาชญากรรมอื่น ๆ ได้อีกด้วย

เกี่ยวกับการปลูกฝิ่นนี้ ในปัจจุบันปรากฏว่า
นอกจากชาวเขาแล้ว คนพื้นราบที่อพยพขึ้นไปอยู่
ในพื้นที่สูงได้เริ่มปลูกฝิ่นกันบ้างแล้ว

๑.๓ ปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัย มั่นคง

ปัญหานี้มีความสัมพันธ์อยู่กับความไม่สงบ
เรียบร้อยในพื้นที่สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณ
ชายแดน ภาคเหนือ และบางส่วนของชายแดน ด้าน
ตะวันตกที่มีชาวเขาอาศัยอยู่ ชาวเขาบางส่วนได้
ถูกชักนำให้เข้าร่วมในการก่อการร้ายกับฝ่าย ผ.ก.ค.
แล้ว ซึ่งจากการคาดคะเนประมาณ ๑,๓๐๐—๑,๕๐๐
คน และนับตั้งแต่เกิดการก่อการร้ายของชาวเขา
ขึ้นในประเทศตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๐ จนกระทั่งถึง
ปัจจุบันนี้ รัฐบาลต้องสูญเสียชีวิตของเจ้าหน้าที่
และราษฎร รวมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายไปแล้วเป็น
จำนวนที่ประมาณค่ามิได้ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบ
ทางอ้อมต่อเศรษฐกิจของส่วนรวมด้วย อาทิเช่น
ทำให้โอกาสของการลงทุนทางเศรษฐกิจพลอยได้รับความ
กระทบกระเทือน อันอาจจะเป็นผลทำให้การ
กระจายการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคและชนบท

ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมของชาติไม่
บรรลุเป้าหมายเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้

การที่ฝ่ายตรงข้ามต้องการกำลังชาวเขาเข้า
ร่วม ในการต่อสู้กับรัฐบาล และทำงานด้านโฆษณา
ชวนเชื่อ ชักจูง ชาวเขาได้ผลในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลยังไม่
สามารถดึงชาวเขาที่เข้าร่วมกับฝ่ายที่เป็น ปฏิบัติกร
ต่อรัฐบาลกลับคืนมาได้ ในอัตราที่น่าพอใจนั้น มี
เหตุผล หรือสาเหตุอันเป็นข้อจำกัดอยู่หลายประการ
 อาทิเช่น

(๑) ชาวเขาโดยทั่วไปในประเทศยัง
ขาดความสำนึกเป็นพลเมืองไทย เรื่องนี้เป็น
ข้อเท็จจริงที่คาดว่าฝ่ายต่อต้านรัฐบาลก็เข้าใจดี ทั้งนี้
เพราะ ความเจริญ กลุ่มชน ของชาวเขา นั้นยังอยู่ใน
สังคมระดับเผ่าพันธุ์ (Tribal Stage) มีความผูก
พัน และ จงรักภักดีต่อ เผ่าพันธุ์ ของตนเอง และ ต่อ
หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของชีวิตประจำ
วันในด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และการ
ปกครองของแต่ละเผ่าเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีความ
รักนับถือญาติพี่น้องและพวกพ้องในเผ่าเดียวกันเช่น
เดียวกับสมาชิกของกลุ่มชนอื่น ๆ แต่ในกลุ่มชาวเขา
นั้น ความรู้สึกผูกพันดังกล่าวนี้มีความแน่นแฟ้นมาก
กว่าสมาชิกของสังคมสมัยใหม่ เพราะชาวเขาเคารพ
นับถือและ เกรงกลัว อำนาจ ลึกลับของผีบรรพบุรุษ
และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ ที่เผ่าพันธุ์ของเขาเชื่อถืออยู่
ประกอบกับการที่สังคมชาวเขาอยู่โดดเดี่ยว และห่าง
ไกลคมนาคม มีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มชนอื่น ๆ

ในประเทศน้อย ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้เองที่ทำให้ ชาวเขายัง ไม่มี ความรู้สึก ว่า ตนเองเป็น หน่วยหนึ่ง ของสังคมส่วนใหญ่ และขาดความสำนึกในความ เป็นพลเมือง อันเป็นจุดอ่อนของประชากรส่วน หนึ่งที่ฝ่ายตรงข้ามหรือฝ่ายต่อต้านรัฐบาลสามารถใช้ ประโยชน์สำหรับชักจูงให้ชาวเขาบางส่วนกลายเป็น ปฏิปักษ์กับรัฐบาลได้ อย่างไรก็ดีเท่าที่สังเกตจุดอ่อน ดังกล่าวนี้นี้ ไม่ค่อยมีในกลุ่มชาวเขาที่เจ้าหน้าที่ รัฐบาลเข้าถึงและสังคม ชาวเขาและสังคมคนไทยใน ชนบทติดต่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด

(๒) สำหรับ กลุ่ม ชาวเขาที่เปลี่ยน ลัทธิความเชื่อถือ ทาง ศาสนาตาม มติ ของชาว ตะวันตกแล้ว แต่ยังตั้งชุมชนเป็นกลุ่มก้อนโดด เดี่ยวในที่ห่างไกลคมนาคม ก็ยังมีความสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทย น้อยกว่าการ เป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่พวกเขาหันมานับถือใหม่ ซึ่งอาจเป็น เพราะการอบรมสั่งสอน เน้นเรื่องการเป็นพลเมือง ของสังคม ในประเทศ น้อยกว่าการ เป็น สมาชิก ใน อาณาจักรแห่งพระผู้เป็นเจ้าก็อาจเป็นได้

(๓) สังคมชาวไทยยังไม่ยอมรับชาว- เขา เรื่องนี้ สืบเนื่อง มาจาก การที่ชาวเขา ยังมีชีวิต ความเป็นอยู่ในสังคมแคบ ๆ และโดดเดี่ยวรวมทั้ง การที่ชาวเขามีภาษาขนบธรรมเนียมประเพณี และ การแต่งกายแตกต่างไปจากคนไทยโดยทั่วไป ทำให้ คนไทยทั่วไปมองเห็นชาวเขาเป็น กลุ่มชนที่แตกต่าง ทางเชื้อชาติและภาษากับพวกตน และเข้าใจว่า

ชาวเขาได้อพยพเข้ามาพึ่งประเทศไทย แทนที่จะคิด ว่าชาวเขาจำนวนไม่น้อยที่บรรพบุรุษของเขาเกิดใน แผ่นดินไทยมานานแล้ว ทักษะคติเช่นนี้ซึ่งคาดว่ายัง มีอยู่ทั่วไป ทำให้คนไทยยังมองดูชาวเขาเป็นคน ประหลาดต่ำต้อย และล้าหลังในด้านความเป็นอยู่ กว่าพวกตน ทั้งนี้ ยกเว้นชาวชนบทที่อยู่ใกล้ชิด และติดต่อสัมพันธ์กับชาวเขาเป็นประจำ ความรู้สึก ว่าเป็นกลุ่มชนคนละพวกเช่นนี้ ก็ย่อมมีอยู่ใน กลุ่มชาวเขาด้วย แต่การที่ชนส่วนใหญ่ไม่ยอมรับ ชนส่วนน้อยนั้น จะทำให้ชนส่วนน้อยยิ่งแยกตน เองให้โดดเดี่ยวมากยิ่งขึ้น อันเป็นช่องทางให้ฝ่าย ต่อต้านรัฐบาลนำไปใช้ประโยชน์ได้เช่นกัน

(๔) การที่ ชาวเขา อาศัย อยู่ ตาม ชาย แดน นับเป็น การง่ายแก่ การแทรกซึมและถูก ชักจูงให้ตกอยู่ใน อิทธิพลของฝ่ายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อ รัฐบาลได้ง่าย ประกอบกับบริเวณชายแดนภาค เหนือ และภาค ตะวันตก มีความยาวเต็มไปด้วยภูเขา และทิวกันดาร ซึ่งยังยากแก่การตรวจตราดูแลให้ทั่ว ถึงเพราะรัฐบาล มีงบประมาณ และ กำลัง เจ้าหน้าที่ ไม่เพียงพอ จึงทำให้ไม่สามารถตรวจตราดูแลหรือ ควบคุมการ เข้าออก ประเทศ ของ ชาวเขา ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ยิ่งกว่านั้นบริเวณชายแดนของจังหวัด ทางภาคเหนือ ที่ติดชายแดน ด้านประเทศลาวมีชาว- เขาอาศัยอยู่มากนั้น เป็นพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ทั้ง ของประเทศไทยและของฝ่าย ผ.ก.ค. แต่ในบริเวณ ดังกล่าวนี้นี้ รัฐบาลไม่สามารถให้ฝ่ายทหารไปอยู่

ประจำติดชายแดนได้ ส่วนฝ่าย ผ.ก.ค. สามารถเข้าไปดำเนินการได้อย่างคล่องตัว และสามารถหลบหนีเข้าไปในบริเวณชายแดนลาวได้สะดวก เนื่องจากในระยะที่ผ่านมาพื้นที่เหล่านั้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในประเทศลาว ซึ่งให้การสนับสนุน ผ.ก.ค. ในบริเวณนั้นอยู่ด้วย ส่วนชายแดนด้านตะวันตกซึ่งเป็นป่าเขาและทิวทัศน์ถึงแม้มีกำลังฝ่ายต่อต้านรัฐบาลพม่า ทำการเคลื่อนไหวอยู่ ก็เป็นการยากที่กำลังฝ่ายรัฐบาลจะเข้าไปตั้งฐานปฏิบัติการอยู่ใกล้ชายแดน ชาวเขาที่เข้าร่วมกับฝ่าย ผ.ก.ค. จึงยังเคลื่อนไหวโดยวิธีการดักซุ่มโจมตีแล้วหลบหนีเข้าเขตอิทธิพลของตนอันยากแก่การติดตามกวาดล้าง การที่การตรวจตราบริเวณชายแดนกระทำไม่ได้ทั่วถึงนี้ ก็เป็นเหตุผลประการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้กำลังฝ่ายต่อต้านรัฐบาลเพื่อนบ้านหลบหนีการปราบปรามเข้ามาช่องสุ่มกำลังภายในเขตแดนไทย นอกจากนี้บริเวณพื้นที่ชายแดนบางแห่งก็เป็นเส้นทางของกองกำลังติดอาวุธของพวกลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษและของหนีภาษี ซึ่งมักจะมีชาวเขาร่วมอยู่ในขบวนการดังกล่าวด้วย บริเวณพื้นที่ชนิดนี้ยากแก่การที่คนไทยซึ่งเป็นเจ้าของประเทศเข้าไปได้โดยไม่ได้รับอันตราย และในบางพื้นที่ชาวเขาบางกลุ่มได้ถือเป็นแดนอิทธิพลของตนและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเข้า—ออกเขตแดนไทย โดยการที่เขตชายแดนไม่มีความมั่นคงในด้าน การ ควบคุม

ตรวจตรา ยังเปิดโอกาสให้ชาวเขาจากประเทศเพื่อนบ้านอพยพเข้ามาในประเทศอยู่เสมอ ๆ อันเป็นผลให้ ประชากรชาวเขาในพื้นที่สูงของประเทศเพิ่มขึ้น และผู้อพยพเข้าเหล่านี้จะแยกย้ายกันไปอยู่กับชาวเขาเผ่าเดียวกัน ณ ที่ใดที่หนึ่งก็ได้ไม่มีใครทราบ และอาจมีชาวเขาที่ร่วมกับฝ่าย ผ.ก.ค. ปลอมปนมาด้วยก็เป็นได้ จึงอาจกล่าวโดยทั่ว ๆ ไปได้ว่าการที่ ชาวเขาอยู่ใกล้ชายแดน ในขณะที่บริเวณชายแดนยังขาดเสถียรภาพเป็นสาเหตุหนึ่งที่สามารถส่งผลกระทบต่อกระเทือน ไปสู่ความ ปลอดภัย มั่นคง ของประเทศชาติได้

(๕) สภาพทางภูมิศาสตร์ของบริเวณที่ชาวเขาส่วนใหญ่อาศัยอยู่เอื้ออำนวยต่อการแทรกซึมและช่องสุ่มกำลัง ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของบริเวณภาคเหนือเป็นพื้นที่สูง เป็นป่าเขาและทิวทัศน์เกือบ ๗๐% บริเวณเช่นนี้เองถ้ามีที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก และไม่มีชุมชนอื่นตั้งอยู่ก่อน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้ควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง ชาวเขาที่ไปถึงจะเลือกตั้งหมู่บ้านของตนขึ้น เพราะชอบอิสระและชอบอยู่ไกลชนกลุ่มอื่น ความโดดเดี่ยวของชุมชนชาวเขาในพื้นที่สูงทิวทัศน์เช่นนี้ เปิดโอกาสให้ฝ่ายก่อการร้ายเข้าไปแทรกซึมปลุกปั่น สร้างอิทธิพล แก่ชาวเขา และช่อง สุ่ม กำลังของตนได้ง่าย ถ้ามีเงื่อนไขด้านอื่น ๆ อำนวยให้ด้วย

(๖) การคมนาคมไม่สะดวกและไม่ทั่วถึงในบริเวณพื้นที่สูงที่ชาวเขาอาศัยอยู่ ก็มี

ส่วนในด้านความไม่ปลอดภัยมั่นคงของบริเวณพื้นที่นั้นด้วย เพราะถ้ามีเส้นทางคมนาคมสะดวก การติดต่อระหว่างคนไทยและเจ้าหน้าที่กับชาวเขาก็คงมีมากขึ้น อันจะทำให้โอกาสของฝ่ายก่อการร้ายมีโอกาสแทรกซึมชาวเขาได้น้อยลง

(๓) การปกครองท้องถิ่นของประเทศยังเข้าไปไม่ถึงถึงหมู่บ้านชาวเขา และชาวเขายังมีส่วนร่วมในการปกครอง อย่างแท้จริงอยู่น้อยหรืออาจกล่าวได้ว่าแทบจะไม่มีเลย เพราะที่แล้วมานั้น หมู่บ้านชาวเขาส่วนใหญ่มักจะถูกลมอบหมายให้อยู่ภายใต้ การรับ ผิดชอบ ของผู้ใหญ่บ้าน คนไทย และถึงแม้ในปัจจุบันทางการได้แต่งตั้งชาวเขาเป็นผู้ใหญ่บ้าน และบางแห่งก็มี กำนันชาวเขาขึ้นบ้างแล้วก็ตาม แต่การขาดความรู้เกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่นชาวเขา และสถาบัน ทางการปกครอง และการสังคมของชาวเขาที่แท้จริง ทำให้บางครั้ง มีการแต่งตั้งบุคคลที่ขาดอิทธิพล ในหมู่บ้าน และ ส่วนมาก ทางการมักจะเลือกแต่งตั้งบุคคลที่พูดภาษาไทยได้มากกว่าคนอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการติดต่อ แต่บุคคลนั้นอาจไม่ได้รับความนับถือในการเป็นผู้นำจากชุมชนชาวเขาตามความเป็นจริง หรือบางเผ่าเช่น เผ่าลีซอ นั้น ถึงแม้ทางการได้แต่งตั้งลีซอบางคน ให้เป็นผู้ใหญ่บ้านหรือหัวหน้าหมู่บ้าน สำหรับ ติดต่อ กับทาง ราชการก็จริง แต่สังคมของชาวเขาเผ่านี้ไม่ยอมรับผู้ใดในเผ่าเดียวกันเป็นหัวหน้า บุคคลที่ทางการแต่งตั้งจึงไม่มีอิทธิพลในหมู่บ้านลีซอ ตรงข้ามชาวเขาเผ่านี้กลับนับถือ

เชื้อฟ่งผู้ใหญ่บ้านที่ทางการแต่งตั้งแม้จะเป็นคนต่างเผ่าก็ตาม

(๔) การที่ชาวเขาบางกลุ่มโยกย้ายถิ่นที่อยู่ อาศัย และ ที่ ทำกิน ก็มี ส่วน เป็น สาเหตุ ที่สามารถ กระทบ กระเทือน ต่อความ ปลอดภัย มั่นคง ของประเทศ เพราะการโยกย้ายของชาวเขาซึ่งมีจุดประสงค์ที่สำคัญก็เพื่อแสวงหาที่ทำกิน โดยเฉพาะเพื่อหาที่ ปลูกฝิ่นให้ เติบโต ท่างไกล เจ้าหน้าที่บ้านเมืองนั้น บางกลุ่มก็เข้าไปอยู่ในพื้นที่อิทธิพลของฝ่ายก่อการร้าย ซึ่งกำลังขยายอิทธิพลและต้องการหาพวกอยู่แล้ว

(๕) สาเหตุอีกประการหนึ่งที่เป็นจุดอ่อนแหลมอันจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยมั่นคงของชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชาวเขา แต่มิใช่เป็นสาเหตุที่ชาวเขาทำให้เกิดขึ้นเอง แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะสร้าง ความไม่ พอใจให้แก่ชาวเขานั้น จะเปิด โอกาสให้ ฝ่ายตรง กันข้าม กับรัฐบาลสามารถฉวยโอกาสเอาไป ใช้ประโยชน์เพื่อชักชวนกลุ่มชาวเขาให้เป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลได้ นั่นก็คือการที่ยังมีเจ้าหน้าที่ ของทางราชการ บางคน บางกลุ่มประพฤติตนไม่เหมาะสม ในลักษณะเป็นการเหยียบย่ำศักดิ์ศรี ของกลุ่มชน และยังมีเจ้าหน้าที่ อีกมากในท้องที่ที่มีชาวเขาอาศัยอยู่ ได้ถือเอาประโยชน์จากความเป็นชาวเขา พฤติกรรมเช่นนี้ยังได้ยึนกันอยู่เสมอ ๆ เช่นการเรียกเก็บภาษีเดือนเป็นฝิ่น การจับฝิ่นโดยวิธีกลั่นแกล้ง การเมาสุราแล้วลวนลามสตรีชาวเขา การบังคับจิตใจให้ชาวเขามาสัตว์เลี้ยง

เป็นอาหารหรือให้จัดการต้อนรับเลี้ยงดูอย่างพุ่มเพื่อ
เกินสภาพที่ชาวเขาจะรับได้ ฯลฯ พฤติกรรมที่กล่าว
นี้แม้จะเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเป็นความ
เคยชินและเป็นการทุจริตเพื่อหารายได้ที่มีขอบเล็ก ๆ
น้อย ๆ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
ซึ่งก็ตาม แต่เมื่อกระทำขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อ
กระเทือนไปสู่ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศได้
เพราะ ความไม่พอใจ ของชาวเขา ต่อ เจ้าหน้าที่ ของ
ทางราชการ สามารถทำให้ชาวเขาคิดรวม ๆ ไปว่า
พวก คน ไม่ได้ รับ ความ ยุติธรรม จาก คน ของ ทาง
ราชการ ซึ่งฝ่ายตรงกันข้ามสามารถนำไปตัดแปลง
ยั่วให้ชาวเขา เห็นว่า สังคม หรือ รัฐบาลไม่มี ความ
ยุติธรรม ด้วยเหตุผลนี้ชาวเขาที่ได้รับความสะดวก
ร้อนอยู่นั้นคงจะเห็นคล้อยตาม แล้วอาจจะเอนเอียง
เข้าร่วมหรือสนับสนุนฝ่ายตรงข้ามที่กำลังก่อการร้าย
แก่รัฐบาลดังที่เคยมีเหตุการณ์เกิดมาแล้วในบางท้อง
ที่

๑๐) ในปัจจุบันนี้เริ่มมีความพยายาม
ในอันที่จะ รวบรวม ชาวเขา และจัดตั้ง สมาคม
ชาวเขาแต่ละเผ่าชน โดยส่วนมากความพยายามนี้
เกิดจากกลุ่ม หมอสอน ศาสนา ที่อพยพ เข้ามา อยู่ใน
ประเทศไทยไม่เกิน ๑๐ ปี และเคยปฏิบัติงานอยู่กับ
ชาวเขาในประเทศเพื่อนบ้านของเรามาก่อน วิธีการ
ที่นิยม ทำกันนั้น ก็คือพยายาม จัดตั้ง สมาคม ชาวเขา
หรือหอพักนักเรียนชาวเขาขึ้น งานนี้อาจมีผลทาง
ลบในอันที่จะ กระทบกระเทือน ความปลอดภัยมั่นคง
ก็ได้ ถ้ากลุ่มการเมืองเข้าไปใช้ประโยชน์เอาการ

รวมตัว ของ ชาวเขานั้นไปในทาง ที่เป็นปฏิปักษ์ ต่อ
รัฐบาล หรือทำให้เกิดการรวมตัวของชาวเขาแต่ละ
เผ่า หรือระหว่างเผ่าชน อันเป็นเรื่องการเมืองของ
ชนกลุ่มน้อยที่จะมีผลกระทบต่อเอกภาพ
แห่งรัฐและบูรณภาพแห่งดินแดนด้วยนั้นก็ได้

๑.๔ ระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ ของชาวเขาค่ากว่าของประชากรกลุ่มอื่นๆ ใน ประเทศ

ข้อนี้หมายถึงระดับการศึกษา สุขภาพ
อนามัยและรายได้ของชาวเขาโดยทั่วไป ยิ่งค่ากว่า
ระดับเฉลี่ยของประชากรพื้นราบกลุ่มต่างๆ

๑.๔.๑ ปัญหาระดับการศึกษาต่ำ

การศึกษา เป็นที่ยอมรับ กันว่าเป็น ปัจจัยที่
สำคัญ มาก ในการ ที่ จะ ทำให้ ประชากร มี คุณภาพ
สามารถ ช่วย ปรับปรุง ชีวิต ของ ตนเองใน ด้านการ
อาชีพ สุขภาพอนามัย รู้จักแก้ปัญหาและปรับ
ตนเองให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลง ทาง สังคม ของ
ส่วนรวม ซึ่งจะส่งผลไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของ
ประเทศชาติด้วย แต่ตามสภาพข้อเท็จจริงโดยทั่วไป
ยังปรากฏว่าเด็กและผู้ใหญ่ชาวเขาที่ไม่รู้หนังสือและ
พูดภาษาไทยได้ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการ
สำรวจประชากรชาวเขาในบางพื้นที่ปรากฏว่ามีผู้ไม่
รู้หนังสือ โดยเฉลี่ยถึง ๘๘% งานพัฒนาและ
ส่งเสริมการศึกษาชาวเขาใน ระยะที่แล้วมาก็ได้พยายาม ส่ง
เสริมการศึกษาชาวเขาตลอดมา ทำให้เด็กชาวเขา
รู้หนังสือ และพูดภาษาไทย และ อ่านเขียน ภาษาไทยได้

เพิ่มจำนวนขึ้น ผู้ใหญ่ชาวเขาบางแห่งมีความตื่นตัวในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนหนังสือและตนเองก็ต้องอ่านเขียนภาษาไทยได้บ้าง แต่หากกล่าวโดยทั่วไปก็ยังคงอาจกล่าวได้ว่าประชากรชาวเขายังขาดการศึกษาหรือมีแต่ยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือ ประชากรชาวเขาโดยทั่วไปยังมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาแผนใหม่ และบริการด้านการให้การศึกษาของรัฐรวมทั้งการประสานงาน ระหว่างหน่วยราชการและองค์กรที่ดำเนินงาน เกี่ยวกับการศึกษา ชาวเขา ยังไม่เพียงพอและคุณภาพยังไม่สอดคล้องเหมาะสมแก่วิถีชีวิตของประชากรชาวเขา

สำหรับสาเหตุที่ชาวเขาส่วนใหญ่ยังมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาแผนใหม่นั้น สืบเนื่องมาจากประชากรเหล่านี้ยังมีระดับชีวิตอยู่ในสังคมจารีตประเพณี และติดต่อกับโลกภายนอกน้อย การเรียนรู้ใน สังคมชาวเขาเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ในครัวเรือนหรือในหมู่บ้านแนะนำและผู้เยาว์สังเกตการณ์เอาจากการดำเนินชีวิต และการประกอบพิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี ใน ครอบครัวยุคหมู่บ้าน นอกจากนี้การกสิกรรมที่ล่าช้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำไร่เลื่อนลอยจำเป็นที่สมาชิกในครัวเรือน จะต้องร่วมมือกัน ทุกวัยที่สามารถ จะทำงานได้ แม้แต่เด็กชายหญิงชาวเขาระหว่าง ๗—๑๔ ปี ก็เป็นแรงงานสนับสนุนที่สำคัญในการทำกินเลี้ยงชีพและในกิจกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ หลายอย่างในครัวเรือน เช่น การช่วยงานในไร่ ทัพพีและตักน้ำ ให้อาหาร

สัตว์ ดูแลน้อง ๆ เป็นต้น หากบุตรหลานไปเรียนหนังสือก็ย่อมทำให้ครอบครัว ขาดแรงงานสนับสนุนความเป็นอยู่และการทำกิน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าชาวเขาโดยทั่วไปยังมีวิถีชีวิตที่ยังเป็น อุปสรรคแก่การศึกษาแผนใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่อยู่ห่างไกลคมนาคม และติดต่อกับโลกภายนอกน้อย ยังไม่ค่อยจะมองเห็นคุณค่าของการศึกษา นอกจากนั้นการที่บริการด้านการศึกษายังมี ปริมาณ และคุณภาพไม่เพียงพอ เช่น มี โรงเรียนยังไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากร ขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและการเรียน หลักสูตรการเรียนยังไม่แน่นอนและที่สำคัญมากก็คือยังขาดแคลน ครูที่มีคุณภาพในการสอนและการกระตุ้น ความสนใจให้ชาวเขาอยากเล่าเรียน เหล่านี้นับได้ว่าเป็นสาเหตุอีกส่วนหนึ่งที่ระดับ การศึกษา ของชาวเขา ในประเทศยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม การที่รัฐหรือองค์การเอกชน จะจัดบริการด้านการศึกษาให้มีเพียงพอและมีคุณภาพดีใน สังคมชาวเขาที่ทำไร่เลื่อนลอยซึ่งจะย้ายที่อยู่อาศัยและที่ทำกินบ่อย ๆ นั้นเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก ถ้าหากไม่ช่วยทำให้ประชากรชาวเขาประเภทนี้สามารถตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งเสียก่อน

๑.๔.๒ บัญหาระดับมาตรฐานด้านสุขภาพอนามัยต่ำ

ประชากร ชาวเขา นอกจาก จะมี ระดับ การศึกษาต่ำโดยทั่วไปแล้ว ก็ยังมีระดับมาตรฐานด้านสุขภาพอนามัยต่ำมากด้วย อาจกล่าวได้ว่าประชากรชาวเขาในประเทศมีอัตราการเกิดสูง แต่ในขณะที่

เดียวกันก็ยังมีอัตราการตายที่สูงด้วย ประชากรเหล่านี้กำลังประสบโรคภัยไข้เจ็บมากชนิด ซึ่งแสดงว่า ประชากร เหล่านี้ ยังไม่ถึง สภาพ ความอยู่ดี กินดี ปัญหาสุขภาพอนามัยดำนั้ยังเป็นอุปสรรคส่วนหนึ่งที่เกี่ยวกับคุณภาพของประชากร เพราะเป็นอุปสรรคในด้านการใช้แรงงานในการผลิตให้เต็มที่ รวมทั้งจะกีดกันมิให้ประชากรเหล่านี้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ ด้วย

จากการ ศึกษา ผู้ป่วย ชาวเขา ที่เข้า รับ การ รักษาตัวในโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างปี ๒๕๑๖—๒๕๑๗ จำนวน ๗๕๗ คน ปรากฏว่าโรคที่เป็น กันมาก ตามลำดับ ได้แก่ โรค ทาง เติ น อาหาร (๑๖.๕๔ %) โรคระบบหายใจ (๑๕.๓๐ %) โรคเกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์ ของสตรี และการคลอดบุตร (๑๒.๓๐ %) โรคจากอาหาร (๑๐.๕๑ %) นอกจากนี้ยังมี โรคอื่น ๆ อีกหลายชนิด และชาวเขาที่มารับ การรักษาตัวที่ โรงพยาบาลก็ยังมีจำนวนน้อย แต่ จากประสพการณ์เกี่ยวกับชาวเขาพบว่าโรคมีอยู่ตาม หมู่บ้านชาวเขาทั่วไปได้แก่มาลาเรีย โรคผิวหนัง และโรคเกี่ยวกับทางเดินปัสสาวะ เป็นต้น

สำหรับสาเหตุของการที่ชาวเขาโดยทั่วไปยังมีมาตรฐานด้านสุขภาพอนามัยดำนั้ มีอยู่หลาย ประการ อาทิเช่น (๑) การสุขาภิบาลภายในบริเวณ หมู่บ้านไม่ดี ไม่มีการขจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ของสัตว์เลี้ยงซึ่งมีอยู่เกลื่อนกลาดทั่วไป สำหรับคน ก็ถ่ายอุจจาระในป่าข้าง ๆ หมู่บ้านแล้วปล่อยให้ เป็น อาหารของสัตว์ เช่น สุนัข (๒) บ้านที่อยู่

อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มีหน้าต่าง และภายใน บ้านอับทึบ ไม่มีช่องระบายลมและควันไฟจากการ หุงต้ม อาหาร สำหรับคน และ สัตว์เลี้ยง ไม่เพียงพอ ขาดการ ทำความสะอาด และจัดบ้านให้เป็น ระเบียบ ไม่สนใจที่จะ กำจัดแมลงและสัตว์ที่เป็น พาหะของ เชื้อโรคบางชนิด เช่น หมัด แมลงสาบและหนู เป็นต้น (๓) ความเชื่อถือในบางด้านของชาวเขา เอง เช่น เชื่อว่าสาเหตุของความเจ็บป่วยแม้แต่ ความตาย โดยทั่วไปเกิดจาก การ กระทำ ของ อำนาจ ลึกลับ ที่เรียกรวม ๆ กันว่าผีร้าย ความเชื่อถือเช่น นี้มีผล ต่อพฤติกรรมในด้าน การ รักษาพยาบาลตาม ประเพณีดั้งเดิมของชาวเขา ซึ่งนิยมใช้วิธีการ ประกอบพิธีกรรมด้วยหมอมผี และบางทีก็กระทำไป พร้อม ๆ กับ การ รักษา สมุนไพร หรือยา กลาง บ้าน (๔) อาหารไม่ตีพอ ซึ่งได้แก่รับประทานอาหารที่มี ประโยชน์ต่อร่างกายไม่เพียงพอ เช่น ขาดวิตามิน และเกลือแร่บางชนิด มีอาหารรับประทานไม่เพียงพอในบางฤดูกาล และโดยทั่วไปไม่ระมัดระวังเกี่ยวกับ ความ สะอาด ของ อาหาร รวมทั้งวิธี รับประทาน เช่น ใช้ภาชนะร่วมกัน และภาชนะที่นำมาใช้ก็ ไม่ได้ทำความสะอาดให้เพียงพอและ (๕) บริการ ทางการแพทย์แผนใหม่ยังไม่เพียงพอ ทั้งในด้านการ ให้การรักษาพยาบาล และการให้คำแนะนำและ ส่งเสริมการวางแผนครอบครัว

๑.๔.๓ รายได้ต่ำ

รายได้เฉลี่ย ของ ประชากร ต่อคน ต่อปี เป็น เครื่องวัด ระดับ ความเป็น อยู่ของ ประชากร ได้อย่าง

หนึ่ง ในภาคเหนือเคยมีการศึกษาเกี่ยวกับรายได้ของประชากรชนบท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยของประชากรในพื้นที่สูง โดยเฉพาะของชาวเขาแล้วจะพบว่ารายได้เฉลี่ยของชาวเขายังต่ำกว่ารายได้ของชาวชนบทภาคเหนืออยู่มาก อันแสดงถึงความยากจนและระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ต่ำของชาวเขาโดยทั่วไป จากการสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ พบว่าชาวเขาเผ่าที่ปลูกฝิ่น เช่น แม้ว เย้า ลีซอและมูเซอ มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ ๓,๐๐๐-๓,๕๐๐ บาทต่อปี ถ้าจะคิดเป็น รายได้ เป็นเผ่า ซึ่งมีความ สามารถ แตกต่างกันในด้านการผลิต เผ่าแม้วจะมีรายได้ประมาณ ๓,๐๐๐-๓,๕๐๐ บาท เย้าประมาณ ๔,๐๐๐ บาท ลีซอประมาณ ๓,๕๐๐ บาท มูเซอประมาณ ๒,๕๐๐ บาท และเป็นที่น่าสนใจสำหรับเผ่าที่ปลูกฝิ่นหรือที่ปลูกฝิ่นกันน้อย เช่น กะเหรี่ยง อีโก้ ละว้า (ลัวะ) ถิ่นและขมุ ซึ่งยังปลูกพืชเงินสดกันน้อยนั้น ย่อมจะมีรายได้ต่ำกว่ากลุ่มปลูกฝิ่น และโดยที่ประชากรชาวเขาในประเทศที่ไม่ปลูกฝิ่นนี้ รวมกันแล้วมีจำนวนมากกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนรวมประชากรชาวเขาในประเทศ ก็ย่อมแสดงโดยชัดแจ้งว่าชาวเขาในประเทศเราส่วนใหญ่ยังยากจนและมีรายได้ต่ำมาก

การที่ชาวเขามีรายได้ตกต่ำ มีสาเหตุสำคัญอยู่หลายประการ อาทิเช่น (๑) การขาดความรู้ความชำนาญในการ เกษตรที่เหมาะสม และไม่รู้จักวิธีการเพิ่มผลผลิต (๒) การขาดความรู้ในอาชีพอื่น

ที่มีใช้การเกษตร (๓) การใช้แรงงานของชาวเขายังไม่มีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากปัญหาสุขภาพอนามัยและความเชื่อถือ รวมทั้งการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ เช่น มีการหยุดงานตามประเพณีนิยมบ่อยครั้ง และบางประเพณีสำหรับบางเผ่าก็ต้องหยุดงานกัน ทั้งชุมชนเป็นเวลาหลาย ๆ วัน (๔) สำหรับผู้ที่เสฟฝิ่นติด นอกจากจะใช้ แรงงาน ในการ ผลิตต่ำกว่าผู้ที่ไม่เสฟฝิ่นแล้วยังใช้รายได้ส่วนใหญ่ในการซื้อหาฝิ่นมาสูบ (๕) การประกอบพิธีกรรมตามประเพณีนิยมของชาวเขาซึ่งมีอยู่ตลอดปีนั้น ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง (๖) การขาดความรู้ในเรื่องตลาด (๗) การถูกพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบในการซื้อขายและให้กู้ยืม โดยคิดอัตราดอกเบี้ยสูง (๘) ชุมชนชาวเขาส่วนใหญ่ยังขาดเส้นทางคมนาคม ทำให้ไม่สะดวกในการขนส่งผลิตผลไปสู่ตลาด และไม่สะดวกสำหรับพ่อค้าที่จะเดินทางไปรับซื้อผลิตผลในหมู่บ้านชาวเขาและ (๙) ในบางท้องที่ชาวเขายังถูกเจ้าหน้าทีหรือบุคคลที่แอบอ้างเป็นเจ้าหน้าที่ชั้นไปรีดไถ

๒. ลักษณะความรุนแรงของปัญหาชาวเขา

ปัญหาชาวเขาทั้ง ๔ ประการดังกล่าว มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน บางปัญหามีสาเหตุหรือเป็นผลมาจากปัญหาอื่น อาทิเช่น การที่ชาวเขามี ระดับ ความ เป็น อยู่ต่ำ ในด้าน สุขภาพอนามัยและในด้านรายได้ด้วยนั้น สำหรับบางครอบครัว

อาจจะเกิดมาจากสมาชิกในครอบครัวนั้นเสฟผื่นติด การเสฟผื่นติดสำหรับชาวเขานั้น อาจเกิดขึ้นจากความจำเป็น และ ความสำคัญผิดว่าผื่น เป็นยา รักษาโรค ความสำคัญผิดเกี่ยวกับประโยชน์ของผื่นและการเสฟผื่นติดนี้ อาจเป็นเหตุผลให้ชาวเขางานส่วนยังนิยมปลูกผื่นกันอยู่ และโดยที่ชาวเขาโดยทั่วไปมีรายได้ต่ำ รวมทั้งมีประสบการณ์ว่าผื่นเป็นที่มาของรายได้เงินสดที่แน่นอน ชาวเขาจึงยังคงยึดอาชีพการปลูกผื่นกันอยู่ และในการปลูกผื่นนั้น ต้องอาศัยพื้นที่ที่มี ระดับความสูงมากและ ชาวเขาใช้วิธีการทำไร่แบบจารีตดั้งเดิม จึงเป็นสาเหตุก่อให้เกิดการทำลายป่าไม้ ต้นน้ำลำธารและทรัพยากรต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่สูง ๆ ล ฯ

นอกจาก ปัญหา และ สาเหตุ ของ ปัญหาของ ชาวเขา จะมีความ เชื่อมโยง ซึ่งกัน และกัน ยากที่จะ แยกออกให้เป็นเอกเทศให้อย่างเด็ดขาดแล้ว ยัง เป็น การยาก ที่ จะกล่าว โดย ปราศจาก ข้อโต้แย้ง ว่า ปัญหาหนึ่งปัญหาใดมีความสำคัญหรือรุนแรงยิ่งกว่า ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างกันในด้านทัศนคติที่มีต่อ ปัญหา อาทิเช่น นักการศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ นักวิทยาการด้านสาธารณสุขศาสตร์ อาจมองเห็น ว่าปัญหา เกี่ยวกับ ระดับ มาตรฐานความเป็นอยู่ ของ ชาวเขาดำเนินเด่นกว่าปัญหาอื่น ๆ แต่ นักวิชาการ ป่าไม้และผู้สนใจ ในด้าน นิเวศน์ วิทยา และสิ่ง แวด ล้อมและนักภูมิศาสตร์ทั่ว ๆ ไป มักจะวิตกและ มองเห็น ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมว่ามีความรุนแรงยิ่งกว่าปัญหาใด ๆ หรือ

นักสังคมสงเคราะห์ผู้สนใจเกี่ยวกับการแก้ไข ปัญหา ต่าง ๆ รวมทั้ง รัฐบาล ต่าง ประเทศ และ องค์การ ระหว่างประเทศ อาจเห็นว่าปัญหาผื่นและยาเสฟติด เป็นภัยร้ายแรงที่สุด ในขณะที่นักการทหารและผู้ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง กับความ ปลอดภัย มั่นคงแห่ง ชาติจะให้น้ำหนักปัญหาความปลอดภัยมั่นคงแห่งชาติ ในด้านที่ชาวเขามีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยนั้น มากกว่า ทุกๆ ปัญหา โดยให้เหตุผลว่าถ้าปัญหาเกี่ยวกับความ ปลอดภัยมั่นคงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชาวเขามีความ เลวร้ายถึงขนาดเป็นปัญหาชนกลุ่มน้อย เหมือน ในต่างประเทศที่ขอแยกรัฐแยกแผ่นดิน หรือขอ ลัทธิทางการเมือง และการปกครอง ตนเองกันแล้ว ก็ จะเป็นผลร้ายแก่ประเทศชาติอย่างที่สุด

๓. ปัจจัยตัวเร่งปัญหาชาวเขา

นับตั้งแต่รัฐบาลได้เริ่มมีนโยบายเพื่อแก้ไข ปัญหา และพัฒนา และ สงเคราะห์ชาวเขา มา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ (ปีที่ ค.ร.ม. ได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นเป็นครั้งแรก) มา จนถึงปัจจุบันนี้ ก็นับได้ว่าเป็นเวลานานเกือบ ๒๐ ปีแล้ว แต่ก็ปรากฏว่าปัญหาชาวเขายังมีอยู่และบาง ปัญหาดูเหมือนว่าจะมีความรุนแรงและสลับซับซ้อน มากยิ่งขึ้น อาทิเช่น การตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำ ลำธารนั้น มีเนื้อที่ที่ถูกทำลายเพิ่มมากขึ้นและใน พื้นที่สูง บางแห่งก็เริ่มมีคนพื้นราบขึ้นไปปลูกผื่น โดยจ้างแรงงานชาวเขาทำการปลูกกันบ้างแล้ว การ ที่ปัญหา ชาวเขามีแนวโน้มทางรุนแรงและสลับซับซ้อน

ซ้อน เพิ่มขึ้นนี้ ก็เนื่องจากมี บัญญัติว่าแรงของ ปัญหา ซึ่งก็คือ การที่ ประชากร เพิ่มขึ้น อย่าง รวดเร็ว ใน ประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่สูง

ประชากรเพิ่มขึ้นในพื้นที่สูงได้ ๓ ทางด้วยกัน คือ

๓.๑ การอพยพเข้าของประชากรชาวเขาจากประเทศเพื่อนบ้าน

ไม่มีผู้ใดสามารถให้ตัวเลข ที่แน่นอนได้ว่า ชาวเขาจาก ต่างประเทศ อพยพเข้าประเทศเรา ปีละเท่าใด หรือรวมจำนวนชาวเขาที่อพยพเข้าทั้งหมด นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๐ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๒๐) ประมาณเท่าใดแล้ว แต่เคยมีการสำรวจประชากร ชาวเขาในนิคมสงเคราะห์ชาวเขา อ. แม่จัน จ. เชียงราย เมื่อ ๒ ปีที่แล้วมา พบว่าในช่วงที่มีนิคมฯ เปิดดำเนินการนั้น ร้อยละ ๔๔ ของหัวหน้าหมู่บ้าน ชาวเขาที่เป็นผู้ที่ไม่ได้เกิดในแผ่นดินไทย หากแต่ อพยพเข้ามาจากพม่าและลาว นอกจากการอพยพ ตามปกติของชาวเขาเข้ามาในประเทศไทยแล้ว ยังมี การอพยพแบบลี้ภัยทางการเมือง ซึ่งเข้ามาครั้งละ มาก ๆ เช่นการลี้ภัยของชาวเขาเผ่ามูเซอกลุ่มบูจอง หลวง และการอพยพลี้ภัยของประชากรลาวภายหลังที่ รัฐบาลลาว เสีย อำนาจ แก่ ฝ่าย คอมมิวนิสต์ ปรากฏว่าชาวเขา เผ่าแม้วเพียง เผ่าเดียวที่ได้ อพยพ เข้ามาในประเทศไทยไม่น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ คน ใน ช่วงเวลาเพียง ๒ ปี เปรียบเทียบกับ จำนวน ประชากร แม้วใน ประเทศไทยก่อนหน้านั้น ต้องใช้เวลา ร่วม ๑๐๐ ปี จึงจะมีจำนวนประชากรถึง ๕๓,๐๓๑

คน (ตัวเลขประชากรแม้วในประเทศไทย ปี ๒๕๑๐)

๓.๒ การอพยพของชาวเขาพันธุ์ ขนไปทำกินในพื้นที่สูง

การที่ประชากรชนบทในพื้นที่ราบเพิ่มจำนวน มากยิ่งขึ้นในทุก ๆ ปี แต่ที่ดินในพื้นที่ราบโดยเฉพาะ ในภาคเหนือมีอยู่น้อย ทำให้ชาวชนบทบางส่วน หาทายออกด้วยการขึ้นไปจับจองที่ดินทำกินในที่สูง โดยผลการ ถึงแม้จำนวนชาวชนบทที่ไปอยู่อาศัย และทำกินในพื้นที่สูง ยังมีสถิติตัวเลขที่ไม่แน่นอน แต่เป็นที่ คาดหมายได้ว่า มีจำนวน เพิ่มขึ้น ทุก ๆ ปี เคยมีผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศทำการสำรวจแบบสุ่ม ตัวอย่างชาวชนบทในพื้นที่ภาคเหนือ ๓ จังหวัด คือ ลำปาง แพร่ และน่าน พบว่าสภากษัตริย์ในพื้นที่ราบ ได้ขยายที่ทำกินของตนเอง โดยขึ้นไปทำกินบน พื้นที่สูงกันแล้วในอัตราร้อยละ ๔๔, ๔๓ และ ๘๑ ตามลำดับ มีการกล่าวว่าจำนวนประชากรที่เคย เป็น ชาว พื้นที่ราบ แล้วขึ้นไป ทำกิน บน ภูเขา นี้ ใน ปัจจุบันอาจจะมีจำนวนไม่น้อยกว่าชาวเขา บาง แห่งตั้งบ้านเรือน สูงกว่าชาวเขาและทำไร่เลื่อนลอย แบบอันตรายเป็นกว่าชาวเขาเสียอีก

๓.๓ ประชากรที่อาศัยอยู่แล้วในพื้นที่ สูงทั้งชาวเขาและคนกลุ่มอื่นเพิ่มจำนวนตัว เองขึ้น

สาเหตุข้อนี้สามารถอธิบายตัวเองได้ ถึงแม้ จะยังไม่ทราบอัตราเพิ่มได้แน่นอนก็ตาม การที่ ประชากร เพิ่มขึ้น ในพื้นที่ สูงตลอดมา โดยวิธีการ

ดังกล่าวแล้ว แต่ในขณะเดียวกันปัจจัยการผลิตที่สำคัญคือที่ดินมิได้เพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกันประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ยังมีวิธีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ยังไม่เหมาะสม รวมทั้งยังมีปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น ด้านพืชและตลาด ย่อมจะอนุมานได้ว่าปัญหาชาวเขามีแนวโน้มที่รุนแรง และสลับซับซ้อนต่อไป ถ้าหากเราไม่ใช้มาตรการแก้ไขที่ถูกต้อง

๔. มาตรการที่จำเป็นในการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชาวเขา

๔.๑ มาตรการเพื่อการขจัดหรือลด ขนาดของปัจจัยตัวเร่งปัญหา

๔.๑.๑ การที่จะแก้ไขปัญหาชาวเขานั้น จะต้องดำเนินการขจัดหรือลดขนาดของปัจจัยตัวเร่ง ซึ่งได้แก่การ ควบคุมและป้องกันมิให้ประชากรในพื้นที่สูงเพิ่มขึ้นมากเกินไปนั้น อาจทำได้ดังนี้:—

๔.๑.๑.๑ ใช้นโยบายผลักดันออกไป

๔.๑.๑.๒ ปรับปรุงสมรรถนะและประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กับ การดูแลชายแดนให้สูงขึ้น โดยเพิ่มอัตรากำลัง และเครื่องมือสื่อสารให้มีประสิทธิภาพสูง

๔.๑.๑.๓ รวบรวมชุมชนที่ไม่มั่นคง กระจาย อยู่ตาม ชายแดน ให้ รวมกัน เป็น กลุ่มก้อน เพื่อผลในด้านการดูแลและควบคุมมิให้ร่วมมือกับผู้ อพยพเข้า และเพื่อสะดวกในการตรวจตราพื้นที่ ติดชายแดนที่ปลอดภัยชุมชนนั้นด้วย

๔.๑.๑.๔ ให้การศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่ ตามชายแดนและชาวเขาในที่อื่น ๆ ให้มีความเข้าใจ ถึง อันตรายที่จะ เกิด ขึ้น จาก การ อพยพ เข้า ของ ประชากรประเทศอื่น ที่จะเข้ามาแย่งที่ดินทำกินและ อาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความปลอดภัยที่จะติดตามมาด้วย

๔.๑.๑.๕ ปรามปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวง ที่เกี่ยวกับการอพยพเข้าอย่างเจ็บขาด

๔.๑.๒ เกี่ยวกับการป้องกันการอพยพ ของคนพเนรบบนชนบทสูง

๔.๑.๒.๑ ลดอัตราเพิ่มประชากรในพื้นที่ราบ โดยเร่งวางแผนครอบครัวให้แพร่หลาย

๔.๑.๒.๒ เร่งรัด การปฏิรูป ที่ดิน ทำกินให้ แก่ชาวไร่ในพื้นที่ราบ โดยเฉพาะ ในจังหวัดที่มีพื้นที่ สูงสามารถทำกินได้

๔.๑.๒.๓ (เมื่อชาวไร่ชาวนามีที่ดินทำกิน แล้ว) ส่งเสริมการเกษตรแบบประณีตในพื้นที่ เพื่อให้มีการใช้พื้นที่ แม้จะมีขนาดเล็กแต่ได้ผลผลิตสูง

๔.๑.๒.๔ เร่ง การ รวมกลุ่ม เกษตรกร พื้นที่ราบ และโอนภาวะหนี้สินของสมาชิกให้แก่กลุ่ม หรือ สหกรณ์แล้ว ให้ สมาชิก ชำระ หนี้ใน อัตราต่ำ ต่อปี

๔.๑.๒.๕ ส่ง เสริม ให้ ประชากร พื้นที่ราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวชนบทประกอบอาชีพที่มีต้องใช้ที่ดินด้วย

๔.๑.๓ เกี่ยวกับประชากรที่อาศัยอยู่
แล้วในพื้นที่สูงเพิ่มเติม

ส่งเสริมการวางแผนครอบครัวให้แพร่หลาย
ในกลุ่มชาวเขาและประชากรกลุ่มอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่
ในพื้นที่สูง

มาตรการต่าง ๆ ข้างต้นนี้ บางประการ
รัฐบาลก็ดำเนินการอยู่แล้ว แต่ควรเร่งรัดยิ่งขึ้น
เพื่อที่จะส่งผลไปจัดหรือลดปัจจัยตัวเร่งของปัญหา
ชาวเขา เพื่อให้ได้ผลดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๔.๒ มาตรการค่านโยบาย

รัฐบาลไทยได้ใช้นโยบายรวมพวก (Integration Policy) กับชาวเขาตลอดมา แต่ที่ได้ระบุ
ไว้ชัดเจนก็คือ มติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖
กรกฎาคม ๒๕๑๔ นโยบายรวมพวกนี้เป็นที่ยอมรับ
กันทั่วไปว่าดีกว่านโยบายอื่น ๆ เช่น นโยบาย
แบบแบ่งแยกหรือต่างคนต่างอยู่ (Separation หรือ
Segregation Policy) หรือนโยบายที่บังคับชนกลุ่ม
น้อยให้กลายเป็นพวกเดียวกับชนกลุ่มใหญ่ ที่เรียก
กันอีกอย่างหนึ่งว่าการกลืนชาติ (Assimilation
Policy) นโยบายทั้งสองแบบหลังนั้นไม่เหมาะสม
กับกาลสมัย ทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติเสียแล้ว
ประกอบกับมีข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ว่าชาวเขา
ในประเทศไทยส่วนใหญ่เข้ามาอยู่ใน ประเทศไทย
เป็นเวลานานมาแล้ว และได้อยู่ร่วมกันมาอย่าง
สันติ ลูกหลานของชาวเขาที่ได้กลายเป็นคนไทย
หรือปรับตัวเข้ากับคนไทย เป็น อย่างดีแล้วก็มี เป็น
๑๘

จำนวนมาก จึงเห็นสมควรใช้นโยบายรวมพวกกับ
ชาวเขาต่อไป โดยเร่งรัดดำเนินการให้ชาวเขา
มีความสำนึก และ มีส่วน เข้า ร่วม ในกิจกรรมของ
พลเมืองไทยเพื่อให้ สามารถ ปรับตัว และเป็น ส่วน
หนึ่งของสังคมไทยได้อย่างแท้จริง และมีจำนวนมาก
ยิ่งขึ้น มีความจงรักภักดีตลอดจนยึดมั่นในสถาบัน
อันเป็นศูนย์รวมทางสังคมของประเทศด้วย นั่นคือ
ชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ แต่ในขณะ
เดียวกันก็ให้สิทธิแก่ ชาวเขาที่จะนับถือศาสนาและ
ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของเผ่า ได้เท่าที่
ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

โดยที่ปัจจุบันนี้มีความพยายามที่จะรวมพวก
ชาวเขาในแต่ละเผ่าขึ้นแล้วในประเทศเรา การรวม
พวกของชาวเขาแต่ละเผ่านี้ บางคนเห็นว่าจะเป็น
ผลดีแก่นโยบายรวมพวกชาวเขาของรัฐบาล แต่
บางคน ก็มีทัศนะว่า การรวมพวก ของ ชาวเขาแต่ละ
เผ่านั้น อาจทำให้นโยบายรวมพวกของชาวเขา
กับชนส่วนใหญ่ ใน ประเทศล่าช้า หรือเป็นอุปสรรค
ต่อนโยบายดังกล่าวก็ได้ ทั้งนี้ ถ้าหากการเมืองเข้า
ไปใช้ ประโยชน์ นำเอาชนกลุ่มน้อยให้ต่อต้าน หรือ
ต่อรองกับรัฐบาล ดังนั้น หากจะมีการรวมพวก
ชาวเขาขึ้นเป็น สมาคม ควรจะเป็น สมาคมที่มี
สมาชิกประกอบด้วยหลายเผ่าพันธุ์ และอยู่ภายใต้
การควบคุมดูแลส่งเสริมของรัฐบาลด้วย

เพื่อ สนับสนุน มาตรการ นโยบาย รวม พวก
กับชาวเขา ยังมีมาตรการอันจำเป็นที่จะต้องกระทำ

ควบคู่กันไป อาทิเช่น มาตรการด้านการประชา-
สัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์กับชาวเขา ทั้งนี้
เพื่อให้ ชาวเขากับชาวไทย ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ ของ
ประเทศต่างยอมรับซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยัง
จะต้องกระทำการต่าง ๆ ที่จะมีผลให้ชาวเขายอมรับ
รัฐบาลและทางราชการ โดยการปรับปรุงให้ข้า-
ราชการ และเจ้าหน้าที่ให้ ปฏิบัติงาน เป็นที่ ศรัทธา
เชื่อถือแก่ชาวเขาด้วย

๔.๓ มาตรการเพื่อเร่งความเปลี่ยนแปลงด้านการเกษตรของชาวเขาให้มีลักษณะ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยที่ ปัจจุบัน มี ตัวอย่าง ของ ชาว เขา ใน
ประเทศ ซึ่ง ใน ท้องที่ หลายแห่ง ทำไร่ เลื่อนลอย ไม่
ประจำที่ แต่ ต้องการ ที่อยู่ และมีที่ ทำกิน เป็น
หลักแหล่งต่อไป ที่ได้ว่าจ้างคนไทยหรือคนต่าง
เผ่าไปปรับพื้นที่เป็นนาขั้นบันไดแล้วก็มี ที่ได้
ซื้อที่นาเชิงเขาจากคนพื้นราบไว้บ้างก็มี และยังมี
บางกลุ่มกำลังติดต่อกับหน่วยงานทางราชการเพื่อขอ
อพยพไปยังพื้นที่สูงแห่งอื่นที่มีลู่วางสามารถจะปรับ
พื้นที่ทำนาได้ ข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็น
ปรากฏการณ์ใหม่ ที่ แสดง ถึง ความ เปลี่ยนแปลง ที่
กำลังเกิดขึ้นในสังคมชาวเขา โดยเฉพาะในด้าน
การเกษตร ซึ่งอาจเป็นผลทางอ้อมของการพัฒนา
และสงเคราะห์ชาวเขาทั่ว ๆ ไป และการดำเนินงาน
ที่เข้มงวด ยิ่งขึ้น ของกรมป่าไม้ ใน ด้านการ คุ้มครอง
ป่าไม้ต้นน้ำลำธาร ป่าไม้ในเขตอนุทยานแห่งชาติ

และการ ทำสวนป่าใน พื้นที่ ที่เคยเป็นไร่ เลื่อนลอย
ของชาวเขา ซึ่งทำให้ชาวเขาไม่มี โอกาสเลือกที่
ทำกินได้อย่างอิสระเหมือนที่แล้วๆ มา ปรากฏการณ์
ที่เกิดขึ้นนี้ถึงแม้จะมีเหตุผลอย่างไรก็ตาม ก็ย่อม
ถือได้ว่าเป็นแนวโน้มของความเปลี่ยนแปลงในทางดี
และ สมควร ที่หน่วยงาน เกี่ยวกับ ชาวเขา พึงเข้าไป
ช่วยเร่งความเปลี่ยนแปลงนี้ ให้เกิดขึ้น รวดเร็ว และ
ได้ผลดี ทาง การ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่ง
แวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่สูง เพราะถ้า
คอยให้ชาวเขาเปลี่ยนแปลงเอง ทำนองค่อยเป็นค่อย
ไป ก็ จะ ชักช้าไม่ทันกับอัตราเพิ่มของไร่เลื่อนลอย
ซึ่งเกิดจากการที่ชาวไร่เลื่อนลอยที่มีอยู่แล้วต้องย้าย
ไปทำไร่ในที่ใหม่ เมื่อไร่เดิมดินจืดเพาะปลูกไม่ได้
ผลรวมกับไร่เลื่อนลอยที่เพิ่มขึ้น เพราะประชากร
เพิ่มขึ้นในพื้นที่สูง

สำหรับมาตรการเพื่อเร่งความเปลี่ยนแปลง
ด้าน การเกษตร ของ ชาวเขา ให้มี ลักษณะ อนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ได้แก่
การเข้า ช่วย ให้ชาวเขา ปรับพื้นที่ เป็นนา ขั้นบันได
เพื่อปลูกข้าวให้เพียงพอแก่การยังชีพด้วยการ ใช้ น้ำ
ชลประทานหรือทำนารับน้ำฝน การส่งเสริมพืช
ล้มลุกที่เหมาะสมโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่วในนา หลัง
การเก็บเกี่ยวข้าว การปลูกไม้ยืนต้นเพื่อเป็นแหล่งที่
มาอื่นๆ ของรายได้ถาวร การพัฒนาการเลี้ยงปศุสัตว์
ในพื้นที่สูงเพื่อยังชีพและรายได้ และการปลูก
ป่าไม้พันธุ์โตเร็วประจำหมู่บ้าน เพื่อประโยชน์ ทาง
ใช้สอย ซึ่งทั้งนี้ โดยอาศัยความลาดชันและลักษณะ

ดินที่เหมาะสม ของพื้นที่ เป็นเกณฑ์ ในการ กำหนด พื้นที่เพื่อการเกษตรแต่ละชนิดและประเภท

ในด้านการกำหนดพื้นที่การเกษตรในพื้นที่สูง โดยอาศัยความลาดชันเป็นเกณฑ์นั้นเคยมีการพิจารณาของหน่วยราชการหลายหน่วย โดยมีสำนักงานเกษตรภาคเหนือเชิญประชุมประสานงานในเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งได้ตกลงกันว่าสมควรใช้พื้นที่ลาดชันต่าง ๆ ดังนี้:—

ความลาดชัน ๐—๑ (๐—๒%) เหมาะสม สำหรับการปลูกพืชทุกชนิด โดยไม่จำเป็นต้องมีการป้องกันการพังทลายของดิน

พื้นที่ที่มีความลาดชันประเภทนี้ถ้ามีลักษณะดินเหมาะแก่การปลูกข้าวควรส่งเสริมการปลูกข้าว

ความลาดชัน ๐—๒๐ (๒—๓๕%) เหมาะสมสำหรับปลูกพืชทุกประเภท (ล้มลุก, ยืนต้น) แต่จำเป็นต้อง มีการวางมาตรการ ป้องกันการ พังทลายของดิน โดยจัดทำเป็นขั้นบันไดและอาจมีการใช้ น้ำชลประทาน ช่วย ในการ เพาะปลูกพืชบาง ชนิด เช่น ข้าวและเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์

พื้นที่ที่มีความลาดชันประเภทนี้ควรให้ความสำคัญในการใช้ปลูกข้าวก่อนพืชล้มลุกชนิดอื่น และถ้าแบ่งใช้เพื่อปลูกข้าวเพียงพอแล้ว ที่เหลือควรใช้ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่สูง อันจะเป็นการช่วยให้สามารถ ใช้พื้นราบ ของประเทศ ในการผลิตอาหารหลัก คือข้าว สำหรับเลี้ยงประชากรของประเทศไทยเพิ่มขึ้น และสำหรับผลิตข้าวเพื่อขายต่างประเทศด้วย

ความลาดชัน ๒๐—๔๐ (๓๕—๘๕%) เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ยืนต้น, ไร่ไม้ประจำหมู่บ้าน, ไร่ไม้เศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามที่ที่ดินบางชนิดอาจจะต้องมีการป้องกันการพังทลายของดิน

ความลาดชันสูงกว่า ๔๐ (๘๕% ขึ้นไป) ไม่เหมาะแก่การเกษตรใดๆ ทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการป้องกันการพังทลายของดินก็ตาม จึงควรสงวนไว้เป็นไร่ไม้คุ้มครองแหล่งต้นน้ำ

๔.๔ มาตรการเพื่อการแก้ไขปัญหาค้น

การที่ชาวเขาบางกลุ่มยังเกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกี่ยวกับฝิ่นอยู่นั้น ก็เนื่องจากฝิ่นยังมีบทบาทอยู่ในสังคมชาวเขา เพื่อแก้ไขปัญหาค้นเกี่ยวกับฝิ่น จำเป็น ต้อง เร่งรัดลด บทบาท ของ ฝิ่น ที่มีต่อ สังคมชาวเขาลง

บทบาทของฝิ่นในสังคมชาวเขา อย่างน้อยมีอยู่ ๓ ประการ คือ

๔.๔.๑ บทบาททางเศรษฐกิจ ได้แก่ การที่ฝิ่นเป็นที่มาของรายได้เงินสดสำหรับชาวเขา และตลาดของฝิ่นนั้นมีอยู่ในหมู่บ้านชาวเขา พ่อค้าฝิ่น จะไปติดต่อ ซื้อขาย และ รวบรวมฝิ่น ในหมู่บ้านของชาวเขาเอง และที่แล้ว ๆ มารายได้จากฝิ่น ก็แน่นอนกว่ารายได้ของพืชผลอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชผลอย่างอื่นนั้นเก็บไว้นานไม่ได้หรือราคาตก แต่ฝิ่นค้างบ่ขายได้ราคาดีกว่าฝิ่นสด นอกจากนั้นในขณะนี้พืชผลอื่น ๆ ส่วนมากมีราคาไม่แน่นอนและตลาดอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านชาวเขา การคมนาคมขนส่งพืชผลไปสู่ตลาดไม่สะดวก

ถ้าหากจะลดบทบาทในด้านนี้ของฝิ่นลง ก็จำเป็นต้องใช้วิธีการปราบปรามการค้าฝิ่น ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมหรือสร้างตลาดสำหรับพืชผลอย่างอื่นให้มีความแน่นอนมั่นคง และให้ราคาดีพอสมควรด้วย

๔.๔.๒ บทบาทของฝิ่นในฐานะเป็นยากลางบ้าน เรื่องนี้เกิดจากประสบการณ์ของชาวเขาในการใช้ฝิ่นบรรเทาความเจ็บปวด ประกอบกับการขาดหรือมีบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข แต่ยังไม่เพียงพอในชุมชนชาวเขาและที่ห่างไกลคมนาคมโดยทั่วไป การแก้ไขเพื่อลดบทบาทของฝิ่นในด้านนี้เองย่อมจำเป็นต้องใช้การศึกษาให้เห็นอันตรายของการเสพยาฝิ่น และการส่งเสริมการบริการทางการแพทย์และการสุขภาพในด้านต่าง ๆ ให้แพร่หลายเข้าไปในชุมชนห่างไกลคมนาคม

๔.๔.๓ บทบาททางสังคม และขนบธรรมเนียมประเพณี

มี ประเพณี หรือ ขนบธรรมเนียม บางอย่างของชาวเขา บางเผ่า บางกลุ่ม ที่มีฝิ่น เข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น การฉลองปีใหม่ของชาวเขาเผ่ามูเซอ จะต้องใช้ฝิ่น เช่น สรวงผีใหญ่หรือประเพณีการแต่งงานของชาวเขาเผ่าเย้าในบางท้องที่ ฝ่ายเจ้าบ่าวจะต้องเตรียมฝิ่นไว้ต้อนรับกระบวนแห่เจ้าสาวมายังบ้านของฝ่ายชาย การแก้ไขบทบาทด้านนี้ต้องอาศัยการให้การศึกษาและต้องใช้เวลาพอสมควร

อย่างไรก็ดี เกี่ยวกับฝิ่นนี้น่าจะแก้ไขด้วยวิธีการทางบวก แทนที่จะใช้ทางลบหรือให้เลิกการ

ปลูกฝิ่น ทั้งนี้เพราะเห็นว่าฝิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งมอร์ฟีน ซึ่งเป็น สารประกอบ อันสำคัญ ของฝิ่นนั้น หากควบคุมได้ก็ยังมีประโยชน์ต่อมนุษยชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังมีการใช้ มอร์ฟีน ที่ได้ จากฝิ่น เพื่อประโยชน์ ต่อทางการแพทย์ และ เกษษกรรม กันอยู่ และมีบางประเทศที่ได้รับอนุญาตจากนานาชาติประเทศ ให้ปลูกฝิ่นได้ ดังนั้นจึงมีความเห็นว่าประเทศไทย ซึ่งมีการปลูกฝิ่นกันอยู่ น่าจะรับรองให้ปลูกฝิ่นเพื่อขายให้รัฐบาลนำไปใช้ ประโยชน์ ในทาง การแพทย์ และ เกษษภายในประเทศได้ หรือให้ต่างประเทศรับรองให้รัฐบาลนำไปขายให้แก่รัฐบาลของประเทศอื่น ที่ต้องการซื้อฝิ่นนั้นได้ด้วย การรับรองการปลูกฝิ่นนี้ยังสามารถใช้เป็นเหตุผลให้รัฐบาลเข้าไปควบคุมการผลิตฝิ่นได้อย่างใกล้ชิด คือสามารถกำหนด (๑) โควตาหรือปริมาณที่ผลิต (๒) ขนาดและบริเวณพื้นที่ที่อนุญาตให้ปลูกฝิ่นได้ (๓) ส่งเสริมการปลูกฝิ่นเพื่อให้มีการใช้พื้นที่น้อยและมีลักษณะเชิงอนุรักษ์พื้นที่สูงอันจะมีผลแก้ไข หรือลดอันตรายของการทำลายทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม ในพื้นที่สูงลงได้ด้วย

อย่างไรก็ดี นโยบายเกี่ยวกับฝิ่นนี้ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร จำเป็นที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการปราบปราม การลักลอบ ค้าฝิ่น และสำหรับยาเสพติดนั้นจำเป็นต้องทำการปราบปรามต่อต้านและป้องกันอย่างจริงจังและตลอดไปด้วย

๔.๕ มาตรการในด้านการพัฒนาคุณภาพประชากรชาวเขา

ได้แก่การส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กและผู้ใหญ่ ชาวเขา การส่งเสริมและการขยายบริการด้านสุขภาพและอนามัย งานสุขภาพและการวางแผนครอบครัว และการส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ แก่ชาวเขา ฯลฯ

๔.๖ มาตรการด้านกลวิธีเกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อแก้ไข ปัญหาพัฒนา และ สงเคราะห์ชาวเขา

กลวิธีในที่นี้ก็คือทำอย่างไรจึงจะใช้มาตรการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นให้ได้ผล

คำตอบก็คือควรใช้วิธีการกำหนดเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพหรือลู่ทางในการพัฒนาทางการเกษตรในระยะยาวขึ้นก่อน แล้วทำการจำแนกที่ดินโดยอาศัยความลาดชันเป็นหลักในการที่จะใช้ประโยชน์ของที่ดินนั้น ๆ ให้มีลักษณะเชิงอนุรักษ์ (ตามมาตรการข้อ ๔.๓) การจำแนกประเภทที่ดินเช่นนี้เท่ากับเป็นการวางโครงการเขตพื้นที่ทางกายภาพหรือทางภูมิศาสตร์ จากนั้นจะต้องมีการสำรวจทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากรในเขตพื้นที่ เพื่อที่จะได้ข้อมูลไปใช้ในการวางโครงการพัฒนาทางสังคมโดยระบบสมบูรณ์แบบ (Integrated Development) ซึ่งได้แก่การพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีมุ่งไปสู่เป้าหมายใหญ่ของนโยบาย

พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาของรัฐบาล อันได้แก่การใช้ นโยบาย รวม พวก และ ทำให้ ชาว เขา เป็น พลเมืองไทยที่มีคุณภาพ สามารถช่วยตนเองได้นั้นต่อไป

การพัฒนาโดยระบบสมบูรณ์แบบอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการช่วยเหลือแนะนำให้ชาวเขาที่รู้จักวิธีการเกษตรแบบถาวร เช่นรู้จักทำนาในพื้นที่ที่ปรับเป็นขั้นบันได หรือการทำไร่โดยปลูกพืชตระกูลถั่วสลับหรือหมุนเวียน เพื่อมิให้ดินจืด การรู้จักใช้ที่ลาดชัน สูง ปลูกต้นไม้ที่ให้ผล ทาง เศรษฐกิจ นั้น เชื่อได้ว่าชาวเขา จะเลิกวิธีการ ทำไร่ เลื่อนลอยในที่สุด และจะมีผลให้ชาวเขาอยู่ประจำที่ไม่โยกย้าย การที่ชาวเขาอยู่กันเป็น กลุ่มก้อน และไม่ โยกย้ายต่อไปภายในเขตพื้นที่ที่แน่นอนเช่นนี้ ย่อมจะเป็นการง่ายที่จะส่งเสริมบริการสาธารณะ การปกครอง, การส่งเสริม การเกษตร และการ ควบคุม เพื่อมิให้ มีการ เพาะปลูกพืชผลที่ผิดกฎหมาย และการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีผลในด้านการสร้างคุณภาพให้แก่ชาวเขานั้นต่อไป

มาตรการข้อนี้ แท้จริงมีอยู่แล้วในนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา แต่ที่ได้หยิบยกขึ้นมากล่าว ณ ที่นี้ก็เพื่อที่จะเน้นให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการเช่นนี้เพื่อแก้

ปัญหาชาวเขาที่ทำไร่เลื่อนลอย และเห็นว่าควรจะได้มีการขยายวิธีนี้กันให้มากยิ่งขึ้น คือการเพิ่มจำนวนเขตพื้นที่ที่มีลู่วางที่จะพัฒนาทางการเกษตรในระยะยาว แล้วเร่งดำเนินการให้เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของประชากรอย่างมั่นคงขึ้นต่อไปในพื้นที่สูง แทนที่จะเป็นประชากรที่โยกย้ายอยู่ไม่ประจำที่ เช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

๔.๗ มาตรการประเภทสนับสนุน

ได้แก่มาตรการดังต่อไปนี้ คือ:—

๔.๗.๑ การพัฒนาโครงการเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ระบบชลประทานย่อยและเส้นทางคมนาคมในเขต พื้นที่พัฒนา และเชื่อมเขตพื้นที่พัฒนากับเส้นทางคมนาคมสายสำคัญ ๆ

๔.๗.๒ การส่งเสริมงานค้นคว้าวิจัยทั้งทางด้านสังคมศาสตร์และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕. บทส่งท้าย

อาจกล่าวรวม ๆ ได้ว่าปัญหาชาวเขานั้นที่แท้ก็คือปัญหาที่เกี่ยวข้องหรือเกิดจากวิถีชีวิตด้านความเป็นอยู่และการทำกินของชาวเขา ในบางด้านไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันแล้ว จึงก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวม อาทิเช่น การทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สูง ชาวเขารู้จักวิธีการทำกินน้อยวิธี และระดับการศึกษายังต่ำ ๆ ล ๆ เป็นต้น การที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวของชาวเขานั้น จึงน่าจะเน้นหนักในด้านการพัฒนาที่มีผลต่อวิถีชีวิตที่ไม่เหมาะสมของชาวเขา และเริ่มจากสิ่งที่ชาวเขายอมรับด้วย แต่โดยที่ชาวเขานี้เป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศและเป็นกลุ่มชนที่ยังอยู่ในสังคมจารีตประเพณี และมีความแตกต่างในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและภาษาจากชนส่วนใหญ่ รวมทั้งความจงรักภักดีและความผูกพันต่อส่วนรวมก็ยังคงอยู่ในวงแคบ การบริหารกิจการที่เกี่ยวกับกลุ่มชนประเภทนี้จึงควรใช้วิธีบริหารพิเศษ (Special Administration) และควรมีหน่วยราชการบริหารงานนี้โดยเฉพาะ ปัจจุบันนี้มีหน่วยราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับชาวเขามาก ทำให้ขาดเอกภาพในการบริหารงาน บางทีก็ทำงานซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้เห็นว่าประเทศเราใช้หลักเสรีนิยมมากเกินไปในกิจการเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย กล่าวคือยินยอมให้ กลุ่ม เอกชน และชาว ต่างประเทศเข้าไป ดำเนินการพัฒนาด้านการศึกษา การส่งเสริมสุขภาพอนามัยและการอาชีพให้แก่ชาวเขา ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศเรานั้นได้โดยตรง ทั้ง ๆ ที่เรื่องเหล่านี้ น่าจะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลพึงดำเนินการให้แก่ชนกลุ่มน้อยเอง หน้าที่ความรับผิดชอบในด้านนี้น่าจะตราขึ้นเป็นกฎหมาย เพราะมีผลเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยมั่นคง เอกภาพของรัฐ และสวัสดิภาพของประชากรที่เกี่ยวข้องด้วย

เทคนิคในการติดต่อกับประชาชน

สุริยา ประภิตธรรังษี*

การติดต่อกับประชาชนเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการปกครอง บริหารงาน ทั่วไปของทุกหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาล เอกชน หรือของรัฐวิสาหกิจ ประชาชนจะให้ความเลื่อมใสเชื่อถือ พอใจในการดำเนินการของหน่วยงานนั้น ๆ หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับผลแห่งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ติดต่อกับประชาชน ในเมื่อ ประชาชนไปติดต่อหรือขอบริการอย่างใดอย่างหนึ่งกับทางราชการ บริษัทเอกชน และ รัฐวิสาหกิจ การประชาสัมพันธ์ในรูปใด ๆ ว่าหน่วยงานอื่น ๆ ของทางราชการ เอกชนฯ ดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพมีสมรรถภาพและดีเด่นอย่างนั้นอย่างนี้ จะมีคนเชื่อบ้างก็ เพียงคนจำนวนน้อย แต่เสียงของประชาชนที่มาติดต่อพบกับการกระทำหรือปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เอกชนฯ ในรูปลักษณะใด เช่นสุขภาพ เรียบร้อย ช่วยเหลือเอาใจใส่ หรือชู้ตะคอก ดุดัน หรือกระเดียดไปในทางกินสินบน หรือหากินกับนายหน้า หน้าม้า ชาวต่าง ๆ ทั้งทางดีและทางชั่วจะไปสู่ประชาชนจะกระจายไป และประชาชนผู้ที่ไม่รู้เห็น เหตุการณ์และข้อเท็จจริง มักจะเชื่อว่าจริง เช่น โรงพยาบาลนั้น นางพยาบาลผู้ทำ หน้าที่ติดต่อกับประชาชนดูและชอบใช้คำพูดที่ไม่สุภาพเหมาะสม จะติดต่ออย่างไรต้อง ผ่านหน้าม้าก่อน ถ้าเช่นนั้นไม่เสร็จ หรือนายอำเภอคนนั้น เสมียนอำเภอคนนั้นใจดี มี อหิชาศัยเป็นกันเอง ไม่ถือตัว มีมนุษยสัมพันธ์ยอดเยี่ยม ใครไปติดต่อขัดข้องสงสัย อะไร ให้การช่วยเหลือแนะนำ เอาใจใส่เป็นธุระให้เป็นอย่างดีจนเสร็จงานที่ไปติดต่อ ช่วยอธิบายให้เราจนเป็นที่เข้าใจและไม่มีการเรียกเงินพิเศษอะไรจากเราเลย ซึ่งการทำ งานรับใช้ประชาชนเป็นไปตามหลักการของงานบริหารงานบุคคลแผนใหม่ ซึ่งใช้ทั้งศาสตร์ และศิลปะในการติดต่อประสานงานกับประชาชน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ งานในหน้าที่ที่ให้บริการแก่ประชาชนอย่างเปิดเผยเป็นระเบียบแห่งระบบงานและทั่วถึง

*ร.บ. (จุฬา); M.Sc. (Emporia) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ๕ (ปลัดอำเภอวาริชภูมิ จ. สกลนคร)

ฉะนั้น การติดต่อกับประชาชนของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะงานของรัฐบาล เอกชน หรือของรัฐวิสาหกิจจึงมีความสำคัญยิ่งนัก เพราะเท่ากับเป็นการโฆษณาชื่อเสียงหรือแสดงจุดอ่อนของหน่วยงานต่าง ๆ การติดต่อกับประชาชนโดยใช้เทคนิคหรือศิลปะเป็นแนวทางจึงมีความสำคัญยิ่งในการบริหาร การปกครองและจิตวิทยา เพราะเป็นการติดต่อและเข้าถึงประชาชน ซึ่งการบริหารงานสมัยใหม่ได้เป็นที่ยอมรับกันว่า การบริหารงานต่าง ๆ ของหน่วยงานต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับ “คน” เพราะคนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการดำเนินงาน เป็นหัวใจในกลไกการบริหารงาน งานจะก้าวหน้า ถอยหลังหรืออยู่กับที่ก็ขึ้นอยู่กับตัวคนที่ทำงาน ซึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของทุกหน่วยงาน เราจะต้องสร้างสรรค์บรรยากาศการทำงานให้ปลอดโปร่ง มีความเป็นกันเอง มีความสามัคคีในหมู่คณะที่ร่วมงาน สร้างความรู้สึกให้เจ้าหน้าที่ทั่วไปรักงาน รักที่ทำงานและมีความรู้สึกที่ว่าตนเองเป็นส่วนสำคัญของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นเจ้าของในหน่วยงานนั้น ด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานที่ทำ และมีความรู้สึกสำนึกรับผิดชอบในการทำงานสูง เราต้องยอมรับศักดิ์ศรีของคนทำงานใน ตำแหน่ง หน้าที่ ต่าง ๆ ในหน่วยงานว่าเป็นผู้ที่มีส่วนในความสำเร็จของการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกิดความมั่นใจในตำแหน่ง หน้าที่การงานว่ามีความมั่นคง มีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าต่อไปในสายงานนั้น ๆ ที่รับผิดชอบอยู่ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมี

ขวัญดี กำลังใจดี ในการประกอบกิจการธุระทุกอย่าง ก็จะทำงานด้วยความอดุสาหะ วิริยะ มีความพึงพอใจในงานที่ทำ มีขวัญสูง ในการทำงานอย่างอุทิศชีวิต อุทิศเวลา อย่างไม่เห็นแก่เหน้อยยากในการให้บริการประชาชนทั่วไป ผลงานที่ได้ ก็จะเป็นสิ่งที่ควร แก่การ ภาคภูมิใจ ทั้ง ส่วนตัว และ ส่วนรวมของหมู่คณะอื่น ๆ ที่ได้มาเห็นการทำงานติดต่อกับประชาชนอย่างสุภาพ เรียบร้อย เอาใจใส่ในหน้าที่การงานดี และคำนึงถึงผลประโยชน์ของมวลชนของชาติบ้านเมืองเป็นที่ตั้ง ในการปฏิบัติงาน ติดต่อกับ ประชาชน เพื่อ สร้าง ความ รัก ความศรัทธา เลื่อมใสให้ บังเกิดในหมู่ประชาชนทุกระดับชั้นที่มีต่อหน่วยงานนั้น ๆ เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎรทั่วไป เพื่อสนับสนุนส่งเสริมสงครามจิตวิทยาแย่งชิงประชาชน ของรัฐให้บรรลุผลยิ่งขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สภาวะการณ์ และค่านิยม บางอย่างของสังคมไทยเรา

นักสังคมวิทยามักนิยมแบ่งสังคมต่าง ๆ ในโลกออกเป็นสองกลุ่มบ้างสามกลุ่มบ้าง ที่แบ่งเป็นสองกลุ่มจะใช้ชื่อกลุ่มหนึ่งว่าเป็นกลุ่มประเทศ หรือสังคมดั้งเดิม หรือด้อยพัฒนา หรือสังคมชนบท กับอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นสังคม สมัยใหม่ หรือสังคม เมือง ที่แบ่งเป็น สามกลุ่มก็จะเพิ่มกลุ่มสังคมที่กำลังพัฒนา หรือ อยู่ช่วง หัวเลี้ยวหัวต่อ เข้าไป ระหว่าง สองกลุ่ม

แรก สังคมไทยเรานักวิชาการได้จัดให้อยู่กลุ่มที่สาม คืออยู่ระหว่างการพัฒนาในสาขาวิชาการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ สังคม การปกครองและการทหาร เราเรียกสังคมของเราว่าเป็นสังคมที่กำลังพัฒนา ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไร่ ชาวนา เป็นประเทศเกษตรกรรม ก่อนที่เราจะพูดถึงเทคนิคในการติดต่อกับประชาชนหรือการเข้าถึงประชาชนทั่วไป เราจำเป็นต้องพูดถึงระบบสังคมของไทยพอสังเขป ว่าเป็นสังคมประเภทไหน เพื่อความเข้าใจอันดี ในการปฏิบัติงานติดต่อกับประชาชนในโอกาสต่อไป เพราะเปรียบเทียบแนวทางที่ช่วยนำเราไปสู่จุดหมายปลายทางแห่งการทำงานร่วมกันด้วยดี กล่าวกันว่าสังคมไทยเป็นสังคมเปิด ทุกคนมีโอกาสในการเลือกงานทำ โดยสมัครใจ และมีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าในอาชีพที่ประกอบอยู่ หรืองานที่รับผิดชอบอยู่ ในตำแหน่งหน้าที่ที่ดีกว่าสูงกว่าขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อจัดคนทำงานให้เหมาะสมกับงานที่ทำ ทำให้งานก้าวหน้า เจริญเติบโตไปตามลำดับแห่งกาลเวลา ไม่เหมือนบางประเทศ เช่น ประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นสังคมปิด ระบบสังคมปิดเช่นนั้น ไม่เปิดโอกาสให้คนทั่วไปได้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามความรู้ความสามารถอย่างแข่งขันกันแบบเสรี เพราะระบบถือชั้นวรรณะเป็นอุปสรรคกีดขวางกันความเจริญก้าวหน้าทางการงานที่ทำ ใครอยู่วรรณะไหนก็ต้องทำงานอยู่ในวรรณะนั้น ย่อม

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ระบบสังคมไทยกับความสัมพันธ์ ในการ ทำงาน ใน หน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนเอื้ออำนวยให้งานบรรลุผลมากน้อยแค่ไหน เพียงไร ? อย่างมาก เช่น ระบบสังคมไทยเราถือในความคุ้นเคยสนิทชิดเชื้อเป็นบรรทัดฐานสำคัญ คือชอบยึดตัวบุคคลมากกว่าระบบงานหรือระเบียบ ผลงานจะประสบผลสำเร็จได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการปฏิบัติการณ์นอกแบบ อาศัยความคุ้นเคย รู้จักเป็นส่วนตัว สมดังคำกล่าวทางพุทธศาสนาที่ว่า “วิสาสา ปรมาญาตี” ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง อันเป็นหลักยึด ของ สังคมไทย และ ยึดอย่าง เกร็ง ครัด ใน สังคมชนบท นอกจากการดำเนินชีวิตในชนบท ยังทำให้ชาวชนบทต้องมีโอกาสพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งเพื่อให้ชีวิตอยู่รอดจากภัยพิบัตินานาประการ เช่น ภัยธรรมชาติ สิ่งสารพัด และเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปด้วยดี ตลอดจนการร่วมมือกันเพื่อความเจริญบุคคลพึงต้อง ปฏิบัติตาม บรรทัดฐาน ทางสังคมที่วางไว้ และยึดถือปฏิบัติมาเป็นเวลานาน ไม่มีทางเลือกหรือมีอยู่น้อย เช่น การเคารพนบถนอบต่อผู้ใหญ่ผู้มีอายุ พระเณรด้วยกายวาจาใจ การรับผิดชอบ ต่อ ครอบครัว ให้การ เลี้ยงดู เอา ใจใส่ ต่อ ครอบครัว ความรัก ความซื่อสัตย์ ระหว่าง สามิภรรยาในครอบครัว การเลี้ยงดูพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่เมื่อชราภาพ ทำมาหากินไม่ไหว ไม่ให้เดือดร้อน ประกอบสัมมาอาชีพ เป็นต้น

การล้มเลิกพันธนาการศักดินาบางส่วน

ระยะ หลัง การ เปลี่ยน แปลง การ ปก ครอง ๒๔๗๕ เป็นสมัยที่ไทยแสวงหาระบบเศรษฐกิจใหม่ คณะราษฎร ผู้เปลี่ยนแปลง การปกครอง ตกกลงกันได้ เพียงว่า จะเลิกล้มระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ไม่สามารถตกลงอะไรกันมากกว่านั้น พลังทางการเมืองและกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ จึงต่อสู้กันเพื่อบีบให้ระบบ เศรษฐกิจ และ การเมือง เป็น รูปลักษณะที่ตนต้องการ ชั้นชนศักดินาเดิมต้องการรักษาผลประโยชน์และอภิสิทธิ์ซึ่งเคยมามีก่อน พ.ศ. ๒๔๗๕ เอาไว้ให้มากที่สุด ชั้นชนนี้รวมตัวกันกับปีกขวาของ คณะราษฎร สะกดกันไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบ เศรษฐกิจการเมืองที่พื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงบรรลุผลเฉพาะด้านการเมืองเท่านั้น คือเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็น ระบบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ หรือระบบประชาธิปไตย แต่ไม่บรรลุผลมากนัก ทางด้านเศรษฐกิจ ระบบกรรมสิทธิ์แบบศักดินาบางส่วนยังคงถูกรักษาไว้ ทั้งไม่มีการ เปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม ความไม่สามารถ ของ คณะ ราษฎร ที่จะ เปลี่ยน แปลง ระบบ เศรษฐกิจ ของประเทศเป็นผลจากความอ่อนแอของ คณะราษฎรเอง ความอ่อนแอของคณะราษฎรเกิดจากลักษณะ ภาวะ นิสัย ของ ระบบ เศรษฐกิจในยุค สมัยนั้นด้วย ระบบนายทุนยังแทบมิได้ก่อตัวขึ้นใน

ประเทศไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ชั้นชน กรรมาชีพยังมีจำนวนน้อยมาก คือเพียงร้อยละ ๒.๒ ของกำลังแรงงานทั้งหมด

ข้ออ้างอิง บางอย่าง ทาง ประวัติ ศาสตร์ ไทย เราที่กล่าวมานี้ เพื่อนำมาสนับสนุนเป็นพื้นฐาน เบื้องต้น ของการเข้าใจ ภาวะทางสังคมไทย ทุกแง่มุม เช่นทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การบริหารและการทหารของไทย เพราะสิ่งเหล่านี้ เปรียบเสมือน กระจกเงา ที่ส่องสะท้อน ให้เห็น ชีวิต ของสังคมบางส่วนในตอนนั้น ของไทยที่ผ่านมาและ จะมีผลต่อระบบสังคมการบริหาร การปกครอง ฯลฯ ของไทยเราในปัจจุบันอย่างมาก ฉะนั้นแนวทาง หรือเทคนิคในการติดต่อกับประชาชน เราในฐานะ เป็นตัวแทนของทางราชการต่างกรมต่างกองและต่าง กระทรวง แต่ทว่ามีหน้าที่ที่เหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง คือการติดต่อกับประชาชน เพื่อให้ได้ผลงานและ น้ำใจจากผู้ที่มาติดต้องาน จึงควรที่จะได้ทำความเข้าใจกับปัญหาบางอย่างในอดีต เข้าใจค่านิยมของ สังคมไทยว่าต้องการอย่างไร ? เพื่อที่เราจะได้ สามารถปรับตัวเอง ให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไปบางอย่าง เพื่อความสอดคล้องต้องกันทุก ฝ่าย เพื่อผลในการเข้าใจถึงจิตใจประชาชนที่มาติด ต่อในทุกแผนกการของระดับต่าง ๆ เช่น ระดับ อำเภอ จังหวัด กรม กอง กระทรวง ทบวง ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อบังเกิดทัศนคติที่ดีต่อประชาชนที่มี ต่อหน่วยราชการของรัฐบาล

เทคนิคในการติดต่อกับประชาชน

การศึกษา การทำงาน เป็น คำที่ ใช้ แสดง ถึง เทคนิคการศึกษาหาวิธีการทำงานและการวัดปริมาณการทำงาน ซึ่งใช้ดำเนินการเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรมนุษย์ และ ทรัพยากรวัสดุ ได้อย่าง ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในการปฏิบัติและวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง การศึกษาวิธีการทำงานได้แก่การวิเคราะห์ และการตรวจพิจารณาอย่างมีระบบ เกี่ยวกับวิธีการทำงานที่กำลัง ใช้ ปฏิบัติ และ วิธีการ ทำงาน ที่สมควรนำมาใช้ปฏิบัติ จักให้มีและนำวิธีการที่ง่ายขึ้นและมีประสิทธิผลมากขึ้นใช้ปฏิบัติ ส่วนการวัดปริมาณ การทำงาน หมายถึงการ ใช้เทคนิคในการกำหนดส่วนประกอบการทำงาน อย่างหนึ่งอย่างใด โดย พิจารณา กำหนด ระยะเวลา ที่จำเป็น ต้อง ใช้ในการปฏิบัติงานนั้น 'ภายใต้ระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนด และ ปฏิบัติ โดยผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม การที่จะติดต่อกับประชาชนนั้น ก็หมายถึงมนุษย์สัมพันธ์ ได้แก่การประพฤติปฏิบัติหรือดำเนินความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้วยวิธีการที่จะให้บุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติให้ บรรลุ เป้าหมายของทางราชการ เอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ และในขณะเดียวกันหมั่นให้ ความ ทะเยอทะยาน ของ บุคคลเหล่านั้น บรรลุความสำเร็จ ด้วยการใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่

หลักทั่วไปของมนุษย์สัมพันธ์

มนุษย์สัมพันธ์ มีความสำคัญ ต่อการ ทำงาน และการบริหารงาน ในการที่จะเสริมสร้างมนุษย์

สัมพันธ์ให้เกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนที่ ทำหน้าที่ ติดต่อกับ ประชาชน ของ หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งผู้เป็นหัวหน้างานและผู้ใต้บังคับบัญชา เราควรจะทำอย่างไร ? ควรปฏิบัติอย่างไร ? เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งมนุษย์สัมพันธ์ มีหลักซึ่ง "เดล คาร์เนกี" ได้ให้ไว้ว่า "ให้สิ่งที่เขาต้องการก่อน แล้วเราจะได้รับสิ่งที่เราต้องการ" การให้ในที่นี้จะเป็นอะไรก็ได้ เมื่อให้เขา เขาก็จะให้ตอบ เราให้ปิยะวาจา คือถ้อยคำอันไพเราะแก่เขา เขาก็ให้ถ้อยคำอันไพเราะแก่เรา เราให้ความรักแก่เขา เขาก็จะให้ความรักแก่เรา เราเกลียดเขา เขาก็เกลียดเรา ฯลฯ ก็คงจะหนีไม่พ้นสุภาษิตไทยที่กล่าวไว้ว่า

ให้ท่านท่านจักให้	ตอบสนอง
นบท่านท่านจักปอง	นอบไหว้
รักท่านท่านควรครอง	ความรักเรานา
สามสิ่งนี้เว้นไว้	แต่ผู้ทรชน

เพราะวิชามนุษย์สัมพันธ์ คือวิชาที่ว่าด้วยศาสตร์และศิลป์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักนับถือ ความจงรักภักดีและความร่วมมือ บางท่านได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็น "การอยู่ร่วมกับคนอื่นด้วยความสุข" โดยปกติมนุษย์เราก็มีธรรมชาติที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ อยู่แล้ว แต่ทำไมมนุษย์เราจึงมีปัญหาในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การติดต่อกับประชาชนบางครั้งก็เกิดปัญหา บางครั้งราบรื่นเรียบร้อยดี ถ้าจะ

กล่าวอย่างคร่าว ๆ การที่เราทำดีหรือสัมพันธ์กับบุคคลทุก ๆ คนตลอดไปไม่ได้ เพราะความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะहार้อยคนก็हार้อยอย่าง เช่น บางคนชอบพูดจาดูหมิ่นเหยียดหยาม บางคนขี้ขลาดขี้อาย บางคนโอ้อวดโอหัง บางคนไม่เห็นอกเห็นใจคนอื่น ฯลฯ ทำให้มนุษย์เรามีความสัมพันธ์หรือติดต่อกันไม่ได้ ถ้าจะพิจารณาอย่างเพียงผิวเผินก็อาจกล่าวได้ว่า ไม่เข้าใจกัน, ความเห็นไม่ตรงกัน, อุปนิสัยต่างกัน, คนอื่นไม่สำคัญ, วัฒนธรรมต่างกัน, ชอบเอาใจตัวเองเป็นใหญ่, อารมณ์ไม่ดี หรือผลประโยชน์ขัดกัน เป็นต้น แต่ถ้าพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะเห็นได้ว่า สาเหตุดังกล่าวไม่ใช่สาเหตุสำคัญเลย สาเหตุสำคัญที่ทำให้คนเราไม่มีมนุษย์สัมพันธ์หรือติดต่อกันดีกับทุก ๆ คนนั้น อยู่ที่ตัวเราเอง คือเราไม่ชอบปรับตัวของเราเอง ชอบทำแต่ในสิ่งที่เคยทำ หรือติดนิสัยมานานแล้วนั่นเอง จึงไม่ชอบทำดีหรือมีมนุษย์สัมพันธ์กับผู้อื่น เมื่อเป็นเช่นนั้น ก่อนอื่นเราต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนตัวของเราเองให้ทำดีที่ผู้อื่นต้องการ และต้องหมั่นทำอยู่เสมอ ถ้าเป็นเช่นนั้นได้ โดยเฉพาะคนที่ที่ต้องมีหน้าที่ติดต่อกับประชาชนด้วยแล้ว เราจะได้ รับความสัมพันธ์ อันดีและความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายทุกคนอย่างไม่ต้องสงสัย อาจจะช้าหรือเร็วแล้วแต่กรณี ไป

กรมพระยาดำรงราชานุภาพผู้เป็นบิดาแห่งกระทรวงมหาดไทยได้กล่าวไว้ว่า อธิษาศัยที่นับว่าสำคัญของข้าราชการหัวเมืองนั้น มีอยู่ ๓ ประการคือ

๑. ความซื่อตรง
๒. ความอดุสาหะ และ
๓. ความอาวี

เพราะทั้งสามประการที่ท่านได้ให้แก่ข้าราชการหัวเมืองไว้นั้น เป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่สามารถนำเรา เปิดประตูบ้าน ประชาชน ได้ทุกบ้าน เมื่อประชาชน มาติดต่อ ได้รับการปฏิบัติ จากข้าราชการที่มีคุณสมบัติครบตามที่กล่าวมา ก็จะเกิดความประทับใจในหน่วยงานนั้น ๆ ที่มีคนเช่นนั้นปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ดีเยี่ยม ทำให้ได้รับค่ากล่าวขวัญในทางที่ดี เพราะเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาในการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ในการติดต่อกันทุกระดับ หลักปรัชญาของมนุษย์สัมพันธ์ที่สำคัญ และจะต้องระลึกอยู่เสมอ เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานติดต่อกับประชาชน อย่างมีศิลปะและเทคนิคอันแยบยล เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานและน้ำใจทั้งสองอย่าง ควรระลึกถึงหลักการดังต่อไปนี้คือ

๑. การปฏิบัติงานเป็นการรวมพลังเพื่อก่อให้เกิดสามัคคีธรรมในการทำงาน

๒. สามัคคีธรรมจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ “คน” เป็นสำคัญ

๓. คนเรานั้น แตกต่าง จากสัตว์โลก อื่น ๆ มาก เฉพาะอย่างยิ่งทางด้านจิตใจสัญชาตญาณ และความต้องการอย่างอื่น ๆ อย่างที่มีผู้กล่าวว่า “มนุษย์ไม่ใช่มีชีวิตอยู่ได้ด้วย ข้าวปลาอาหารเพียงอย่างเดียว”

การใช้หลัก มนุษย์สัมพันธ์ นั้น จำเป็น ต้องพิจารณากันให้รอบคอบ เพราะการให้ในที่นี้นั้น ไม่ได้หมายถึงทรัพย์สิน เงินทองอย่างเดียว แต่หมายถึงการให้ความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การเคารพนับถือ ฯลฯ แล้วแต่มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการอะไร การทำงานทุกอย่างจะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบสำคัญอยู่ ๒ ประการ คือ;—

๑. คน

๒. การใช้เทคนิค ปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผล

ย่อมเป็นที่ยอมรับกันว่า “คน” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งเหนือสิ่งอื่นใด อาจจะใช้เทคนิคในการ ปฏิบัติงาน ให้บรรลุผล ประสพผลสำเร็จหรือไม่อย่างใดก็ได้ คืออาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบก็ได้ ดังคำกล่าวของขงจื้อที่ว่า “เมืองใดจะล่ม ก็เพราะคน” ประเทศจีนก่อนเป็นคอมมิวนิสต์ เกิดการคอร์รัปชันขนาดหนัก เมื่อคอมมิวนิสต์เข้ายึดครองยกปืนใหญ่ขึ้นยิง แม้ไม่ถูกกำแพงก็ล้ม เพราะมีการกินอิฐ กรุงศรีอยุธยาเมื่อคราวกรุงแตก มีประชากรสามแสนคน แต่เมื่อพระเจ้าตากกู้เมืองเริ่มด้วยทหารเพียง ๔๐๐ คนเท่านั้น ทำอย่างไร จึงจะทำให้คนมีความ สมัคใจในการทำงานได้อย่างจริงจังและจริงใจ

การยอมรับ “ศักดิ์ศรีของคน” เป็นวิธีการมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีที่สุด จะให้การติดต่อกับประชาชนทั่วไป เกิดความประทับใจ เกิดความ

เข้าใจอันดีต่อกัน เกิดความรักสามัคคีธรรมในหมู่คณะ เพราะไม่มีการดูถูกดูแคลนซึ่งกันและกัน ทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชน ถ้าทราบไต่ยังมีการดูถูกดูแคลนกันในเรื่องชั้นวรรณะ เพศ ฐานะ วัย คุณวุฒิแล้ว มนุษย์สัมพันธ์จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถึงได้ก็ไม่ดี การติดต่อกับประชาชนก็ล้มเหลวไม่ได้เรื่อง เทคนิคในการติดต่อกับประชาชนนั้น เราไม่สามารถจะแยกออกจากการทำงาน ในด้านให้เข้าถึงประชาชนได้อย่างเด็ดขาด เพราะหลักการทั้งสองเป็นของคู่กัน เหมือนด้านหน้าและด้านหลังของเหรียญบาท เพื่อหวังผลให้ความมีเกียรติและชื่อเสียงของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ ควรจะได้มีการปฏิบัติหรือใช้เทคนิควิธีการ ในเรื่องการติดต่อกับประชาชนอย่างมีศิลปะดังต่อไปนี้ พอเป็นหลักการอย่างกว้าง ๆ คือ

๑. จัดเจ้าหน้าที่ผู้ติดต่อหรือประชาสัมพันธ์

ควรเลือกเอา บุคคลที่มีนิสัย และความประพฤติดี มีวาจาไพเราะ สุภาพเรียบร้อย เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ จะต้อง คอยอบรม อยู่เสมอ ถึงความสุภาพเรียบร้อย เอาใจใส่ในงานในเมื่อต้องติดต่อกับประชาชน หรือมีประชาชนมาติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงาน

๒. จัดเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ

คือ เจ้าหน้าที่ ผู้ทำงาน หรือ ให้บริการแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ เช่น เจ้าหน้าที่อำเภอ เจ้า-

หน้าที่หอบหิ้วเบียดดิน เจ้าหน้าที่สรรพากร และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เมื่อได้พิจารณาแล้วไม่มีอุปสรรคขัดข้องประการใด ควรรีบทำให้เสร็จไป อย่าห่วงงเหนียวให้ล่าช้า หรือพูดจาทำนองจะให้ผ่านนายหน้าหรือเรียกเงินในทำนองคอร์รัปชัน หรือหาเรื่องทำให้ล่าช้าติดขัด เพื่อให้ประชาชนผู้ไปติดต่อวิ่งหาตนทางหลังบ้านหรือทางอื่น ๆ

๓. จัดเจ้าหน้าที่ชั้นสูงหรือผู้บังคับบัญชา

เมื่อมีอุปสรรคประการใดในการติดต่อ หรือติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชั้นต้นแล้วไม่ได้ผล ประชาชนมักเข้าหา ผู้บังคับบัญชา ของหน่วยงาน นั้น ๆ เพื่อทราบข้อเท็จจริงว่า ทำไมจึงไม่อนุมัติ? ทำไมทำให้ไม่ได้? ทำไมจึงเปลี่ยนระเบียบเช่นนั้น? เพราะอะไรและมีเหตุผลอะไร? ถ้าราษฎรเข้าพบ ขอบพบ เราควรให้พบ แต่โดยดี และมีความ ข้องใจ อย่งไรก็อธิบายให้ละเอียด ใช้คำพูดง่าย ๆ ให้เข้าใจ เช่น คำธรรมเนียมนิยมเพิ่มขึ้น เพราะมาจากกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับจากส่วนกลาง เราก็บอกไปตรง ๆ ว่า กฎหมายหรือระเบียบเช่นนั้น อย่างไม่ใหม่เป็นเช่นนั้น ถ้ามีเอกสารหรือหลักฐานเป็นหนังสือ และถ้าไม่ใช่ลับ จะให้ราษฎรดูก็ได้ ต้องให้ความสว่างความเข้าใจ แก่ไขข้อข้องใจประชาชนหรือราษฎรที่ยังข้องใจอยู่ให้สิ้นไป อย่าพูดคำว่า “แล้ว

แต่เจ้าหน้าที่เขา” หรือ “มีเรื่องอะไรก็มาร้องทุกข์ เป็นลายลักษณ์อักษร” หรือ “คุณอย่าเอาแต่ใจ” เป็นต้น

การติดต่อกับประชาชนโดยใช้เทคนิคเพื่อการเข้าถึงประชาชนนั้น ควรเป็นความสัมพันธ์กับราษฎรอย่างจริงจัง สนิทสนมฉันทเพื่อน ญาติพี่น้อง และความสัมพันธ์ก็เป็นไปอย่างจริงจัง มิใช่กระทำกันแต่เฉพาะวันที่ผู้บังคับบัญชามาตรวจงาน หรือเพื่อถ่ายภาพ หรือเพื่อถ่ายภาพยนตร์ เพื่อออกโทรทัศน์ หากเราสามารถกระทำดังกล่าวข้างต้นมาทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนแล้ว เชื่อเหลือเกินว่าปัญหาอุปสรรคในการทำงานติดต่อกับประชาชนก็จะหมดไปหรือเหลือปัญหาน้อยที่สุด หรือเกือบไม่มีปัญหาเลยก็ได้ ทั้งนี้ควรมีการพิจารณาสภาวะของสังคมนั้น ๆ ท้องถิ่นนั้น ๆ เข้าใจปัญหาการบริหารงานของสังคมนั้น ๆ ปัญหาการปกครองของท้องถิ่นนั้น ๆ และพยายามปรับตัวให้เข้ากับสถานที่แท้จริงของสังคมชุมชนนั้น ๆ เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดี เพื่อนำไปสู่ความรักความเข้าใจและดึงเอาศรัทธาจากประชาชนที่มีต่อหน่วยงานของรัฐ ต่อข้าราชการทุกแผนกการ จะช่วยลดช่องว่างระหว่างข้าราชการที่เป็นเสมือนเครื่องมือของรัฐกับประชาชน ๑๑

หลักการและปัญหา เกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการ

เรื่องหลักการและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการนี้ ได้เรียนเชิญท่านรองเลขาธิการ ก.พ. สํารายณ์ ดาวราชสุตม์ มาให้ข้อคิดเห็นต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชน ทั้งจะได้เข้าใจในเรื่องนี้ยิ่งขึ้น จึงขอถามท่านรองฯ สํารายณ์เป็นข้อๆ ดังนี้

๑. เท่าที่ทราบ เวลานี้ทางราชการให้ความสนใจในการพัฒนาข้าราชการมาก จึงขอเรียนถามว่า ผู้ที่เป็นข้าราชการนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาคดี มีความรู้ จบปริญญาจากมหาวิทยาลัย คนไทยนิยมเข้ารับราชการมาก และทางราชการมีการจัดการสอบแข่งขันคัดเลือกคนมีความรู้เข้ารับราชการ เมื่อเป็นเช่นนี้ต้องมีการพัฒนาข้าราชการด้วยหรือไม่

ต้องมีการพัฒนาข้าราชการ เพราะข้าราชการนั้นถึงแม้จะเป็นผู้ได้รับคัดเลือกอย่างดี โดยเฉพาะปัจจุบันมีผู้นิยมเข้ารับราชการมาก เช่นต้องการบรรจุ ๑๐-๒๐ คน อาจมีผู้เข้าสอบเป็นพันเป็นหมื่น ข้าราชการปัจจุบันเป็นผู้มีวุฒิสูง และมีการให้ไปศึกษาชั้นปริญญาโท ปริญญาเอก อย่างไรก็ตามมีผู้เชื่อว่าในมหาวิทยาลัยต่างๆ นั้นไม่ได้ผลิตบุคคลเป็นข้าราชการอย่างแท้จริง หรือจะเปรียบเทียบข้าราชการกับเพชรก็ได้ หมายความว่าเพชร

เป็นสิ่งที่หายากมาก ต้องคัดเลือกอย่างดี มหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนผู้หาเพชร ขุดเพชรแต่ยังไม่ได้जारไนเป็นเครื่องประดับ

๒. การพัฒนาข้าราชการนั้นควรพัฒนาอะไรบ้าง

จะพัฒนาข้าราชการอย่างไรนั้น ขอเรียนย้อนหลังไปในตอนเริ่มเป็นข้าราชการว่า ถึงแม้ได้รับเลือกมาอย่างดีเสมือนเพชร เราต้องมีการเริ่มต้นजारไนตั้งแต่ระยะแรก การพัฒนาข้าราชการก็ต้องพัฒนาตั้งแต่เข้ามาทำงาน โดยพัฒนาจิตใจและพัฒนาความรู้ ความสามารถควบคู่กันไป ทั้ง ๒ อย่างนี้ มีความสำคัญประกอบกัน ไม่ได้ด้อยไปกว่ากัน ปัจจุบันเราไม่ได้เน้นหนักการพัฒนาข้าราชการตามรูปแบบวิธีการที่กล่าวมานี้ คือเน้นหนักทางความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และเน้นทางจิตใจพร้อมๆ กัน เรามักให้ข้าราชการปฏิบัติงานไปตาม

ลำพังโดยนี่ยังมีความรู้ ความสามารถดีแล้วตั้งแต่ สำเร็จการศึกษา

๓. *ที่ว่าการพัฒนาข้าราชการ ต้องเน้นใน การพัฒนาจิตใจนั้นเป็นอย่างไร*

เรื่องจิตใจนั้น บางคนเรียกว่า ธรรมชาติของข้าราชการ บางคนว่าเป็นทัศนคติที่ดีของข้าราชการในอันจะปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบที่สังคมมอบให้ ในที่นี้ถ้าพูดง่าย ๆ ก็คือพัฒนาให้ข้าราชการ หรือเปลี่ยนแปลงให้ข้าราชการมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ให้บริการแก่ประชาชน และมีความรู้สึกว่าการให้บริการแก่ประชาชนเป็นสิ่งที่ดีน่านิยม ซึ่งผิดกับความรู้สึกของข้าราชการบางคน ที่เห็นว่าการให้บริการแก่ประชาชนเป็นการรับใช้ซึ่งไม่สมเกียรติ เราต้องการให้มีความรู้สึกเป็นการนิยมนว่าการรับใช้ประชาชน หรือให้บริการประชาชนอย่างดีเป็นคุณค่าของข้าราชการ

๔. *การพัฒนาข้าราชการนี้ มีระบบหรือขั้นตอนหรือไม่*

เรามี และในหลักการต่างๆ ของการพัฒนาข้าราชการนั้นมีขั้นตอนใหญ่ ๆ ๓ ขั้นตอน

๑. การพัฒนาข้าราชการหรือเริ่มให้ความรู้ข้าราชการตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ บางคนเรียกว่าปฐมนิเทศ แต่คำว่าปฐมนิเทศแคบเกินไป จึงเรียกว่าการพัฒนาข้าราชการระยะเริ่มแรกกล่าวคือ ก่อนเข้ารับราชการ ก็มีการอบรมปฐมนิเทศ

ให้รู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติ และให้รู้ในงานที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่

๒. การพัฒนา ข้าราชการ. ในขณะ ที่ข้าราชการรับราชการอยู่ คือในขณะที่เข้าไปทำงานตั้งแต่วันแรกต้องมีโครงการพัฒนา โดยหัวหน้างานรับผิดชอบ ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติและจริยธรรมต่างๆ ดังเช่นที่ได้เคย ไปดูงานในต่างประเทศ ผู้บังคับบัญชาในบางประเทศสอนหรือให้ความรู้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา คือตั้งแต่เช้าจะกำหนดเวลาสอนว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นอย่างไร และมีการติดตามการปฏิบัติงานว่าได้ผลเพียงใด มีข้อบกพร่องอะไรจะแก้ไข ข้อบกพร่องในสัปดาห์นั้น การพัฒนาข้าราชการระหว่างปฏิบัติงานถือว่าสำคัญที่สุด ต้องทำการแก้ไขติดตามทุกระยะ ถ้าขาดสิ่งนี้ก็ถือว่าการพัฒนาข้าราชการนั้นไม่ได้ผลเท่าที่ควร

๓. การพัฒนาหัวหน้างาน ได้แก่พัฒนาผู้ที่เริ่มเป็นหัวหน้าตั้งแต่ระดับแรกขึ้นไป ในปัจจุบันก็ประมาณข้าราชการระดับ ๕-๖ ที่จะเริ่มมีข้าราชการที่ต้องให้คำแนะนำ ให้การบังคับบัญชา ให้การแก้ปัญหาต่างๆ ถัดขึ้นไปเป็นการพัฒนานักบริหารระดับหัวหน้ากอง ผู้อำนวยการกอง หรือเทียบเท่า ภาษากิจการเรียกว่านักบริหารระดับกลาง นอกนั้นก็มีการพัฒนานักบริหารที่ถือว่าเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญและมีประสบการณ์มาก ไม่จำเป็นต้องมีการพัฒนาหรือให้ความรู้อะไรอีก เพียงแต่เชิญท่านมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสานงานแล้วจะสามารถแก้ปัญหาพร้อมกันได้

๕. ทำไมจึงต้องมีการพัฒนานักบริหาร

ตามปกติ คนจะเข้าใจว่านักบริหารซึ่งเป็นข้าราชการระดับสูงและมีประสบการณ์มานาน ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้ ความสามารถทางสังคม ความรู้ในเรื่องการปฏิบัติงานอย่างดี มีผู้สงสัยว่าทำไมต้องพัฒนาท่านเหล่านี้ ข้อนี้เป็นข้อที่ ถกเถียง กันมาก ใน ประเทศไทย และ ในระหว่างข้าราชการไทย แต่ในต่างประเทศยอมรับกันว่าต้องมีการพัฒนานักบริหาร คำถามที่ว่าทำไมต้องมีการพัฒนานักบริหารนั้นเป็นคำถามที่ดี เหตุที่ต้องมีนั้นเนื่องจาก

๑. เทคนิค วิธีปฏิบัติงานต้องมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามธรรมชาติสังคม และวิวัฒนาการของการค้นคว้า เทคโนโลยีต่างๆ แต่ก่อนเราไม่เคยได้ยินว่านักบริหารต้องรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ หรือ การคำนวณ ทางตัวเลขโดยใช้เครื่องจักร ในสมัยนี้ รู้สึกว่า นักบริหาร ต้องเข้าใจ การ คำนวณทางตัวเลขโดยใช้เครื่องจักร เพื่อใช้ในการวางแผนสั่งการให้รวดเร็ว

๒. เป็นธรรมดา อยู่เอง ที่ว่าการเรียนนั้นไม่รู้จักจบต้องเรียนตลอดชีวิต นี่เป็นปรัชญาของนักการศึกษา เพราะฉะนั้นนักบริหารถึงแม้ว่าจะรอบรู้ มีความสามารถอย่างไรก็ตาม ก็ต้องมีการพัฒนา การพัฒนาในที่นี้ไม่ได้หมายถึงว่าให้มาเข้า

ห้องฝึกอบรมห้องเรียน แต่ให้มีการดำเนินการในวิธีต่างๆ เช่น เชิญมาสัมมนา ออกความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้เกิดความรู้เพิ่มเติมยิ่งขึ้น เป็นเรื่องของระบบที่ทุกคนต้องศึกษาตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์

๓. การเป็นผู้บริหารนั้นผิดจากบุคคลทั่วไป เป็นผู้บริหารต้องเข้าใจหลักของการวางแผน การจัดการ เรื่องนี้ต้องค่อยๆ เรียน และประกอบกับประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติมา ในสมัยนี้เรื่องการจัด การ และการบริหารนั้นได้มีนักวิชาการคิดค้นวิธีใหม่ๆ เพื่อให้เหมาะกับสังคมและโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะฉะนั้นจึงควรติดตามเรียนรู้เรื่อง การจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานของหัวหน้างานเหมาะสมยิ่งขึ้น

๔. หัวหน้าต้องรู้จักคน รู้จักการนำคน ชักจูงคนให้สามารถปฏิบัติงานตามที่ตนต้องการ เพราะนักบริหารต้องทำงานโดยอาศัยผู้อื่น ไม่ได้ปฏิบัติงานด้วยตนเอง จึงต้องมีการศึกษา ประกอบกับประสบการณ์ของท่าน เรื่องนี้ไม่ใช่สิ่งที่สามารถเรียนได้จากในโรงเรียน เพราะในโรงเรียนสอนแต่ทฤษฎี บุคคลที่ไม่มีประสบการณ์ อาจไม่รู้ซึ่ง และไม่สามารถนำมาปฏิบัติในงานได้ จึงต้องมีการพัฒนาระหว่างมีประสบการณ์เรื่อยๆ ไป

บางคนว่าการที่ข้าราชการจะดี หรือมีประ-
สพการณ์หรือไม่ ประชาชนจะได้รับบริการดีหรือไม่
ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองเพียงใด ส่วนหนึ่งนั้น
มาจากนักบริหาร และส่วนสำคัญในราชการต้อง
แก้ไขที่นักบริหารก่อน

๖. ข้าราชการในส่วนกลางคือในกรุง-
เทพมหานคร และส่วนภูมิภาคได้รับการพัฒนา
พร้อม ๆ กันหรือไม่ และจะมีการประสานงาน
ระหว่างงานในส่วนราชการต่าง ๆ อย่างไร

ได้ เรียน แล้วว่า การ พัฒนา ข้าราชการ นั้น
ต้องพัฒนาตั้งแต่เริ่มเข้ามาปฏิบัติงาน และเป็นนัก
บริหารเรื่อยไป เพราะฉะนั้นการพัฒนาข้าราชการ
ต้องพัฒนาทุก ๆ คน ทุก ๆ ตอน ทุก ๆ ระดับ เมื่อ
เป็น เช่นนี้ ต้อง ประสาน งาน ระหว่างส่วนราชการ

ต่าง ๆ คือ ในส่วนกรม กระทรวงจะต้องมีหน่วย
งาน พัฒนา ข้าราชการ เพื่อ ช่วย ให้ ผู้ บังคับ บัญชา
สามารถ พัฒนา ข้าราชการ ได้ใน ระหว่างปฏิบัติงาน
คือ เป็นผู้วางแผนให้คำแนะนำ และจัดฝึกอบรม
เป็นครั้งคราวในเวลาจำเป็น

ในการพัฒนาข้าราชการนี้มุ่งให้ข้าราชการ
ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ ความ
เข้าใจ คำนิยมที่จะบริการแก่ประชาชนดีเท่าไร
ประชาชนก็จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน คือได้
บริการจากราชการมากเท่านั้น

เรื่องการพัฒนาข้าราชการนั้น สำนักงาน
ก.พ. จะเป็น ศูนย์กลาง ในการ พัฒนา ข้าราชการ
และเป็นจุดกลางให้แก่กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ
ให้พัฒนาข้าราชการให้มากที่สุด ๑๖

ขอเชิญฟังรายการ.....

เพื่อข้าราชการและประชาชน

ทางสถานีวิทยุ ท.ท.ท.
ภาค เอ. เอ็ม. ความถี่ ๑๔๘๔ กิโลเฮิรส์

ทุกคืนวันอาทิตย์
เวลา ๑๙.๓๐ น.

กฎหมายและระเบียบใหม่

ที่ กค ๐๕๐๓/๓๐๐๖๖

กระทรวงการคลัง

๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง การจ่ายเงินเดือนระหว่างพักให้แก่ข้าราชการ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เนื่องจากได้มีส่วนราชการบางแห่งหารือเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือน ระหว่างพักราชการตามพระราชบัญญัติเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ พ.ศ. ๒๕๐๒ เพื่อถือปฏิบัติในการพิจารณาจ่ายเงินเดือนระหว่างพักราชการให้แก่ข้าราชการ ซึ่งกระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องและอยู่ในแนวเดียวกัน จึงขอเรียนขอความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังนี้

๑. มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ พ.ศ. ๒๕๐๒ ใต้บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๗ เงินเดือนระหว่างพักราชการนั้น เมื่อคดีหรือกรณีถึงที่สุด

(๑) ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพักมิได้กระทำความผิด และไม่มีมลทินหรือมัวหมอง ให้จ่ายเต็ม

(๒) ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพักมิได้กระทำความผิด แต่มีมลทินหรือมัวหมอง หรือปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพักได้กระทำความผิด แต่ถูกลงโทษไม่ถึง ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้จ่ายได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินเดือนที่ได้รับก่อนวันที่พักราชการตามที่เจ้ากระทรวงจะได้กำหนด แต่เฉพาะค่าเช่าบ้านให้จ่ายเต็ม

(๓) ถ้าปรากฏว่าข้าราชการผู้ถูกสั่งพักได้กระทำความผิด และถูกลงโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ห้ามมิให้จ่าย”

๒. การจ่ายเงินเดือนระหว่างพักราชการให้แก่ข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการตามนัยมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) หรือกรณีไม่จ่ายให้ตาม (๓) ข้างต้น จึงต้องพิจารณาว่า คดีหรือกรณีที่เป็นเหตุให้ข้าราชการถูกสั่งพักราชการนั้น ได้ถึงที่สุดแล้วหรือไม่ เพียงใด เสียก่อน

การพิจารณาว่า คดีหรือกรณีถึงที่สุดแล้วหรือไม่ เพียงใด ถ้าหากเป็นคดีในศาลคดีถึงที่สุด เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว แต่ถ้าเป็นกรณีที่มิได้ดำเนินคดีศาล หากแต่ถูกตั้งกรรมการสอบสวน กรณีจะถึงที่สุดเมื่อการสอบสวนพิจารณาเสร็จ และรายงานผลการสอบสวนนั้นไปยังผู้มีอำนาจสูงสุดในกระบวนการพิจารณาทางวินัยของข้าราชการ และผู้มีอำนาจดังกล่าวได้รับทราบผลการสอบสวนนั้น หรือ ได้มีคำสั่งเกี่ยวกับกรณีนั้นแล้ว

ทั้งนี้ เพราะว่าการรายงานผลการสอบสวนต่อผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปตามลำดับนั้น ผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปมีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงโทษได้ เช่น อาจจะสั่งยกโทษ ลดโทษ หรือเพิ่มโทษได้อีก และโดยเฉพาะสำหรับข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ผู้มีอำนาจสูงสุดในกระบวนการพิจารณาโทษทางวินัย ได้แก่ ก.พ. ฉะนั้น กรณีข้าราชการถูกสอบสวนทางวินัยจะถึงที่สุดก็ต่อเมื่อ ก.พ. ได้รับทราบผลการสอบสวนแล้ว โดยมีได้เปลี่ยนแปลงโทษเป็นอย่างอื่น หรือถ้า ก.พ. ได้เปลี่ยนแปลงโทษเป็นอย่างอื่น กรณีจะถึงที่สุดตามผลของการเปลี่ยนแปลงโทษของ ก.พ. เท่านั้น

สำหรับกรณีข้าราชการที่ถูกสั่งพักราชการ และถูกลงโทษทางวินัยได้ร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ คำสั่งลงโทษก็เช่นเดียวกัน การพิจารณาจ่ายเงินเดือน ระหว่างพักราชการ จะกระทำได้ก็ต่อเมื่อได้มีการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ถึงที่สุดแล้วเท่านั้น

สำหรับข้าราชการประเภทอื่น ๆ นอกจากข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนก็ต้องถือปฏิบัติทำนองเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) ชาญชัย ลีถาวร
(นายชาญชัย ลีถาวร)
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
กองเงินเดือน

โทร. ๒๒๒๓๘๒๑, ๒๒๒๗๓๕๐
๒๒๒๗๓๕๘, ๒๒๑๕๓๕๐

๑๒ กันยายน ๒๕๒๒

เรื่อง การเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของลูกจ้าง

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อาศัยอำนาจตามนัยมาตรา ๖ วรรค ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กระทรวงการคลังเห็นควรเทียบตำแหน่งลูกจ้างที่กระทรวงการคลังอนุมัติให้จ้างจากผู้มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือปริญญาตรี ซึ่งเดินทางไปราชการตามคำสั่งของทางราชการกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนเพื่อให้ลูกจ้างใช้สิทธิในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ดังนี้

๑. ลูกจ้างที่กระทรวงการคลังอนุมัติให้จ้างในตำแหน่งที่ให้ใช้วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งได้รับค่าจ้างรายเดือนเท่ากับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน ระดับ ๒ ชั้น ๑,๗๘๕ บาท ขึ้นไป ให้เบิกได้ในอัตราเดียวกับข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๒

๒. ลูกจ้างที่กระทรวงการคลังอนุมัติให้จ้างในตำแหน่งที่ให้ใช้วุฒิปริญญาตรี ซึ่งได้รับค่าจ้างรายเดือนเท่ากับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน ระดับ ๓ ชั้นต่ำสุดขึ้นไป ให้เบิกได้ในอัตราเดียวกับข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่ง ระดับ ๓

ส่วนราชการใดประสงค์จะเทียบตำแหน่งลูกจ้างกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนเพื่อใช้สิทธิในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการสูงกว่าระดับตำแหน่งดังกล่าว ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณี ๆ ไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๒ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ชาญชัย ลีถาวร

(นายชาญชัย ลีถาวร)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

โทร. ๒๒๑๓๘๒๐

ปัญหาระเบียบ ข้าราชการพลเรือน

การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง ในบางสายงาน

ผู้ถาม : ข้าราชการชั้นตรีเดิม (ชี่ ๓)

ตามที่ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้กำหนดสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๑ และระดับ ๒ เลื่อนไปถึงระดับ ๓ ได้ทุกตำแหน่ง และสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ เลื่อนไปถึงระดับ ๕ ได้ทุกตำแหน่งโดยไม่ต้องสอบ นั้น

ต่อมา ก.พ. พิจารณาเห็นว่า การเลื่อนโดยไม่ต้องสอบนี้ ยังไม่ยุติธรรมสำหรับบางกลุ่ม กล่าวคือผู้ที่จบ ม.ศ. ๓ (ม. ๖ เดิม) หรือ ม.ศ. ๖ (ป. อาชีวะ) เริ่มต้นจากระดับ ๑ ไปถึงระดับ ๓ ได้อีก ๒ ระดับ และผู้ที่จบปริญญาตรี เริ่มต้นจากระดับ ๓ ไปถึงระดับ ๕ ได้อีก ๒ ระดับ ส่วนผู้ที่จบ ป. วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรืออนุปริญญา ซึ่งเริ่มต้นจากระดับ ๒ จะเลื่อนถึงระดับ ๓ ได้เพียงระดับเดียว จึงได้แก้ไขเป็นว่า สายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒

ให้เลื่อนได้ถึงระดับ ๔ ทุกตำแหน่ง โดยพิจารณาคุณวุฒิเป็นหลัก คือปริญญาตรีเรียนมากกว่า ปวส. หรืออนุปริญญาประมาณ ๒ ปี ได้เลื่อนสูงกว่าผู้ที่จบ ปวส. หรืออนุปริญญา ๑ ระดับ และ ปวส. หรืออนุปริญญาเรียนมากกว่า ม.ศ. ๖ หรือ ป. อาชีวศึกษาชั้นสูง ประมาณ ๒ ปี ได้เลื่อนสูงกว่า ม.ศ. ๖ อีก ๑ ระดับ ส่วนผู้ที่จบ ม.ศ. ๖ หรือ ป. อาชีวะเรียนมากกว่า ม.ศ. ๓ ประมาณ ๓ ปี กลับได้เลื่อนเท่ากัน คือ ชี่ ๓ กระผมเห็นว่าไม่ยุติธรรมนะครับ ก็ในเมื่อจะแบ่งแยกคุณวุฒิการศึกษากันแล้ว ก็ควรจะพิจารณาว่าผู้ที่จบ ม.ศ. ๖ หรือ ป. อาชีวะ น่าจะได้เลื่อนระดับสูงกว่าผู้ที่จบ ม.ศ. ๓ อีก ๑ ระดับ ดังนั้น ผู้ที่จบ ม.ศ. ๓ ควรจะได้ ชี่ ๓ ม.ศ. ๖ หรือ ป. อาชีวะได้ชี่ ๔ ปวส. หรืออนุปริญญาได้ ชี่ ๕ และปริญญาตรีได้ ชี่ ๖ นะครับ ถึงจะเป็นการยุติธรรม มิใช่เอาผู้ที่จบ ม.ศ. ๖ มาเทียบเท่ากับ ม.ศ. ๓ และหลักสูตร ม.ศ. ๖ เป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องเรียนเกี่ยวกับวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ช่างกล การบัญชี เลขานุการ เป็นต้น

ส่วนหลักสูตร ม.ศ. ๓ เป็นวิชาสามัญ ไม่มีวิชาชีพเลย เห็นได้ถึงความแตกต่างกันมาก โฉนจึงตีค่า ม.ศ. ๖ เท่ากับ ม.ศ. ๓ ขอให้ท่านลองคิดดูว่ายุติธรรมดีหรือไม่

และอีกเรื่องหนึ่ง ในกรณีที่ผู้เคยเป็นข้าราชการชั้นตรีมาก่อน เช่น ประจำแผนก หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งเลื่อนฐานะมาด้วยการสอบแข่งขัน หรือสอบคัดเลือกชั้นตรี แต่ไม่มีวุฒิ ปวส. ก.พ. ก็กำหนดให้อยู่เพียงระดับ ๓ เท่ากับเสมียนพนักงาน หรือข้าราชการชั้นจัตวาเท่านั้น แต่ถ้ามีวุฒิ ปวส. ก็จะได้เลื่อนถึง ซี ๔ ทั้ง ๆ ที่สอบมาพร้อมกัน เช่น การสอบแข่งขันชั้นตรี ตำแหน่งประจำแผนก คุณสมบัติในการสมัครสอบระบุว่าต้องเป็นข้าราชการชั้นจัตวามาไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือ ๒ ปี สำหรับผู้ที่จบ ป. อาชีวศึกษาชั้นสูง หรือจบ ปวส. หรืออนุปริญญา หรือปริญญาตรี จึงเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อตำแหน่งเท่ากันก็ควรจะได้เลื่อนระดับเท่ากัน หรือตามสโลแกนของ ก.พ. ที่คุณนักร้องบอกว่า “งานเท่ากัน เงินเท่ากัน” หรือ “งานเท่ากับเงิน” แต่ ก.พ. ก็หาได้พิจารณาด้วยความเป็นธรรมไม่ กลับกดขี่ข้าราชการชั้นตรีที่ไม่มีวุฒิปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้เลื่อนฐานะได้เพียง ซี ๓ เท่ากับชั้นจัตวาเท่านั้นเอง ทั้ง ๆ ที่ได้ผ่านการสอบแข่งขันมากับผู้ที่จบ ปวส. หรืออนุปริญญา หรือปริญญามาแล้ว แม้แต่หลักสูตรการสอบแข่งขันชั้นตรีวิชาภาษาอังกฤษ ก็ยังกำหนดว่า “ความรู้ยาก ๔๒

ง่ายเท่ากับประโยคक्रमัธยม” (ซึ่งเทียบเท่าอนุปริญญา) จึงเห็นได้ว่า เขาเหล่านั้นต้องมีความรู้ประสบการณ์ และความชำนาญพอสมควร มิฉะนั้นก็คงจะสอบผ่านไม่ได้แน่

พวกกระผมที่เคยเป็น ข้าราชการชั้นตรีมาก่อน พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อจัด พีซี ก็ลง ซี ๒ และชั้นจัตวา ลงซี ๑ มาบัดนี้ก็เลื่อน ซี ๓ เท่ากับผู้ที่ เป็นข้าราชการชั้นจัตวามาก่อน รู้สึกเสียใจและหมดกำลังใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะอดส่ำหัดสำหรับ ดำราแทบตาย ก็ได้เลื่อน ซี เท่ากับผู้ที่ไม่เคยสอบได้เลย นับว่าไม่ยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติราชการเสียไปหมด ขาดความภาคภูมิใจ และความกระตือรือร้น ใน การงาน เป็นอันมาก เพราะคิดว่าเราเป็นเพียง “เสมียนโท” เท่านั้น

กระผมและเพื่อนข้าราชการที่เคยเป็นชั้นตรีมาก่อน ขอความกรุณาจากท่านเลขาธิการ ก.พ. ได้โปรดเห็นใจ ให้เลื่อนฐานะจาก ซี ๓ จนถึง ซี ๔ ได้เท่ากับผู้ที่จบ ปวส. ตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว ก็จะเป็นพระคุณยิ่ง เพื่อที่จะได้มีกำลังใจในการปฏิบัติราชการต่อไป และควรพิจารณาผู้ที่จบ ป. อาชีวศึกษาชั้นสูงด้วย

ผู้ถาม : คุณสุเทพ สี่สิบ

ตามที่สำนักงาน ก.พ. ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงชื่อ ตำแหน่ง ใน บางสายงาน ที่มีคุณวุฒิ ระดับ

ปวส. ใหม่ เช่น เปลี่ยนชื่อ ตำแหน่งช่างภาพ ๓ เป็น นายช่างภาพ ๓ เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ๓ เป็นเจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษา ๓ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๓ เป็นเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๓ ช่างศิลป์ ๓ เป็น นายช่างศิลป์ ๓ ช่างพิมพ์ ๓ เป็น นายช่างพิมพ์ ๓ พร้อมกับกำหนดให้เป็นตำแหน่งที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ และกำหนดเป็นระดับสูงขึ้นถึงระดับ ๔ นั้น

ก.พ. น่าจะได้นำชื่อตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๓ ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีคุณวุฒิ ปวส. ซึ่งก็บรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกในระดับ ๒ ในทำนองเดียวกันนี้บ้าง เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมเท่าเทียมกัน ประกอบกับการกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมของ ก.พ. ในระยะหลังนี้ ก็ได้กำหนดให้ตำแหน่งที่บรรจุจากผู้มีคุณวุฒิ ปวส. เป็นสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ และกำหนดให้เป็นระดับสูงขึ้นถึงระดับ ๔ อยู่แล้ว เช่น ตำแหน่งเจ้าพนักงานสื่อสาร เป็นต้น

ดังนั้น จึงเป็นการเหมาะสมที่ ก.พ. จะได้กำหนดให้ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ที่บรรจุจากผู้มีคุณวุฒิ ปวส. เป็นตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการ และ กำหนดให้ เป็นระดับ สูงขึ้น ถึง ระดับ ๔ ได้ทุกตำแหน่งด้วย เพื่อจักได้ก่อให้เกิดความเป็นธรรมโดยทั่วหน้ากัน

ผู้ถาม : คุณสุเทพ สีใส

ตามที่ ก.พ. ได้พิจารณาปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งในบางสายงานไปแล้ว นั้น

ก.พ. ควรจะหยิบยกชื่อตำแหน่งในสายงานธุรการมาพิจารณาปรับปรุงบ้าง เนื่องจากยังไม่ได้รับความเป็นธรรม ก.พ. ได้กำหนดให้สายงานธุรการ เป็นระดับ สูงขึ้น ถึงระดับ ๓ ได้ทุกตำแหน่ง เป็นการกำหนดแบบรวมๆ ไม่ได้คำนึงถึงว่าผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ จะมีคุณวุฒิอะไร เข้ารับราชการครั้งแรกในระดับตำแหน่งอะไร เจ้าหน้าที่ธุรการจำนวนไม่น้อยที่มีคุณวุฒิระดับ ปวส. และปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกในตำแหน่งประจำแผนกหรือเทียบเท่า กำลังไม่ได้รับความเป็นธรรม ท้อแท้ใจ และหมดกำลังใจในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ธุรการดังกล่าวนี้ขณะนี้ ปฏิบัติงานใน หน้าที่ที่มี คุณภาพ และปริมาณงานสูง มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติค่อนข้างยาก เช่น เป็นหัวหน้างาน ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย รองหัวหน้าฝ่าย และได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ มาเกินกว่า ๓ ปี อัตราเงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของระดับ ๔ หลายชั้น แต่ก็ยังไม่มี โอกาสเลื่อนเป็นระดับ ๔ เพราะต้องขอกำหนดตำแหน่งจาก ก.พ. และสอบคัดเลือก รอยู้อย่างนี้จนรุ่นน้องๆ ที่จบพาณิชย์ และ ม.ศ. ๓ บางคนที่อยู่สายงานเดียวกันไล่มาทันอยู่ในระดับเดียวกันแล้ว ส่วนรุ่นน้องที่อยู่สายงานอื่น เช่น บุคลากรก็เป็นระดับ ๕ ไปหมดแล้ว โดยไม่ต้องสอบด้วย

จึงขอเสนอ ก.พ. ได้พิจารณาให้ความเป็นธรรม เป็นกรณีเร่งด่วนดังนี้

๑. ควรเปลี่ยนชื่อตำแหน่ง “เจ้าหน้าที่ธุรการ” ที่ผู้ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันมีคุณวุฒิ ปวส. ขึ้นไป และบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกในตำแหน่งประจำแผนกหรือเทียบเท่า เป็น “เจ้าพนักงานธุรการ”

๒. ควรกำหนดให้เจ้าพนักงานธุรการ ตามข้อ ๑ เป็นสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ และกำหนดให้เป็นระดับสูงขึ้นไปจนถึงระดับ ๔ หรือถึงระดับ ๕ ได้ทุกตำแหน่ง โดยคำนึงถึงอัตราเงินเดือนและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเป็นสำคัญ

ตอบ

โดยที่คำถามทั้ง ๓ ฉบับข้างต้น ตามเกี่ยวกับเรื่องการปรับปรุง การกำหนด ตำแหน่งใน บางสายงานเหมือนกัน และถามซ้ำ ๆ กัน จึงขอรวมตอบด้วยกัน ดังนี้

การแยกสายงานเป็นสายงานต่าง ๆ นั้น แยกตามลักษณะงาน ความเหมาะสมและความจำเป็น แต่ละสายงานต้องใช้ผู้มีคุณวุฒิและประสบการณ์ต่างกัน เช่น

- เจ้าหน้าที่..... เป็นระดับช่วยปฏิบัติการ ต้องการผู้มีความรู้ระดับ ม.ศ. ๓ หรือ ปวช. ระดับ กวบ ๑-๓
- เจ้าพนักงาน..... เป็นระดับปฏิบัติการ ต้องการผู้ที่มีความรู้ระดับ ปวส. ระดับ กวบ ๒-๔
- นักวิชาการ..... เป็นนักวิชาการเฉพาะด้าน ต้องการผู้มีความรู้ระดับปริญญา ระดับ กวบ ๓-๕
- เจ้าหน้าที่บริหาร.... เป็นตำแหน่งหัวหน้างาน ไม่ได้กำหนดคุณวุฒิ ให้มาได้จากทุกสายงาน เริ่มระดับ ๔ หรือ ๕

แต่ละสายงานมิได้แยกเป็น ๔ สายงานทั้งหมด อาจแยกเป็น ๒ สายงาน ๓ สายงาน หรือ ๔ สายงาน หรือ ไม่แยกแล้วแต่ลักษณะงานและความจำเป็นตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ด้วยความเห็นชอบจากส่วนราชการที่มีตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งในสายเจ้าหน้าที่ อาจสอบคัดเลือกเลื่อนตำแหน่งในสายงานเจ้าพนักงาน ได้ในระดับ ๔ หรือ ๕ (โปรดดูรายละเอียดจากหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว ๒๔ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๑ และที่ สร ๐๗๑๑/ว ๒๕ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๑) หรืออาจขอกำหนดตำแหน่งในสายงานเจ้าหน้าที่..... เป็นระดับ ๔ หรือ ๕ ได้ เมื่อปริมาณและคุณภาพของ..... สูงขึ้น

สำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการนั้น ก.พ. ด้วางหลักเกณฑ์ การ กำหนด ตำแหน่ง ไว้ เป็น บรรทัด ฐาน แล้ว ตำแหน่งจะเป็นระดับใดอยู่ที่ลักษณะหน้าที่ ความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงาน ถ้างานยุ่งยากซับซ้อน ปริมาณ และคุณภาพสูง ก็อาจเสนอให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับพิจารณาเพื่อเสนอเรื่องไปยังสำนักงาน ก.พ. นำเสนอ ก.พ. ปรับเป็นระดับ ๔, ๕ หรือ ๖ ได้ตามระดับของงาน โดยเฉพาะการเลื่อนระดับ ๔ ไม่ต้องรอรอเงินเดือนถึงขั้นค่าเหมือนสายงานเจ้าพนักงาน

ส่วนผู้มีคุณวุฒิ ปวช. อยู่ในสายเจ้าหน้าที่.....นั้น ได้ประโยชน์มากกว่าผู้ที่จบ ม.ศ. ๓ อยู่แล้ว ทั้งเงินเดือนและระยะเวลาที่ต้องดำรงตำแหน่ง ตลอดจนโอกาสที่จะเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น เช่น พวกจบ ม.ศ. ๓ ต้องดำรงตำแหน่งระดับ ๑ ถึง ๕ ปี จึงจะสอบเลื่อนเป็นระดับ ๒ ส่วนพวกจบ ปวช. ดำรงตำแหน่งระดับ ๑ เพียง ๒ ปี ก็สอบเลื่อนเป็นระดับ ๒ ได้แล้ว เป็นต้น จะว่าไม่เป็นธรรมได้อย่างไร

สรุปได้ว่า การแยกสายงานจะเป็นกี่สายงาน ต้องดูความจำเป็นความเหมาะสมตามลักษณะงาน ผู้ที่จบ ปวช. หรือประจำแผนกที่เคยสอบแข่งขันกันได้ ก็มีโอกาสดำรงตำแหน่งในสายงานเดิม คือสายงานเจ้าหน้าที่.....หรือสอบคัดเลือกข้ามไปสายงานเจ้าพนักงาน.....หรือเจ้าหน้าที่บริหาร.....ได้

อย่างไรก็ดี นับว่าข้อคิดเห็นของท่านเป็นประโยชน์ และมีคุณค่า จะได้นำไปประกอบการพิจารณาเมื่อมีการปรับปรุงสายงานในโอกาสต่อไป ขอขอบคุณในความสนใจติดตาม และร่วมแสดงความคิดเห็น อันจะเป็นส่วนช่วยแก้ไขปรับปรุงให้ระบบราชการพัฒนายิ่งขึ้นต่อไป

การขยายเวลาสอบสวนทางวินัย

ผู้ถาม : นายฉวีชัย เอกเผ่าพันธุ์

กระผมมีปัญหาข้อข้องใจใคร่จะเรียนถามว่า ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ข้อ ๙ วรรคที่ ๒ ในกรณีที่ได้ขยายเวลาทำการสอบสวน ๒ ครั้งแล้ว ยังสอบสวนไม่เสร็จ ให้คณะกรรมการสอบสวนเร่งทำการสอบสวนต่อไปให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ให้รายงานเหตุที่ทำการสอบสวนไม่แล้วเสร็จ ต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนภายใน ๓ วัน นับแต่วันครบกำหนดเวลาที่ขยายครั้งสุดท้าย และต่อไปทุก ๑๕ วัน นั้น กระผมสงสัยว่าตามเจตนาของกฎหมายเป็นการรายงานไปเพื่อทราบเท่านั้น หรือขออนุมัติการสอบสวนด้วย หรือจะอย่างไรความจริงตัวหนังสือก็ระบุชัดเจนอยู่แล้ว แต่การตีความอาจคลาดเคลื่อนไปได้เหมือนกัน เพราะดูตามเรื่องการขยายเวลาการสอบสวน ตามม.๘๔ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ก็มีข้อความระบุคล้าย ๆ กัน จะผิดกันในวรรคที่ ๒ นี้เท่ากัน

ตอบ

พิจารณาคำในข้อ ๘ วรรคสอง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๑๘) แล้วจะเห็นว่า กฎ ก.พ. ดังกล่าวมิได้กำหนดไว้เป็นการเด็ดขาดว่า คณะกรรมการสอบสวนจะต้องสอบสวนให้เสร็จเมื่อใด เพียงแต่กำหนดว่าถ้าขยายเวลาสอบสวนสองครั้งแล้วยังสอบสวนไม่เสร็จ ก็ให้คณะกรรมการสอบสวน เร่งทำการสอบสวนต่อไปให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ดังนั้น การที่กฎ ก.พ. ดังกล่าวกำหนดให้คณะกรรมการสอบสวน รายงานเหตุ ที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จคือผู้สั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนภายในสามวัน นับแต่วันครบกำหนดเวลาที่ได้ขยายครั้งสุดท้าย และต่อไปทุกสิบห้าวันนั้น ผู้ตอบปัญหาเห็นว่าเป็นการส่วนตัว มิใช่เป็นการขออนุมัติการสอบสวน แต่เป็นการรายงาน เพื่อให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้ทราบเพื่อจะได้อัตตนาเร่งรัดให้การสอบสวนเสร็จสิ้นโดยเร็วต่อไป

การเลื่อนระดับตำแหน่ง

ผู้ถาม : บุคลากรใหม่

เนื่องจากกระผมมีความสงสัยเกี่ยวกับการขอเลื่อนระดับของข้าราชการ จากระดับ ๔ เป็นระดับ ๕ คือ นาง ก. ดำรงตำแหน่งพยาบาล ระดับ ๔ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ได้โอนมารับราชการโรงพยาบาลอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งต่างกรมกันกับโรงพยาบาลเดิมในตำแหน่งพยาบาล ๔ และต่อมามีตำแหน่งพยาบาล ๕ ว่างลง ในกรณีเช่นนี้ จะขอเลื่อนนาง ก. ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งพยาบาล ๕ มาก่อน ให้ดำรงตำแหน่งพยาบาล ๕ ที่ว่างโดยไม่ต้องสอบคัดเลือกอีกจะได้หรือไม่

ตอบ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า การเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นนั้น กรณีใดจะเลื่อนและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้ ผู้สอบคัดเลือกได้ หรือจากผู้ได้รับคัดเลือก ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนด ซึ่ง ก.พ. ได้มีมติกำหนดหลักปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไว้ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว ๒๕ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ ข้อ ๒.๓.๒ ว่า การเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๕ ของสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ ให้เลื่อนโดยวิธีการสอบคัดเลือก ดังนั้นการเลื่อนนาง ก. ซึ่งดำรงตำแหน่งพยาบาล ๔ ขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพยาบาล ๕ ซึ่งเป็นตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๒ จึงต้องเลื่อนโดยวิธีการสอบคัดเลือก

อย่างไรก็ดี ถ้าผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่ากรณีมีเหตุผล และความจำเป็น เป็นพิเศษที่ จะต้อง เลื่อนโดยวิธีคัดเลือกเนื่องจากนาง ก. เคยดำรงตำแหน่งพยาบาล ๕ มาแล้ว ก็จะต้องขอทำความตกลงกับ ก.พ. ก่อน เมื่อ ก.พ. อนุมัติแล้วจึงจะเลื่อนได้

ปัญหาอุทกจ้างและการพัสดุ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๕๐๘

ข้อ ๑. ลูกจ้างประจำ จะต้องทำ ก.พ. ๗ หรือไม่ ถ้าต้องจัดทำ ถือปฏิบัติตามระเบียบอะไร

ข้อ ๒. การลงโทษทางวินัย ลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราว อาศัยระเบียบอะไร ใครเป็นผู้มีอำนาจ

๔๖

ข้อ ๓. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑

๓.๑ ข้อ ๒๕ (๕) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ คำว่า "พัสดุ" หมายความว่า "วัสดุ—ครุภัณฑ์" เท่านั้น ไม่รวมถึง "ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง" ด้วย ถูกต้องหรือไม่

๓.๒ ข้อ ๒๖ วรรคสาม ในการซื้อหรือจ้างรายเดียวกัน ห้ามแต่งตั้งผู้เป็นกรรมการรับซองประกวดราคาเป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา หรือแต่งตั้งผู้เป็นกรรมการเปิดซองสอบราคา หรือกรรมการเปิดซองประกวดราคา เป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ นั้น หมายความว่าถึงคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ตามข้อ ๒๕ (๕) ไม่รวมถึงคณะกรรมการตรวจการจ้างตามข้อ ๒๕ (๖) ด้วย ถูกต้องหรือไม่

ข้อ ๔. เมื่อการก่อสร้างครบกำหนดจะต้องคืนหนังสือค้ำประกันสัญญาให้แก่ผู้รับจ้าง จำเป็นจะต้องให้คณะกรรมการตรวจการจ้างไปตรวจสอบสภาพสิ่งก่อสร้างก่อน หรือไม่หรือมีวิธีการปฏิบัติอย่างไรจึงจะชอบด้วยการปฏิบัติ

ตอบ

ข้อ ๑. ลูกจ้างประจำ จะจัดทำ ก.พ. ๗ หรือไม่ก็ได้ ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบบัญญัติหรือกำหนดไว้โดยเฉพาะ หากส่วนราชการใดเห็นว่า เพื่อความเรียบร้อย และสะดวกในการควบคุมตรวจสอบจะจัดทำก็ได้ โดยอนุโลม ปฏิบัติเช่นเดียวกับ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๒. ข้อนี้ก็เช่นเดียวกัน ในเรื่องเกี่ยวกับวินัยศักดิ์ การรักษาวินัยศักดิ์ การดำเนินการทางวินัยศักดิ์ ตลอดจนการลงโทษทางวินัยศักดิ์ ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการบัญญัติหรือกำหนดไว้โดยเฉพาะ หากมีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนลุยมปฏิบัติเช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนดังกล่าวแล้ว

ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจ้าง (บรรจุ) แต่งตั้งและการรับค่าจ้างของลูกจ้างส่วนราชการในปัจจุบัน แม้จะมีได้มีระเบียบกำหนดในเรื่องเหล่านี้ แต่กระทรวงการคลังก็ได้อนุโลม ปฏิบัติ เช่นเดียวกับ กฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการพลเรือนเช่นเดียวกัน ดังนั้น กรณีลูกจ้างกระทำผิดวินัย ผู้มีอำนาจลงโทษก็ควรที่จะอยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณ ซึ่งเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว ตามนัยข้อ ๓.๒ แห่งระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ้างลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ทั้งนี้อำนาจดังกล่าวไม่ควรเกินอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวข้างต้น

ข้อ ๓.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้นิยามคำว่า พักไว้ว่า คำว่า "พัสดุ" หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่กำหนดไว้ในหนังสือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณของสำนักงบประมาณ เพราะฉะนั้นคำว่า พักไว้ ตามข้อ ๒๕ (๕) ก็หมายความรวมถึงวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างตามนัยดังกล่าวด้วย

ข้อ ๓.๒ ถูกต้องแล้ว

ข้อ ๔. เมื่อการก่อสร้างครบกำหนด คณะกรรมการตรวจการจ้างจะต้องตรวจสอบผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ประธานคณะกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงานเมื่อตรวจเห็นเป็นการถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามแบบรูป รายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาแล้วให้ทำใบรับรอง ผล การ ปฏิบัติงานทั้งหมด หรือเฉพาะงวดแล้วแต่กรณี โดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย ๒ ฉบับ มอบให้แก่ผู้รับจ้าง ๑ ฉบับ และเจ้าหน้าที่พัสดุ

ของผู้จ้าง ๑ ฉบับ เพื่อทำการเบิกจ่ายเงิน และรายงานให้ผู้ว่าจ้างทราบ ตามข้อ ๔๘ แห่งระเบียบว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑

เพราะฉะนั้น จะเห็นว่า เมื่อการก่อสร้างครบกำหนดและผู้รับจ้างส่งมอบงานแล้ว ผู้รับจ้างยังไม่พ้นจากข้อผูกพัน คณะกรรมการตรวจการจ้างจะต้องไปตรวจรับรองผลการปฏิบัติงานก่อน ผู้รับจ้างจึงจะพ้นจากข้อผูกพันดังกล่าว แล้วส่วนราชการผู้ว่าจ้างจึงจะคืนหลักประกันสัญญาให้แก่ผู้รับจ้าง โดยจะต้องคืนให้โดยเร็วอย่างช้าไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันที่บุคคลดังกล่าวพ้นจากข้อผูกพัน

การขอบำเหน็จบำนาญพิเศษ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๖๒๔

เมื่อ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๒ ในหลวงได้เสด็จทอดพระเนตรทางที่ ร.พ.ช. สร้าง ซึ่งอยู่ในท้องที่ที่ผมรับราชการอยู่ ก็ได้มี จ.ส.ต. จำนงค์ สมภมิตร อดีตตำรวจ น.พ. จังหวัดตาก เตรียมจะถวายฎีกา ร้องเรียนขอความช่วยเหลือ เผอิญผู้ใหญ่ของจังหวัดทราบเรื่องได้ขอร้องให้ระงับเสีย โดยรับจะจัดการให้แล้วผมก็ได้รับมอบหมายให้ทำเรื่องนี้

ประเด็นของเรื่องมีอยู่ว่า เจ้าตัวได้ออกปฏิบัติหน้าที่พร้อมกับพวก แล้วถูก ผกก. โจมตีได้รับบาดเจ็บจนพิการ ขณะรักษาตัว ผู้บังคับบัญชา (ผกก.) ได้เอากระดาษเปล่ามาให้เซ็นบอกว่าขอเงินบำเหน็จให้ เจ้าตัวหลงเชื่อเซ็นให้ไป ต่อมากลับกลายเป็นว่าเป็นการเซ็นใบลาออก ขณะนี้ได้กลับมาอยู่บ้านที่ลำพูน ไกลจากอำเภอ ๘ ก.ม.

ผมในฐานะ จนท. รับเรื่องร้องเรียน ได้ส่งเรื่องไปยังจังหวัดลำพูน ๆ ส่งไปจังหวัดตาก ทางจังหวัดตากตอบมาว่า ตำรวจผู้นี้ได้ลาออกจากราชการแล้ว เมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๒๑ ยังมีได้ยินเรื่องราวขอรับบำเหน็จ ขอให้แจ้งเจ้าตัวไปดำเนินการโดยด่วน

ผมจึงได้เดินทางไปเยี่ยมและสงเคราะห์สภาพของเขาแล้วทั้ง สงสาร และ เวทนาตั้งได้กล่าวแล้ว เขายังเป็นคนหนุ่มแต่ร่างกายอ่อนล้าไม่มีความรู้สึก ขาทั้ง ๒ ข้างลีบ เคลื่อนไหวไม่ได้เลย แขนข้างซ้ายก็ไม่มีความรู้สึก พอจะใช้แขนข้างขวาได้ข้างเดียว ต้องนั่งรถเข็น จะขึ้นลงก็ต้องมีคนอุ้มช่วยตัวเองไม่ได้เลย จากการสอบถามปรากฏว่าเขาถูกยิงไขสันหลัง กระสุนบางนัดทะลุ บางนัดยังฝังอยู่ในตัวก็มี (แพทย์บอกไม่ต้องเอาออก) ผมถามถึงทาง หน่วยต้นสังกัดว่าได้ช่วยเหลืออะไรบ้าง เขาบอกว่าขณะนี้ได้รับเงินทางสายใจไทย และเมื่อตอนเจ็บเคยได้รับเงินก้อนหนึ่งประมาณ ๖,๐๐๐ บาท ได้มี จนท. ตำรวจเอาคำสั่งมาให้เซ็น เขาไม่เซ็นเพราะไม่ได้ลาออกโดยสมัครใจ เรื่องการขอเงินบำเหน็จจึงไม่ไปถึงไหน ทางผู้บังคับบัญชาก็ไม่เหลียวแล ให้บิดาไปติดต่อก็กลบบหน้าไม่ยอมพบการ ไป มากี่ ลำบาก เพราะอยู่กัน คนละ จังหวัด คือ สังกัดเดิมอยู่จังหวัดตาก แต่ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดลำพูน ผมจึงใคร่เรียนถามดังนี้

๑. กรณีเช่นนี้ จะได้รับเงินอะไรตอบแทนจากทางราชการบ้าง

๒. การยื่นเรื่องราวขอรับเงินบำเหน็จ จะต้องส่งหลักฐานอะไรบ้าง และจะยื่นที่กองกำกับการ จ. ลำพูนซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่เจ้าตัวอยู่ โดยไม่ยื่นที่สังกัดเดิมซึ่งอยู่ที่ตาก จะได้ไหม

๓. เจ้าตัวถูกหลอกให้เซ็นใบลาออก เมื่อคำสั่งตกมาแล้ว จึงไม่ยอมเซ็น รับทราบคำสั่ง จะมีผลอย่างไร หากเจ้าตัวจะร้องเรียนความจริงให้ ผบ. ชั้นสูง ทราบเพื่อทักท้วงคำสั่งดังกล่าวจะได้หรือไม่ เพราะเข้าใจว่าถ้าทางราชการสั่งให้ออก จะมีภาษีดีกว่าลาออกเอง

๔. เจ้าตัวประสงค์จะขอรับเงินบำนาญเป็นรายเดือน ไปจนกว่าจะตาย ไม่อยากได้เงินบำเหน็จซึ่งจ่ายครั้งเดียว กรณีนี้จะได้หรือไม่ (ผมติดตามอายุราชการไป)

๕. แบบพิมพ์เกี่ยวกับขอรับบำเหน็จบำนาญ จะขอที่คลังจังหวัดได้หรือไม่

๖. อายุความการขอรับบำเหน็จบำนาญ ๓ ปีนั้น ใช้กับกรณีนี้ด้วยหรือไม่

๗. ทราบว่า มีระเบียบการจ่ายเงินค่าทดแทนและการ พิจารณา บำเหน็จ ความ ชอบ ใน การปราบปราม ผกค. พ.ศ. ๒๕๑๐ ลว. ๑๒ ต.ค. ๒๕๑๐ แต่ก็ไม่พบ เพราะโยกย้ายหลายครั้งหนังสือกระจายไปหมด อยากจะขอความกรุณา จนท. คัดระเบียนดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้นำไปชี้แจงให้เจ้าตัวทราบ หรือหากจะมีข้อแนะนำเพิ่มเติมประการใดก็ขอได้กรุณาด้วย

ตอบ

๑. มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ และ เงินค่าทดแทนในการ ปรานปราม ผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์

๒. กรณีขอรับบำนาญไม่ได้ ต้องขอรับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ โดยแนบคำสั่งลาออกจากราชการ รายงานการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการจนป่วยเจ็บทุพพลภาพ (อาจเป็นของผู้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมไปปฏิบัติราชการ) ใบรับรองของแพทย์ว่าป่วยเจ็บทุพพลภาพ ใบรับรองสมุดประวัติและเวลาที่ผู้คน บัญชีรับรองเวลาที่ผู้คน กอ. รมน. และสมุดประวัติข้าราชการ ส่วนการยื่นขอนั้นจะยื่นขอที่ใดก็ได้ แต่ถ้ายื่นขอที่จังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่ที่รับเรื่องอาจไม่สะดวกเพราะหลักฐานต่าง ๆ ที่มีอยู่ที่จังหวัดตาก ทางที่ควรยื่นที่จังหวัดตาก แต่ขอรับเงินบำนาญพิเศษทางจังหวัดลำพูน

๓. ใบลาออกควรกรอกข้อความแบบพิมพ์ของทางราชการ แต่เมื่อลงชื่อไปแล้วจนกระทั่งมีคำสั่งอนุญาตลาออกแล้วคงแก้ไขยาก เพราะก่อนลงชื่อในกระดาษเปล่าควรจะได้สอบถามความประสงค์กันก่อนแล้ว แต่ถ้าการลงชื่อในกระดาษเปล่าและไม่ได้ให้ความยินยอมให้กรอกข้อความขอลาออกจากราชการ ผู้กรอกข้อความอาจมีความผิดตามมาตรา ๒๕๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๔. เป็นกรณีที่จะต้อง ขอรับบำนาญพิเศษเป็นรายเดือน

๕. ขอที่คลังจังหวัดหรือแผนกการใดก็ได้

๖. บำนาญพิเศษไม่มีอายุความ

๗. ระเบียบดังกล่าวถ้าคัดมาคงเปลืองหน้ากระดาษ เพราะมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง ขอให้ขอคัดที่คลังจังหวัดหรือเสมียนตราจังหวัดจะสะดวกกว่า

สิทธิในการรับบำเหน็จตกทอด หรือบำนาญพิเศษ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๒๖๑๑

กระผม เคยรับ ราชการ ได้ ออกจาก ราชการ เหตุสูงอายุเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๒ ภริยาผม ขณะยังเป็นครูสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผมและภริยาได้รับบุตรสาวของลูกสาวผมไปจดทะเบียนการรับบุตรบุญธรรมที่อำเภอเมืองชลบุรี เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๔ บุตรบุญธรรมเกิดวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๖ วันไปจดทะเบียนอายุ ๘ ปี ผมและภริยา ส่งเข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียน เจ็บป่วยก็ไปหาหมอรักษากินอยู่ด้วยกัน และอยู่บ้านเดียวกัน

ผมดู พระราช บัญญัติ บำเหน็จ บำนาญ ข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๙๙ และมาตรา ๑๒ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๐๒ ว่า ผู้รับบำนาญปกติ ผู้ตาย ให้จ่ายเงินเป็นบำเหน็จตกทอดตามมาตรา ๔๔ มาตราแก้ไขตามมาตรา ๘ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๔๙๙ คือ จ่ายให้แก่บุตร สามี หรือภริยา บิดา มารดา

และ ผมดู พระราช บัญญัติ บำเหน็จ บำนาญ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติมสมบูรณ์แล้ว ถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๔๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๗ ผู้ได้รับบำนาญปกติอยู่ หรือผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติหรือผู้ได้รับบำนาญพิเศษ เพราะเหตุทุพพลภาพ ตาย ให้จ่ายเป็นบำเหน็จตกทอดแก่บุคคลดัง

ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๓ เป็นจำนวนสามสิบเท่า
ของบำนาญรายเดือนที่ได้รับ

มาตรา ๔๓, ๔๔ บำนาญพิเศษที่บัญญัติใน
ลักษณะนี้ให้จ่ายแก่ทายาทผู้มีสิทธิตามกฎหมาย ดังนี้

- (๑) บุตร
- (๒) สามีหรือภรรยา
- (๓) บิดา มารดา ที่มีชีวิตอยู่

เป็นอันว่าผมเข้าใจว่าบุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิ
ได้รับบำเหน็จตกทอดเลยใช่ไหมครับ

ตอบ

บุตรที่มีสิทธิได้รับ บำเหน็จ ตกทอด หรือ บำนาญ
พิเศษหมายถึง บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าบ้านอายุ
คือ บุตรที่บิดามารดาจดทะเบียนสมรสกัน บุตรที่บิดา
มารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน แต่บิดาได้จดทะเบียน
รับรองเป็นบุตร บุตรที่ศาลได้พิพากษาว่าเป็นบุตร รวม
ตลอดถึงบุตรบุญธรรมด้วย ทั้งนี้เพราะประมวลกฎหมาย
แพ่ง และพาณิชย์ได้ บัญญัติให้บุตร บุญธรรมมี ฐานะ อย่าง
เดียวกับบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรม บุตร
บุญธรรมจึงมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด หรือ บำนาญพิเศษ
ในฐานะบุตรตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

การนับเวลาราชการเพื่อคำนวณ บำเหน็จบำนาญ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๘๕๖

นาย ก. รับราชการเป็น ข้าราชการตำรวจ
ต่อนอกจากราชการมีศเป็น สิบตำรวจโท รับ

๕๐

ราชการเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ครั้นปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ก็
ลาออกจาก ราชการไป ประกอบอาชีพอื่นไป ทำงาน
บริษัท นาย ก. ทำงานไม่ครบ ๑๐ ปี จึงไม่ได้
รับเงินบำเหน็จบำนาญ นาย ก. ไปทำงานบริษัท
อยู่ ๓ ปี แล้วไปเข้ารับราชการเป็นอาจารย์สอนอยู่
วิทยาลัยเทคนิค ปัจจุบันรับราชการเป็นอาจารย์ ๕
ขอทราบ ว่า นาย ก. จะขอต่ออายุราชการ เมื่อ
ครั้งเป็น ข้าราชการตำรวจเพื่อสิทธิใน การ ขอรับ
บำเหน็จบำนาญ ตอน ปลดเกษียณอายุจะได้หรือไม่
ถ้าได้จะปฏิบัติอย่างไร หมายถึงจะติดต่อที่ไหนเพื่อ
ให้ได้เวลาราชการติดต่อกัน

ตอบ

ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ
ข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔ บัญญัติว่า

“มาตรา ๓๐ ข้าราชการผู้ใด

(๑) ลา ออก โดย ไม่ มี สิทธิ ได้ รับ เบี้ยหวัด
บำเหน็จ หรือบำนาญ จากการรับราชการต่อนก่อนลาออก

(๒) ถูกปลดออกหรือถูกไล่ออก ในกรณี
กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๓) ออกจากราชการโดยได้รับหรือมีสิทธิ
จะรับบำเหน็จหรือบำนาญแล้ว

ถ้าภายหลังได้เข้ารับ ราชการใหม่ให้คิด เวลา ราชการ
สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญเฉพาะการรับราชการ ครั้ง
ใหม่เท่านั้น.....”

ดังนั้นเมื่อ นาย ก. ลาออกจากข้าราชการตำรวจเมื่อ
ปี พ.ศ. ๒๔๘๖ โดยไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จเนื่องจากมีเวลา
ราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ถึง ๑๕ ปีบริบูรณ์
ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ เป็นต้นมา มีเวลา
ราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ ๑๐ ปีบริบูรณ์จึง
จะได้บำเหน็จ) เมื่อกลับเข้ารับราชการใหม่จึงต้องตัดเวลา
ราชการต่อนก่อนลาออกจากราชการออกทั้งหมด คงเริ่ม
นับเวลาราชการใหม่ตั้งแต่วันที่เริ่มรับราชการครั้งหลังเป็นต้น
มาเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ

การปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ

— วิจารณ์ —

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ ให้มีการปรับปรุง เงินเดือนข้าราชการตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๓ โดยให้เปลี่ยนบัญชีเงินเดือนข้าราชการจากบัญชีเงินเดือนหมายเลข ๑ เป็นบัญชีเงินเดือนหมายเลข ๒. ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือข้าราชการให้มีรายได้เพียงพอแก่ค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น การปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการนั้นเป็นที่สนใจแก่บุคคลทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง จึงน่าที่จะพิจารณาว่าการปรับปรุงเดือนข้าราชการนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับ การปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และอัตราเงินเดือนขององค์การรัฐวิสาหกิจ แล้วจะมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไรบ้าง

ในด้านอัตราค่าจ้างขั้นต่ำนั้นรัฐบาลได้ประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในปี ๒๕๑๖ และตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ ถึงปี ๒๕๒๓ ได้มีการปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรวมทั้งสิ้น ๖ ครั้ง เฉลี่ยแล้วมีการปรับปรุงค่าจ้างขั้นต่ำปีละครั้ง ถ้าคิดเฉพาะอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในเขตกรุงเทพฯ แล้วจะมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ .—

ปี ๒๕๑๖		อัตราค่าจ้างขั้นต่ำวันละ ๑๒ บาท
ปี ๒๕๑๗	ปรับครั้งที่ ๑	„ — „ — „ ๑๖ บาท
	ปรับครั้งที่ ๒	„ — „ — „ ๒๐ บาท
ปี ๒๕๑๘	ปรับครั้งที่ ๓	„ — „ — „ ๒๕ บาท
ปี ๒๕๒๐	ปรับครั้งที่ ๔	„ — „ — „ ๒๘ บาท
ปี ๒๕๒๑	ปรับครั้งที่ ๕	„ — „ — „ ๓๕ บาท
ปี ๒๕๒๒	ปรับครั้งที่ ๖	„ — „ — „ ๔๕ บาท

ตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ เป็นต้นมาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำได้ปรับปรุงให้สูงขึ้นจากเดิมไปอย่างมากในปี ๒๕๒๒ นี้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะเพิ่มสูงขึ้นจากปี ๒๕๑๖ ประมาณร้อยละ ๒๒.๕๐

ส่วนอัตราเงินเดือนของข้าราชการนั้นตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ ถึงปี ๒๕๒๒ ได้มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือน ๒ ครั้งเท่านั้น

ปี ๒๕๑๖	อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการเดือนละ	๖๐๐ บาท
ปี ๒๕๑๗	.. — — .. — — .. — — ..	๗๕๐ บาท
ปี ๒๕๒๑	.. — — .. — — .. — — ..	๙๐๐ บาท

ในปี ๒๕๒๒ ไม่มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการแต่ประการใด แต่มีมติที่จะให้มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการในปี ๒๕๒๓ โดยให้มีอัตราเงินเดือนขั้นต่ำเดือนละ ๑,๐๘๐ บาท โดยข้อเท็จจริงแล้วอัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ เป็นต้นมาจะสูงกว่าเดิมเดือนละ ๒๐๐ บาท ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลได้มีมติให้เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวคนละ ๒๐๐ บาทแก่ข้าราชการที่มีอัตราเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับ ๖ รายได้ขั้นต่ำของข้าราชการในปี ๒๕๒๒ เมื่อรวมกับเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวแล้วจะได้รับเดือนละ ๑,๑๐๐ บาท และเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงรายได้ขั้นต่ำของข้าราชการ จากปี ๒๕๑๖—๒๕๒๒ ปรากฏว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๘๓ ในขณะที่เดียวกับที่ อัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำ ได้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ ๒๗๕ ดังนั้นถ้าจะให้รายได้ขั้นต่ำของข้าราชการเพิ่มขึ้น ใน สัดส่วนเดียวกับอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว ในปี ๒๕๒๒ ข้าราชการก็ควรมีรายได้ขั้นต่ำไม่น้อยกว่าเดือนละ ๒,๒๐๐ บาท ดังนั้นการ

ที่กำหนดให้ ข้าราชการ มี รายได้ ขั้นต่ำ เดือน ละ ๑,๒๕๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๓ จึงยังต่ำกว่าข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปมากและไม่ทันกับข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ในด้าน อัตรา เงินเดือน ขั้น สูงสุด ของ ข้าราชการ นั้น เมื่อ เปรียบเทียบ กับการ เปลี่ยน แปลงอัตรา เงินเดือน ขั้นสูงสุด ของ พนักงาน รัฐวิสาหกิจแล้วจะแตกต่างกันมากเช่นกัน เช่น เปรียบเทียบกับอัตรา เงินเดือน ขั้นสูงสุด ของ องค์การ โทรศัพท์ แห่งประเทศไทยในปี ๒๕๑๗ ข้าราชการในตำแหน่ง ปลัด กระทรวง มีอัตรา เงินเดือน ขั้น สูงสุด เดือนละ ๑๐,๙๐๐ บาท และต้องเสียภาษีเงินได้เอง ในขณะที่ เดียว กัน ผู้ อำนวยการ องค์ การ โทรศัพท์ มี อัตรา เงินเดือนขั้นสูงสุด ๑๕,๐๐๐ บาทและไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ด้วย อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดของข้าราชการ และ พนักงาน องค์ การ โทรศัพท์ จะ มี อัตรา ส่วน ๑ : ๑.๓๘ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ จนถึงปัจจุบันอัตรา เงินเดือน ขั้น สูงสุด ของ ข้าราชการ และ พนักงาน องค์การโทรศัพท์จะมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ปี	อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุด		อัตราส่วนเงินเดือน	
	ข้าราชการ	พนักงานองค์การโทรศัพท์ ฯ	ข้าราชการ : พนักงานองค์การ ฯ	
๒๕๑๗	๑๐,๙๐๐	๑๕,๐๐๐	๑ : ๑.๓๘	
๒๕๑๘	๑๐,๙๐๐	๑๘,๐๐๐	๑ : ๑.๖๕	
(ครั้งที่ ๑)		๑๘,๑๕๐	๑ : ๑.๖๗	
(ครั้งที่ ๒)	๑๐,๙๐๐		๒๒,๖๑๐	๑ : ๒.๐๗
๒๕๒๑		๑๒,๖๙๐	๒๓,๓๓๐	๑ : ๑.๘๕
(ครั้งที่ ๑)			๓๑,๘๕๐	๑ : ๒.๕๑
(ครั้งที่ ๒)	๑๒,๖๙๐	๓๑,๘๕๐		๑ : ๒.๕๑
(ครั้งที่ ๓)		๑๒,๖๙๐	๓๑,๘๕๐	๑ : ๒.๕๑
๒๕๒๒	๑๒,๖๙๐	๓๑,๘๕๐	๑ : ๒.๕๑	

การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินเดือนของข้าราชการนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ หรือ การเปลี่ยนแปลงของเงินเดือนของพนักงานรัฐวิสาหกิจก็ตี จะมีความแตกต่างกันมาก อัตราเงินเดือนของข้าราชการนั้น มีการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าอัตราค่าจ้างหรือเงินเดือนของหน่วยงานต่าง ๆ มาก ในปี ๒๕๑๗ อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ จะสูงกว่าอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชการ ประมาณ ๑.๕ เท่า แต่ในปี ๒๕๒๒ นั้นกลับสูงกว่าถึง ๒.๕ เท่า การปรับปรุงอัตราเงินเดือนของข้าราชการนั้น มีผู้กล่าว ขวัญ กันมากกว่า จะมีผล ทำให้ ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นอีก แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วภาวะการครองชีพ ที่เพิ่ม สูงขึ้นนั้น มีผลกระทบ มาจาก ปัจจัยต่าง ๆ มากกว่า ผล การ ปรับปรุง เงินเดือน ของ ข้าราชการ การปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการนั้นมี

ผลกระทบต่อค่าครองชีพน้อยมาก ถึงแม้ว่าจะไม่มีการปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ ค่าครองชีพก็ขึ้นไปอยู่แล้วตามธรรมชาติ ส่วนการปรับปรุงค่าจ้างขั้นต่ำก็ตี หรือ อัตราเงินเดือนของพนักงาน รัฐวิสาหกิจก็ตี มีผู้กล่าว ขวัญ น้อยกว่าการปรับปรุงอัตราเงินเดือน ข้าราชการ ทั้ง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในอัตราส่วนที่สูงกว่าการเปลี่ยนแปลงของข้าราชการเป็นอย่างมาก

เมื่อเปรียบเทียบอัตราเงินเดือนขั้นต่ำ-ขั้นสูงของบัญชีเงินเดือนข้าราชการตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ เป็นต้นมา ปรากฏว่าในปี ๒๕๑๗ ข้าราชการมีเงินเดือนขั้นต่ำ ๗๕๐ บาท ขั้นสูง ๑๐,๙๐๐ บาท อัตราส่วนขั้นต่ำต่อขั้นสูง = ๑ : ๑๕ ต่อมาในปี ๒๕๒๑ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบัญชีเงินเดือนเป็นบัญชีหมายเลข ๑. อัตราเงินเดือนขั้นต่ำ ๙๐๐ บาท ขั้นสูงเท่ากับ ๑๒,๖๙๐ บาท อัตราส่วนขั้นต่ำต่อขั้นสูงจะลดน้อย

ลงเป็น ๑ : ๑๕ ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับ บัญชีเงินเดือนหมายเลข ๒. แสดงว่าบัญชีเงินเดือน หมายเลข ๑. และ ๒. ช่วยทำให้ช่องว่างระหว่าง เงินเดือนขั้นต่ำ-ขั้นสูงลดลง ซึ่งแตกต่างกับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจบางแห่ง เช่น ในปี ๒๕๑๗ สัดส่วนระหว่างเงินเดือนขั้นต่ำต่อขั้นสูง = ๑ : ๒๐ ต่อมาในปัจจุบันสัดส่วนดังกล่าวนี้ กลับขยายมากขึ้น เป็น ๑ : ๓๑ ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้เล็งเห็นความสำคัญของหัวหน้างานและตำแหน่งบริหาร จึงได้มีการ ปรับปรุงอัตราเงินเดือนขั้นสูง ให้ มีสัดส่วนสูงกว่าอัตราเงินเดือนขั้นต่ำ

บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปเป็น บัญชี เงินเดือน หมายเลข ๒. โดย จะ มีผล ใช้บังคับ ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๓ นั้น จำนวนขั้นในแต่ละระดับคงมีอยู่เท่าเดิม อัตราเงิน เดือนขั้นต่ำของข้าราชการจะเปลี่ยนจาก ๙๐๐ บาท เป็น ๑,๐๘๐ บาท เพิ่มขึ้น ๑๘๐ บาทหรือร้อยละ ๒๐ แต่เมื่อรวมกับเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวคน ละ ๒๐๐ บาทแล้ว อัตราเงินเดือนขั้นต่ำจะเป็น เดือนละ ๑,๒๘๐ บาท ส่วนอัตราเงินเดือนขั้นสูง สุดจะเปลี่ยนจาก ๑๒,๖๙๐ บาท เป็น ๑๕,๒๒๕ บาท เพิ่มขึ้น ๒,๕๓๕ บาท หรือประมาณร้อยละ ๑๙.๙๘ เฉลี่ย ทั้งหมดแล้วบัญชีอัตราเงินเดือนหมายเลข ๒. จะสูงกว่าบัญชีอัตราเงินเดือนหมายเลข ๑ ประมาณร้อยละ ๒๐ จำนวนเงินเพิ่มในแต่ละขั้น

ของบัญชีเงินเดือนหมายเลข ๒. ขั้นต่ำสุดจะเพิ่ม ขั้นละ ๖๐ บาท สูงสุดเพิ่มขั้นละ ๖๖๐ บาท จำนวน เงินเพิ่มขั้นละ ๖๐ บาทมี ๒ ขั้น ขั้นละ ๖๕ บาท มี ๕ ขั้น ขั้นละ ๗๕ บาทมี ๒ ขั้น ขั้นละ ๑๐๐ บาทมี ๑ ขั้น ขั้นละ ๑๒๐ บาทมี ๖ ขั้น ขั้นละ ๑๘๐ บาทมี ๖ ขั้น ขั้นละ ๒๒๐ บาทมี ๕ ขั้น ขั้น ละ ๒๔๐ บาทมี ๔ ขั้น ขั้นละ ๓๐๐ บาทมี ๓ ขั้น ขั้นละ ๓๖๐ บาทมี ๓ ขั้น ขั้นละ ๔๒๐ บาทมี ๔ ขั้น ขั้นละ ๔๘๐ บาทมี ๔ ขั้น ขั้นละ ๕๒๐ บาท มี ๒ ขั้น ขั้นละ ๕๕๐ บาทมี ๒ ขั้น ขั้นละ ๖๐๐ บาทมี ๒ ขั้น ขั้นละ ๖๖๐ บาทมี ๑ ขั้น จำนวน ขั้นทั้งหมดยังคงไว้ซึ่ง ๕๓ ขั้นเหมือนเดิม

กล่าวโดยสรุปแล้วการเปลี่ยนแปลงบัญชี เงินเดือนข้าราชการจากบัญชีเงินเดือนหมายเลข ๑. เป็นบัญชีเงินเดือนหมายเลข ๒. ทำให้ข้าราชการ มีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๒๐ และเมื่อ เปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าจ้างขั้น ต่ำและอัตราเงินเดือนของพนักงานรัฐวิสาหกิจแล้ว จะมีสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่ากันมาก การ ปรับปรุง เงิน เดือน ครั้งนี้ ยังคง รักษา ไว้ ซึ่ง ลักษณะ โครงสร้าง ของ บัญชี เงิน เดือน ที่ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน จึงไม่ก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ กันขึ้น ระหว่างข้าราชการที่ บรรจุ ก่อนกับ ผู้ที่ เพิ่ง บรรจุ

ผ่านกลางแดด

โดยสิงหาราช

ผมเริ่มเข้ารับราชการกลาง ๆ สงครามมหาเอเชียบูรพา และสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งซักจะเดินเครื่องเต็มตัวเข้าไปทุกที พอขึ้นปี ๒๔๘๘ สงครามก็ยิ่งนำความหายนะมาสู่โลกหนักข้อเข้าไปอีก เจ้า B ๒๙ ซี เครื่องยนต์ที่เคยได้ยีนกิตติศัพท์ในการล่าแดงเดช ก็ผกาดมาในมาด ของทูตพญายมกระหายเลือดบินเกาะกลุ่มดั้นเมฆเข้ามาทั้ง มฤตยูและความหายนะบดกรุนทุบพมทานครทั้งกลางวัน กลางคืนโดยไม่คำนึงถึงจุดยุทธศาสตร์ ชีวิตคน จะถูกเข่นสังเวยให้แก่ทูตนรกเป็นผีเฝ้าป่าช้าวัดตรีทศเทพมีจำนวนเท่าใด นักวิเคราะห์จากอเวจีเท่านั้นที่จะตอบได้ เพราะป่าช้าแห่งนี้ถือว่าแต่กลางคืนเลยแม้กลางวันแสบ ๆ ก็ไม่มีสุนัขตัวไหนกล้าผ่านเพราะหวาด เสียง พิลาปราพวรรณที่ แสบไทย ชวน ชนพองสยองขวัญดังวิเวกมาจากมุสลิม ๆ เด็กชายคนหนึ่งอายุแค่ ๑๒-๑๓ ขวบ เสียสติเพราะลูกกระเบิดถล่มลงมาเด็ดชีวิต พ่อแม่พี่น้องเสียเกลี้ยงบ้านทั้งให้เจ้าหนูน้อยเผชิญชะตากรรมอยู่เพียงผู้เดียว วันทั้งวันเขาได้แต่วิ่งเตลิดหนีหิวทั้ง ๆ ที่ไม่มีเสียงหิว และแม้สงครามจะสงบเสียงปืนดับไปแล้ว แก่ก็คงวิ่งเตลิดไปตามถนนคู่ขนานกับรถรางสายต่าง ๆ ทั่วกรุงอยู่อย่างนั้น แต่ในที่สุดมนุษย์ตัวน้อย ๆ คนนั้น

ก็ถูกบุญหล่นทับ สิ้นเวรสิ้นกรรมด้วยรถยนต์บดขยี้ลงบนร่างของเขาในขณะที่เขาวิ่งกระเผลอกระว่าไปตามถนนตอนบ่ายจัดวันหนึ่ง

บ้านเรือนร้านค้าพังพินาศไปเป็นแถบๆด้วยระเบิดเพลิงและระเบิดทำลายหิวอดหวาลงมาถล่มแม้แต่โรงพยาบาลก็ยังโดน ทางเลข กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมซึ่งตั้งอยู่ที่วังใหญ่ โดมโหฬารในตลาดเจอตันท์เดี๋ยวนี้ผมได้เห็นกับตาว่า วังทั้งวังถูกยกลอยขึ้นทั้งหลังเมื่อเสียงระเบิดผ่าตุม ขึ้นแล้ว ก็หล่นวาลงมา แหลกเป็น กองอิฐ เสียงดัง สนั่นหวั่น ไหวสถานที่ทำงานของผมตัวตีกรุป E เดิมเป็นบ้านของเจ้าพระยาท่านหนึ่งก็เหลือเพียงเสี้ยวเดียว จึงต้องพากันย้ายเข้าไปแอบ ๆ อยู่ชั่วคราว ณ ศาลาสหไทยในพระบรมมหาราชวัง

เจ้าปีศาจเวหาของมะกันยี่ห้อนี้ได้ครองความเป็นเจ้าเป็นใหญ่อยู่ในอากาศเหนือน่านฟ้าทุกแห่งในโลก กรุงเบอร์ลินและกรุงโตเกียวถูกมันโหมกระหน่ำหนักยิ่งกะ จะจงใจฝั่ง มทานคร ทั้งสองแห่งตลอดจนชีวิตมนุษย์ให้อยู่ได้โลกอย่างไม่มีวันมุดเกิดมันถูกปูพรมทับราบแล้วราบอีกทั้งวัน ทั้งคืน ละรอกละ ๒,๐๐๐ เครื่อง คุณหลวงสุขุม นัยประดิษฐ์ ผู้บินไปเห็นมาตอนสงครามสงบใหม่ๆ ได้เล่าว่า อย่า

ว่าแต่ันครทั้งสองจะสร้างขึ้นมาใหม่ได้นานเท่าใด แม้แต่จะรื้อซากปรักหักพังก็เห็น จะต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี กรุงเทพฯเรายังดีแค่โดนเพียงจำนวนสิบจำนวนร้อยเท่านั้น ปีศาจร้ายจากนรกพวกนั้นมักจะเห็นหาวมาเยือน กรุงเทพฯ ใน เวลาบ่าย หรือเที่ยงคืนปลุกคนหลับให้ผวาแปดกลับ เพราะเสียงหอนแหบโหย ครวญคราง ขึ้นจากยอด ภูเขาทองดังไปทั่วท้องฟ้ากรุงเทพฯ สุนัขหอนรับขวัญประมาณสัก ๑-๒ นาที เสียงครวญครางระหึมของฝูงบินมฤตยูก็จะค่อย ๆ ดังขึ้น และ ดังชัดเจน ขึ้น พร้อมกับ เสียง ตูม ๆ ของระเบิด นานาชนิด กำปนาท คู่กัน มาแรง และ หนักหน่วงขนาดแผ่นดินสะเทือนจนรู้สึกโคลงเคลง บางครั้งมันก็รว บินกลงมา กระหน้า ช้ำถึยบ ชนิดดีไม่เลียง บรรดาเทวาชายหญิงทั้งหลายที่เหลือเดนจากผู้อพยพเพราะความจำเป็นในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะข้าราชการระดับ "ขีดเล็ก" เช่นผมซึ่งจำเป็นต้องปักหลักอย่างปลงตกอยู่กลางชุมชนรกได้ฟ้า บางกอก ก็ฉวยกระเป่าเสื้อก ซึ่งบรรจุสิ่งของเตรียมพร้อมไว้ แล้วตั้งแต่ ก่อนนอน หัว ชมซาน ลงเสียงดวง ใน หลุมหลบภัยที่พวกเรา ช่วยกัน ขุดไว้ริมถนนหน้าบ้านโดยจำลองแบบมาจากโลงผีเปิดฝา จะอยู่จะไปก็คง จะรู้กัน จะแจ้งภายในวิบใดวิบหนึ่ง ข้างหน้านี้แหละ ไม่มีใครจะนอนกระดิกทำเป็นบ้า อยู่ในมุ้ง ฟังเสียงเพลงสาปจากอเวจี ที่ตะกุกตะกัก ก้อง มาดูความตาย ให้ยังกะจะ ละเลงฟ้า ให้แตกแยกดินให้ปริ เพราะแม้จะหดหัวอยู่ในหลุมหลบภัยแล้วก็ยังไม่วายหนาวเยือกสท้านไปสุดซั้วหัวใจ ทั้งๆ

ที่อากาศในหลุมนั้น แสนจะร้อน อบอ้าวยังกะ หมอบอยู่กลางไฟนรก

หลุมหลบภัยยามสงครามนั้น ขุดและสร้างโดยเทศบาลนครกรุงเทพฯ แต่เอกชนคนใดจะขุดไว้ใช้หลบภัยริมถนน ใกล้บ้านบ้างก็ผ่อนผันอนุโลมให้ขุดได้ไม่ห้าม แต่ก็ให้ขุดได้เฉพาะริมถนนที่ยังไม่มีทางเท้าราดยางหรือเทคอนกรีตแล้ว ถนนบางสายวันทั้งวันโล่งไม่มีรถผ่าน หลุมหลบภัยที่ชาวบ้านขุดไว้จึงไม่เป็นอันตรายกิตขวางการ จราจร ประการใด หลุมหลบภัยที่ขุด ๆ และทำ ๆ กันนั้นมีหลายแบบ แบบขุดให้ลึกลงไปเป็นอ่างสี่เหลี่ยมผืนผ้ายังกะอ่างอาบน้ำในสถานบริการบรรดาคน ชีเมื่อย่านถนน เพชรบุรีตัดใหม่ หรือ แบบ โลงผี เปิดฝา ถูกฝังกว้างยาวพอคนมุดลงไปนั่งยอง ๆ เรียงแถวกันหัวลง ให้พ้นปากหลุมได้สัก ๕-๖ คน ส่วนความลึกก็ขึ้นอยู่กับความกลัวตายมากหรือน้อย ถ้ากลัวตายมากจะขุดให้ลึกต่ำลงไปใต้บาดาลก็ย่อมได้ บางหลุมก็ไม่ได้ขุดเพียงยกขอบสูงแบบโลงผี หรืออ่างอาบน้ำ ที่ยกมาวางขนานบนพื้นถนน โภยดินใส่ขอบให้แน่นเปิดโล่งสูงแค่คอหรือท่วมศีรษะทั้ง ๔ ด้านเขาก็เรียกกันชินปากว่าหลุม แบบนี้เทศบาลจะสร้างไว้กลางถนนเช่นที่สร้างไว้กลาง ถนนเยาวราชเรียงกันไปเป็นดับตั้งแต่เฉลิมบุรีจรดวังบูรพา แต่ละหลุมพอจุคนได้ประมาณ ๒๐-๓๐ คน อย่างแน่น ๆ เวลาหาวมา อาตี้อาม่วย ต่างปีด ร้านรวง วิ่ง หน้าเร็ดแย่งกันเข้าไปในหลุมจนไม่รู้ว่ามีใครชื่อใคร อีกแบบหนึ่งเป็นทั้งที่ขุดและไม่ได้ขุดลักษณะอย่างเดียวกับ

สองแบบแรกแต่ปิดหลังคาหนาโค้งเหมือน สถานีรถไฟหัวลำโพง บางแบบก็หลังคาตัดใช้ดินถมหลังคาหนา ๆ เหมือนกัน แบบนี้เทศบาลเป็นผู้ทำด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กราคาแพง เป็นหลุมขนาดยักษ์ ประชาชนหลบภัยได้ไม่ต่ำกว่า ๕๐ แต่เปลว ๆ ก็อาจจะอัดเข้าไปได้ถึงร้อยหรือร้อยห้าสิบ

ส่วนหลุมหลบภัยที่ไม่ได้ขุดไม่ได้ทำก็คือท่อน้ำเสียสองข้างถนน ท่อน้ำสมัยนั้นไม่อุดตันง่าย ๆ อย่างสมัยนี้ ซึ่งล้างกันที่จ่ายกันเป็นล้าน ๆ ยี่งล้างยิ่งตัน แต่มันเป็นท่อแห้งสะอาดเป็นโพรงกลมขนาดพอคน คลานลอด ไปได้สะดวกทอดไปตามขอบถนนสายต่าง ๆ เวลาหວມมาใครอยู่ใกล้ปากหลุมหรือปากท่อก็มุดลงได้เลยเพราะทางเทศบาลเขาเปิดฝาอำปากท่อไว้ให้อยู่แล้ว ผู้ใดมุดลงก่อนก็ขยับเข้าไปในท่อแบ่งที่ให้คนอื่นตามลงไป คนตามลงไปก็เขยิบให้คนหลัง ๆ ตามกันลงไปเรื่อย ๆ เมื่อฝูงบินมฤตยูผ่านไปและเสียงหວມแหบโหยขึ้นเป็นสัญญาณปลอดภัย ทุกคนก็พากันทยอยออกมาจากหลุมถอนหายใจเอือกพร้อมกับพึมพำกันแซ่ดว่า “ฉันยังไม่ตายนะโว้ย.....”

หลุมหลบภัย ทางอากาศนอกจาก จะใช้ หลุมหลบภัยกันแล้ว ในเวลาที่ไม่มียภัยจะหลบภัยยังมีประโยชน์อีกหลายอย่าง เป็นต้นว่า มันอาจจะ กลายเป็น โรงแรมเปิดมานระดับ Three stars hotel ได้สบายมาก หนุ่มสาววัยสะรุ่นสงครามโลกครั้งที่สองไม่ ว่า อาตี้อาม่วย บักห่าน้อย และอินาง ที่ยังมี เลือดเนื้อปั้งปั้ง มัก จะแว็บเข้าไปหา ความ สำราญ บานใจ จน

กลายเป็น Fashion เพราะไม่ต้องเสียค่าบริการ ไม่มีไอโก ไม่มีบริกร มีแต่บรรยากาศที่เป็นใจจากประกายดาวที่เรืองแสงอยู่บนท้องฟ้า และโรงแรมระดับสามดาวนี่ยังอาจจะกลายเป็นส้วมสาธารณะใช้ได้ทั้งหมาทั้งคนเพราะไม่มีประตูหน้าต่าง หมาหรือคนจึงยอมเข้าไปทำธุระของตัวได้โดยเสรี เวลาหວມมากี่เฮโลเข้าหลุมล่อกันและ อาซิมเบอะบะคนหนึ่งเหยียบหมับเข้าเต็มตีนก็ร้องลั่น พลันก็ถูกมือมืดตบหัวเข้าที่ปาก ฟันหักติดมือไปสามซี่ โทษฐานส่งเสียงดังหากข้าศึกบน B ๒๔ ได้ยินเข้ามันก็จะเทกระจาดมฤตยูถล่มลงใส่หลุมแล้วก็จะวอดวายกันไปหมด

ความขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคนับวันแต่จะขาดแคลนยิ่งขึ้น เสื้อผ้าดี ๆ หลบหายเข้าตลาดมืด ตลาดสำเพ็งเงียบเหงาเพราะผ้าผ่อนถูกเก็บกักตุนไม่มีวางหน้าร้าน มีก็แต่คุณภาพเลว ๆ แต่ก็บางตาเต็มที คนกรุงเทพ ฯ เริ่มรู้จักใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปกันแพร่หลายตั้งแต่นั้นมา และในบรรดาเสื้อผ้าสำเร็จรูปเหล่านี้ นอกจากจะเป็นผ้าคุณภาพ ไม่เอาไหนทอดด้วยเครื่องจักรรุ่นบุเรงนอง และผ้าที่ทอดด้วยที่กระตุกทางภาคอีสานแล้ว เสื้อผ้าเก่าๆ ปะชุนแทบจะไม่เห็นผืนเดิม คุณยาย ของผม ก็ยังเก็บ เอาไป วางขายได้ ตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่โด่งดังที่คนสมัยนั้นนิยมไปซื้อหาแลกเปลี่ยนก็คือตลาดโบ๊เบ๊ เลย หลังโรงหนังปารีสไปหน่อย ตลาดนี้จะมีพ่อค้าแม่ค้า วาง สินค้า ของ ตน ตาม พื้น ถนน และ เว้าขาย สับสนวุ่นวายไปหมด เรียกว่าถนนทุกสายมุ่งสู่

ตลาดบีบี พ่อค้ายาหม่องก็ฉวยโอกาสผสมโรงเดิน
เร็วไปมาปากก็โหวกเหวกอวดสรรพคุณยาหม่องที่ตน
ขาย มือก็ควักยาหม่องป้ายเปปะไปที่คิ้วคางหรือ
จมูกของคนที่เดินเฉียดไปเฉียดมา บางครั้งปลาย
นิ้วมือที่จิ้มยาหม่องไว้ก็ดันไปปาดเข้ากะลูกกะตาใคร
เขาเข้าเต็มรัก เล่นเอาเจ้าของ ลูกกะตา ร้องจ๊าก ร้อง
ถึงตำรวจกุมตัว พ่อค้าตัวแสบไปโรงพัก ล่อเป็นพินัย
หลวงชะ ๑๒ บาท

ยาขี้รองท้ายี้อัดัง ๆ มีขายที่ห้างตรงข้าม
ศาลาเฉลิมกรุงพรวดขึ้นไปถึงตลับละ ๔๐ บาท ไม้
ขีดไฟ ตรา พระยานาค จากกลักละ หนึ่ง สตางค์ พอ
สงครามก็ถีบขึ้นเป็นห้าเป็นสิบ จนกระทั่ง หนึ่งบาท
มันแพงจนไม่มีปัญญาซื้อหา ต่างคนต่างจึงหันไปใช้
ไม้ขีดสมัยโบราณคือ “หินเหล็กไฟ” อุปกรณ์สนน
ราคาถูกใช้ได้ทนทานนานเป็นแรมเดือนแรมปี ได้
แก่กระบอกไม้ไผ่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ
หนึ่งนิ้วกระบอกยาวพอมือกำถนัดยัดนุ่นแห้งแดด ๓
วันลงให้แน่นกระบอก เลือกลงเอาหินแกร่งๆ ขาวๆ
ใสๆ ที่โรยวางรถไฟมา หนึ่ง ก้อน กำไว้ บน ปาก
กระบอกไม้ไผ่ด้วยมือซ้าย ส่วนมือขวาจับแผ่นเหล็ก
ขนาดไหนก็ได้ดีเข้ากับหินก้อนนั้นแรงๆ เศษหินก็
จะเป็นประกายไฟกระจายเข้าปาก กระบอกไม้ไผ่ติด
นุ่น ใช้ลมปากเป่าช่วยเบาๆ ไฟก็จะติดแดงวาบไป
ทั่วปากกระบอกไม้ไผ่ ใช้จุดบุหรี่หรือเป็นเชื้อไฟ
หุงต้มก็พอได้ ไม่ว่าสังคมข้าราชการ กรรมกรแบก
หาม แท็กซี่ คนขับรถ คนแจวเรือ คนกวาด
ถนน สามล้อ ต่างก็พากันใช้หินเหล็กไฟกันเป็น

ธรรมดาไม่มีใครเซ็นใคร แม้ว่าต่อมาทางการรถไฟ
เขาห้ามมิให้หยิบหินที่โรยวางรถไฟไปทำประโยชน์
อย่างว่าเพราะหยิบกันเหลือเกินอาจเป็นอันตรายแก่
การเดินทางได้ ก็ยังมีมือดีเข้าไปโกยเอาจนได้

บรรดาคอสุราทั้งหลายนั้น พาลจะลงแดง
ไปตามๆ กันทั้งกรุงเทพ เพราะเหล้ามักจะขาดตลาด
บ่อยๆ บางเวลาไม่มีขายตามร้านเลยแม้ในตลาดมืด
ก็ยังเสาะแสวงหากันหน้าดำคร่ำเครียด โดยเฉพาะ
เหล่าชาวหรือสุราโรง ๒๔ ดิกรัตนารวงข้าวซึ่งคอสุรา
ทั้งหลายลงมดियกย่อง สรรเสริญกันเป็นเอกฉันท์ว่า
เป็น เหล้า ประจำชาติ เสมอเหล่า วิวดก้าของ รัสเซีย
โรงงานสุราผลิตเท่าไรๆ ก็ไม่พอจำหน่ายและมัน
จะหายวับเข้าตลาดมืดทันที ราคาสมัยนั้นดูเหมือน
ขวดละ ๔ บาทในตลาดธรรมดาส่วนตลาดมืดก็คงจะ
สูงกว่าเล็กน้อย ทางโรงงานเกิดรู้สึกเห็นอกเห็นใจ
บรรดาท่านทั้งหลายจึงสนองความอยากของท่านด้วย
การจัดตั้งศูนย์บริการสุราขึ้นหลายจุดที่ตลาด ประตุ
หน้า วงเวียนใหญ่ และที่ร้านเมรียงบางลำภู ผู้ใด
ปรารถนา จะดื่ม ก็ต้อง มุ่งหน้า ไปซื้อ ตาม จุด ต่าง ๆ
ดังกล่าวรับรองว่าไม่ผิดหวัง แต่แรกๆ ก็อย่างว่าพอ
จะซื้อได้สะดวกมีแก้วให้รองมีที่ให้ยืม ต่อมาแก้วก็
ไม่มีที่ยืนก็ไม่มี คงจะเป็นเพราะแก้วแตกบ่อยๆ และ
คอสุรามากขึ้น ต่อมาใครอยากจะกินเหล้าก็ให้หา
แก้วไปรองด้วย ซื้อได้แล้วก็ถูกขับออกไปให้พ้น ๆ
ทางคนอื่น จะยืนแอ่นอกโค้งคอกกระดกเอากระดก
เอาเป็นฟลอร์โชว์พัฒนาพงษ์ไม่ได้ แก้วสมัยนั้นมัน

ก็ขาดแคลนเหมือนสินค้าอื่น ๆ สิ่งที่เราจะใช้ทำแทน
แก้วได้ก็คือขวดน้ำปลาแก้ว ๆ สีอะไรก็ได้ เอามาตัด
เก็บทางกันขวดไว้เป็นแก้ว มีขนาดสูงต่ำอย่างไร
สุดแต่จะเหมาะมือ คอสุราส่วนมากมักจะพากันไป
เข้าคิวซื้อที่เมรัยบางลำภู เพราะที่นั่นมีจำหน่ายได้
ครบทุกคนไม่ต้องกลัวว่าจะเก้อ ไม่เหมือนที่อื่นซึ่ง
รอคิวตั้งนานพอจะถึงตัวเราคนขายก็ตะโกน บอกว่า
หมดแล้ว ร้อนถึงต้องแถมว่ทองพากันโหนรถราง
ตาเหลือกไปต่อคิวที่เมรัย คิวที่เมรัยจึงยาวเหยียด
คิดไปคดมาตลอดถนน พระอาทิตย์ ทางด้านทิศตะวันตก
ออก จรด สีแยก บางลำภู และ ทาง ทิศ ตะวันตก จรด
คลองหลอด คนที่ซื้อได้หนึ่งแล้วก็ยังมีสิทธิ์หวน
กลับไปเข้าคิวใหม่ได้อีกหากพยาธิมันยังไม่สงบคอย
แต่จะรบกวนอยู่ เวียนกันไปมาจนเกิดเรื่องเป็น
ข่าวหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ ว่าคอสุรานับพันร่ำสุราเข้า
ไปได้ที่แล้วก็ตีกันอูตลุดเต็มถนนพระอาทิตย์ไม่รู้ว่ามี
ใครเป็นใคร และ ในจำนวน นั้น จะมี ผมร่วม
สังฆกรรมอยู่ด้วยสักกี่ครั้งผมก็ชักจะลืม ๆ

น้ำมันเบนซิน ลิตรละ ๑๐ บาท ในตลาดมืด
ชนิดซูเปอร์หรือไฮอ็อกเทนสมัยนั้นไม่มี รถทุกคัน
ไม่ว่า ยี่ห้อ ไต ทำ ที่ไหน เต็ม น้ำมัน เหมือน กันหมด
ชาวกรุงเทพต้องเปลี่ยนไปใช้ จักรยาน สองล้อแทน
นอกจากสองล้อที่ใช้ปั่นคนเดียวแล้วก็มีมีสองล้อปั่น
สองคนและสามคนดู ๆ ก็ประหลาดดี สองล้อก็เลย
เป็นที่พึงพิศมัย ของบรรดานักฉวย โอกาส ตอนเจ้า-

ของเปลोजิกไปวันหนึ่ง ๆ ดำรวจรับแจ้งความมือหงิก
โดยเฉพาะถ้าเอาไปจอดทิ้งไว้ข้างทางรกร้าง เวลารถ-
รางแล่นผ่านมามันมักจะหายไปกับรถรางเสมอ รถ-
ยนต์โดยสารใช้ถ่านหุงข้าวแทนน้ำมัน ทำถังบรรจุ
ถ่านขนาดถึงแก๊สห้าสิบกิโลแขวนไว้ท้ายรถ น้ำมัน
เกียร์น้ำมันเบรคเขาว่าใช้เหล้าแทนก็พอไหว รถ-
ยนต์นั่งส่วนบุคคลหลายคันก็เอาอย่างโดยตั้งถังถ่าน
ขนาดย่อมลงหน่อยไว้บนเก๋ง ถนนร่นแถมทุกสาย
ในเมืองอมรโล่งเดินได้สะดวก โรงไฟฟ้าลัดกำลัง
หลอดไฟฟ้าทุกดวงนอกจาก จะมีแรงเทียนต่ำแล้วยัง
ต้องถูกปลางแสงด้วยสีด้าอีกด้วย กรุงเทพทั้งกรุง
ยามนั้นจึงหมอบตะค่อมอยู่กับความอึดอัดน่าเบื่อหน่าย
แข็งแสนแข็ง ความเดือดร้อนลำเค็ญแผ่กระจายไป
ทุกหนทุกแห่ง ส่วนผมนั้นดวงยังดีอยู่ หมอบดู
บอกว่าเป็นดวงคุณพระ เพราะบ้านที่เราเช่ากันอยู่
๔ คนเป็นบ้าน ๒ ชั้น ๓ ห้องนอน ๑ ห้องรับแขก
ห้องน้ำห้องครัวในซอย ๑ ถนนหลานหลวง ตรง
ตลาดเจ็ดจันทร์เทเวศร์ ราคาเช่าเดือนละ ๑๒
บาทรับเคราะห์แทนโดยระเบิดเหล็กในเวลากลางวัน
ขณะที่ผมกำลังอยู่ที่ ๆ ทำงาน ตั้งแต่บัดนั้นมา Home
no sweet home สำหรับผมซึ่งกลายเป็นนกกระจอก
ไร้รัง พเนจรไป ตาม ดวง บนถนน ของ ความ เปล่า-
เปลี่ยว อันตรายดุจ โคมดาวดวงเล็กที่ทอแสงเขียว ๆ
โคจรอยู่อย่างหงอยเหงาน ใน ความมืด ของคืน ข้างแรม
แก่..... ๑๕

สรุปข่าวที่น่าสนใจในวงราชการ

โครงการรักษาโรคฟรี

ระเบียบ กระทรวง สาธารณสุข ว่าด้วย การ สงเคราะห์ ประชาชนผู้มีรายได้น้อย พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุข ได้ลงนาม เมื่อวันที่ ๗ กันยายน นั้นจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม เป็นต้นไป

ผู้มีรายได้น้อยซึ่งมีสิทธิ ได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่

๑. ผู้มีรายได้เดือนหนึ่งต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท
๒. ผู้ที่สมรสแล้ว รายได้ทั้งครอบครัว รวมกันเดือนหนึ่งต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท
๓. บุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ และเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ เพราะกายพิการหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

ระเบียบนี้ยกเว้นผู้มีรายได้น้อย แต่มีสิทธิ รับเงิน ช่วยเหลือ รักษาพยาบาล จาก ทาง ราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือจากหน่วยงานเอกชน

ไทยรัฐ ๑๐ กันยายน ๒๕๒๒

ทางออกที่ต้น

ระบบบริหารราชการไทยไม่เคยได้รับการ ปรับปรุงหรือแก้ไขให้ทันสมัย เพื่อผลแห่งการ

บริหารงาน ของรัฐบาลผู้รับผิดชอบ ต่ออนาคตของ ประเทศเลย จนมีคำกล่าวที่ว่า ระบบข้าราชการของ เมืองไทยคือผู้ทรงอำนาจที่แท้จริงที่จะชี้ต้นตายปลาย เป็นอย่างไรก็ได้

ระบบข้าราชการประจำเป็นระบบที่ควบคุม การทำงานของนักการเมือง หากนักการเมืองคนใด ไม่พึงพาอาศัยข้าราชการประจำแล้วก็จะไม่สามารถ ทำงานของตนได้ตลอด จำต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ระบบราชการเสียใหม่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ทางออกของรัฐบาลทุกรัฐบาลอยู่ที่ระบบข้าราชการ ประจำว่าจะมีความสามารถปรับปรุงได้แค่ไหนนั่นเอง

พิมพ์ ไทย ๑๕ กันยายน ๒๕๒๒

ข้าราชการไทย

ในโอกาสที่พลเอก เล็ก แผนมาลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานแจกรางวัล แก่เรือนจำต่าง ๆ ที่ชนะการประกวดผลงานพัฒนา ได้ให้ โอวาทแก่ผู้บัญชาการ เรือนจำและ ข้าราชการ กรมราชทัณฑ์ โดยสรุปว่า การปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการกรมนี้มักจะบกพร่อง ทำให้เสียชื่อเสียง แต่ไม่ใช่มีเฉพาะข้าราชการกรมนี้เท่านั้น มีอยู่แทบ

ทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะในกรมกองต่าง ๆ ของ
กระทรวงมหาดไทย ทำให้เกิดปัญหาประชาชน
เกลียดชังข้าราชการ ปัญหาผู้ก่อการร้าย ฯลฯ ทาง
แก้ไขสำคัญก็คือ ทำอย่างไรให้ข้าราชการที่ประจำ
อยู่ในต่างจังหวัดดูแลความเป็นอยู่ของราษฎรอย่าง
เต็มที่

เสียงปวงชน ๑๖ กันยายน ๒๕๒๒

ขึ้นเงินเดือนข้าราชการหลังปลดกองหนุน

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

ได้พิจารณาอนุมัติให้หน่วยราชการต่าง ๆ พิจารณา
ขึ้นเงินเดือนให้ข้าราชการที่ต้องไปเป็นทหารเกณฑ์
เมื่อกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมคนละ ๑ ชั้น
จากอัตราเงินเดือนเดิม และได้แจ้งเรื่องนี้ไปยัง
หน่วยราชการต่าง ๆ ให้ดำเนินการตามนั้นแล้ว

สยามรัฐ ๑๗ กันยายน ๒๕๒๒

แก้ระเบียบการขึ้นเงิน ๒ ชั้น ให้ลูกจ้างประจำ ของราชการ

นายวิโรจน์ เลาะห์พันธ์ รองปลัดกระทรวง
การคลัง เปิดเผยว่า กระทรวงการคลังได้แก้ไข
ระเบียบและวิธีการเกี่ยวกับการขึ้นเงินเดือน ๒ ชั้น
สำหรับลูกจ้างประจำของทางราชการเสียใหม่ ให้มี
ผลในเดือนตุลาคมเช่นเดียวกับข้าราชการ

๖๒

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังเล็งเห็นว่า การสั่ง
ขึ้นเงินเดือนประจำปีสำหรับกรณีพิเศษให้ได้รับ ๒
ชั้น ของลูกจ้าง ยังไม่เร็วเท่ากับการสั่งขึ้นเงินเดือน
ของข้าราชการในกรณีเดียวกัน เนื่องจากแต่เดิม
ต้องรอให้กรมบัญชีกลางตรวจสอบและยืนยันบัญชี
ถือจ่ายเสียก่อนจึงจะเบิกได้

กระทรวงการคลังได้แก้ไขระเบียบโดยการ
กำหนดกลุ่มของลูกจ้างตามอัตราค่าจ้างเป็น ๓ กลุ่ม
กลุ่มที่ ๑ ค่าจ้างระหว่าง ๕๐๐ บาท ถึง ๔,๑๑๐ บาท
กลุ่มที่ ๒ ระหว่าง ๔,๓๑๐ บาท ถึง ๖,๗๑๐ บาท
และกลุ่มที่ ๓ ตั้งแต่ ๗,๐๖๐ บาทขึ้นไป

ในแต่ละกลุ่มกำหนดให้เพิ่มค่าจ้างเป็นกรณี
พิเศษขึ้นได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของจำนวนลูกจ้าง
ประจำที่มีสิทธิได้รับการพิจารณาเพิ่มค่าจ้างในกรม
หรือแต่ละส่วนราชการ โดยถือหลักตามบัญชีถือจ่าย
ในวันที่ ๑ กรกฎาคม เป็นฐานคำนวณจำนวนผู้มี
สิทธิที่จะเพิ่มค่าจ้าง โดยจะถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ ๒๕๒๓
เป็นต้นไป

เดลินิวส์ ๑๗ กันยายน ๒๕๒๒

ไม่ใช้บัญชี ๒ ปรับเงินเดือนข้าราชการ

ในการปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการ ใหม่มี
แนวโน้มให้ข้าราชการทุกระดับได้เงินช่วยเหลือค่า

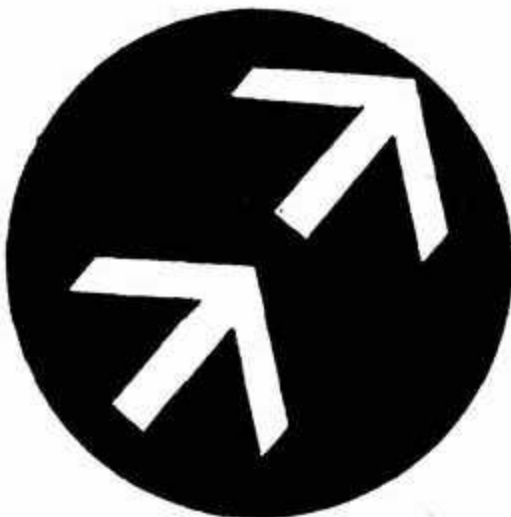
ครองชีพเท่ากัน ๔๐๐ บาท แทนการใช้บัญชี ๒ ของ
เงินเดือนข้าราชการ ซึ่งทำให้เกิดความยุติธรรมแก่
ข้าราชการชั้นผู้น้อย เพราะความเดือดร้อนอัน
เนื่องมาจากค่าครองชีพถีบตัวสูงขึ้นนั้น ข้าราชการ
ชั้นผู้น้อยเดือดร้อนมากกว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
มาก

นายสุธี สิงห์เสน่ห์ รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการคลังได้เปิดเผยว่า ในตอนนี้กำลัง

ดำเนินการพิจารณาอยู่ แต่ยังไม่มีการสรุปผลออก
มา สำหรับจำนวนเงินที่ต้องใช้ในการนี้ ๔,๘๕๐
ล้านบาทนั้น คงได้จากเงินภาษีกับเงินคงคลัง และ
ยืนยันว่าการจ่ายเงินเดือนในอัตราใหม่จะเริ่มดำเนิน
การได้ทันวันที่ ๑ มกราคม แน่แน่นอน

เสียงปวงชน ๒๐ กันยายน ๒๕๒๒

พัชรา บุณยรัตน์เสวี

อ่าน

วารสารข้าราชการ

เพื่อความก้าวหน้าและรอบรู้

หลักเกณฑ์ การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง

บุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ*

สืบเนื่องจากที่สำนักงาน ก.พ. ได้ออกหนังสือเวียนฉบับใหม่ออกมา ฉบับหนึ่งซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า “ว ๑๕” หรือชื่อเต็มเรียกว่าหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๑๕ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นเรื่องที่ข้าราชการทั่ว ๆ ไปกล่าวถึงกันมาก และได้ปรากฏเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์มาแล้ว วารสารข้าราชการจึงเห็นควรที่จะนำหลักเกณฑ์ตามหนังสือเวียนดังกล่าวนี้มาขยายความสู่กัน เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับข้าราชการและผู้ใช้ต่อไป

สาระสำคัญ

ว ๑๕ เป็นหลักเกณฑ์ ใช้กับข้าราชการพลเรือนสามัญที่จะเลื่อนตำแหน่งเป็น ระดับ สูงขึ้น โดยยัง ได้รับ เงินเดือน ต่ำกว่า ชั้นต่ำ ของ เงิน เดือน สำหรับตำแหน่งนั้น ตัวอย่างเช่น นาย ก. เป็น เจ้าหน้าทีรุกรการ ๓ ได้รับเงินเดือนชั้น ๒,๐๘๕ บาท ซึ่งต่ำกว่าชั้นต่ำของเงินเดือนระดับ ๔ จะเลื่อนตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่รุกรการ ๔ โดยกำหนดว่าผู้ที่ จะเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น จะต้องได้รับเงินเดือนอย่างน้อยเท่าไร จึงจะเลื่อนได้ เช่น กรณีตัวอย่างข้าง

ต้น นาย ก. เป็นเจ้าหน้าที่รุกรการ ๓ จะเลื่อนตำแหน่ง เป็นเจ้าหน้าที่ รุกรการ ๔ ในวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๒๒ จะต้องได้รับเงินเดือนในบั้งประมาณ ๒๕๒๑ อย่างต่ำชั้น ๑,๘๘๕ บาท มาแล้ว จึงจะมี สิทธิได้ รับ การ พิจารณา เลื่อน ตำแหน่งได้ และกำหนดว่าเมื่อเลื่อนตำแหน่งไปแล้ว จะได้รับ การปรับเงินเดือนสูงขึ้นอย่างไร เช่น ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่รุกรการ ๔ ดังกล่าวจะได้ปรับทันที ๑ ชั้น ในวันที่แต่งตั้ง และปรับก่อนเลื่อนเงินเดือนประจำ ปีอีก ๓ ชั้น เป็นต้น เพื่อให้ผู้ที่ได้เลื่อนชั้นดำรง

*ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล ๖ กองวิชาการ สำนักงาน ก.พ.

ตำแหน่งสูงขึ้น ได้ปรับเงินเดือนขึ้นรับในขั้นต่ำ
ของเงินเดือนระดับนั้นได้ต่อไปในที่สุด โดยถือ
หลักการสำคัญตามกฎหมายในมาตรา ๓๗ ของ พ.ร.บ.
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ว่า ผู้ที่
ได้รับแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งระดับใด ก็ให้ได้รับ
เงินเดือนใน ขั้นต่ำ ของ เงินเดือน ระดับ นั้น เช่น
เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ ดังกล่าวก็จะต้องได้รับเงิน
เดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับ ๔ คือ ชั้น ๒,๖๘๕
บาท เป็นต้น ดังนั้น ๖ ๑๕ จึงเป็นหลักเกณฑ์
ที่กำหนดทางปฏิบัติไว้เป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้ที่เลื่อน
ตำแหน่งโดยได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับที่
เลื่อน ได้รับการปรับเงินเดือนให้เข้าขั้นต่ำของ
เงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นในที่สุด

ทั้งนี้ โดยได้วางหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ไว้ ๒
ประการ คือ

๑. กำหนดเงินเดือนขั้นต่ำที่ผู้เลื่อนตำแหน่ง
จะต้องได้รับอยู่ก่อนเท่าไร จึงจะเลื่อนเป็นระดับ
ต่าง ๆ ได้ โดยกำหนดไว้สำหรับการเลื่อนตำแหน่ง
ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๒—๒๕๒๕ เป็นต้นไป
ทั้งนี้ โดยถือเงินเดือนที่ได้รับอยู่ก่อนปีงบประ
มาณที่เลื่อนเป็นฐานในการนับ เช่นจะเลื่อนเป็น
เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔ ในปีงบประมาณ ๒๕๒๓ จะ
ต้องได้รับเงินเดือนในปีงบประมาณ ๒๕๒๒ ชั้น
๑,๙๘๕ บาท

การกำหนดเงินเดือนที่จะเลื่อนเป็น ระดับ
ต่าง ๆ ได้นี้ ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าในขั้นสุดท้ายผู้
ที่จะเลื่อนเป็นระดับสูงขึ้นในระดับต่าง ๆ จะต้องได้

รับเงินเดือนในปีก่อนเลื่อนทางไม่เกิน ๔ ชั้น เท่า ๆ
กันทุกระดับ ซึ่งตามที่กำหนดไว้จะเป็นปีงบประมาณ
๒๕๒๕

๒. กำหนดวิธีการ ปรับเงินเดือน เมื่อได้
เลื่อนตำแหน่งไปแล้ว โดยกำหนดว่าผู้ที่เลื่อน
ตำแหน่งก่อนปีงบประมาณ ๒๕๒๓ (๑๓.ค.๒๕๒๒)
ให้ได้ปรับเงินเดือนสูงขึ้น ๑ ชั้นก่อนในวันที่ได้รับ
แต่งตั้ง หากยังต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับที่เลื่อนอยู่
ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๒ (ปีงบประมาณ ๒๕๒๓)
ไม่เกิน ๔ ชั้น ก็ให้ปรับขึ้นรับขั้นต่ำของระดับได้
ถ้าห่างจากขั้นต่ำเกินกว่า ๔ ชั้นก็ให้ปรับได้ ๔ ชั้น
โดยปรับก่อนเลื่อนขั้นประจำปีแล้ว บวกกับชั้น
ประจำปีที่ได้อีก ๑ หรือ ๒ ชั้น แล้วแต่กรณี หาก
ยังไม่ถึง ขั้นต่ำ ก็ผ่อนส่งไป ปรับ ก่อนเลื่อน ชั้นเงิน
เดือนประจำปีต่อไปอีก ๑ ชั้น ซึ่งรายละเอียดจะ
กล่าวถึงในตอนต่อไป

กรณีที่ใช้หลักเกณฑ์ตาม ๖ ๑๕

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า ๖ ๑๕ ใช้กับการเลื่อน
ตำแหน่งในกรณีที่ผู้เลื่อนตำแหน่งได้รับเงินเดือนต่ำ
กว่าขั้นต่ำของเงินเดือนในระดับที่เลื่อนขึ้น ไม่ใช่
ใช้กับกรณี เลื่อนตำแหน่ง ปกติทั่วไป ที่เงินเดือน สูง
กว่าขั้นต่ำของระดับที่เลื่อนอยู่แล้ว นั้น ไม่รวมถึง
กรณีการเลื่อน ตำแหน่งใน ช่วงแรก ของระดับ
ควบคุมตามมติคณะรัฐมนตรีกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. การเลื่อนระดับ ๑ เป็นระดับ ๒ ของตำแหน่งในสายงานที่เริ่มจากระดับ ๑ เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ ๒

๒. การเลื่อนระดับ ๒ เป็นระดับ ๓ ของตำแหน่งในสายงานที่เริ่มจากระดับ ๒ เช่น เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๒ เป็น ๓ เป็นต้น

๓. การเลื่อนระดับ ๓ เป็นระดับ ๔ ของตำแหน่งในสายงานที่เริ่มจากระดับ ๓ เช่น บุคลากร ๓ เป็นบุคลากร ๔

๔. การเลื่อนระดับ ๔ เป็นระดับ ๕ ของตำแหน่งในสายงานที่เริ่มจากระดับ ๔ เช่น นายแพทย์ ๔ เป็น ๕ เป็นต้น

การเลื่อนตำแหน่งในกรณีดังกล่าวข้างต้นทั้ง ๔ ข้อ ถ้ายังได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับแล้ว จะปรับให้ได้รับในขั้นต่ำของระดับทันที เช่น บุคลากร ๓ รับเงินเดือนชั้น ๒,๐๘๕ บาท ได้รับแต่งตั้งเป็นบุคลากร ๔ ในวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๒๒ จะได้ปรับเงินเดือนเป็นชั้น ๒,๖๘๕ บาท ทั้งนี้ มิใช่เป็นกรณีที่ปรับได้ ๑ ชั้น ทั้งนี้ เพราะการเลื่อนตำแหน่งในกรณีดังกล่าว ยังคงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๗ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๑ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว ๒๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๑ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ว ๑๕/๒๕๒๒ มิได้ยกเลิก ว ๗/๒๕๒๑ และ ว ๒๘/๒๕๒๑ ยังใช้ถือปฏิบัติอยู่

ที่มา

ว ๑๕/๒๕๒๒ เป็นหลักเกณฑ์ที่ปรับปรุงแก้ไขมาจากหลักเกณฑ์ใน ว ๑/๒๕๒๒ หรือหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๑ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งเช่นกันที่ได้ปรับปรุงใหม่และใช้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนใหม่ ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๑

ตามหลักเกณฑ์ใน ว ๑/๒๕๒๒ จะมีข้าราชการพลเรือนสามัญที่เลื่อนตำแหน่งไปแล้ว และจะเลื่อนตำแหน่งใหม่ต่อไป ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือน สำหรับตำแหน่งเดิม ๔ ชั้น อยู่ในบางระดับ อันเนื่องมาจากได้มีกฎหมายให้เปลี่ยนแปลงบัญชีอัตราเงินเดือนใหม่ ซึ่งไม่เท่ากับระดับอื่น ๆ และเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. ได้เคยกำหนดไว้ก่อนการเปลี่ยนแปลงบัญชีอัตราเงินเดือนตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๙ ตลอดจนไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การปรับเงินเดือนให้ได้รับในขั้นต่ำของตำแหน่งตามมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๑ จึงได้เสนอปรับปรุงหลักเกณฑ์ใน ว ๑/๒๕๒๒ ใหม่ให้เป็นระบบที่สอดคล้องเสมอกันทุกระดับ

การปรับปรุงแก้ไขตาม ว ๑๕/๒๕๒๒ นี้ ก็ยังคงยึดหลักการสำคัญตามกฎหมายในมาตรา ๓๗ ที่ให้ปรับ ให้ได้รับในขั้นต่ำของตำแหน่งได้อยู่ แต่ปรับปรุงหลักเกณฑ์การปรับเงินเดือนขึ้นรับในขั้นต่ำของตำแหน่งใหม่ โดยวางเป้าหมายในบันปลายบึงบประมาณ ๒๕๒๕ ว่า ให้ปรับขึ้นรับขั้นต่ำได้ไม่เกิน ๔ ชั้น ถ้าห่างเกินกว่า ๔ ชั้น ก็ให้ปรับได้ ๔ ชั้นก่อน ที่เหลือให้ผ่อนส่งบีต่อไป หรืออีกนัยหนึ่งก็คือกำหนดให้ผู้ที่จะเลื่อนตำแหน่งเป็นระดับสูงขึ้นได้ จะต้องได้รับเงินเดือนในบึงบประมาณก่อนเลื่อน ห่างจากขั้นต่ำของระดับไม่เกิน ๔ ชั้น ซึ่งความจริงจะได้ปรับไม่เกิน ๓ ชั้น เพราะการนับ ๔ ชั้น นั้นนับจากอัตราเงินเดือนในบึงบประมาณก่อนเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งเมื่อก่อนเลื่อนตำแหน่งจะได้เลื่อนขั้นประจำปีมาแล้วอย่างน้อย ๑ ชั้น ทั้งนี้ โดยมีหลักปฏิบัติเฉพาะกาล วางไว้เป็นขั้นตอนตั้งแต่บึงบประมาณ ๒๕๒๒—๒๕๒๔ เพื่อให้เข้าสู่หลักการดังกล่าวในบึงบประมาณ ๒๕๒๕

จากหลักการดังกล่าวจึงได้มีการแก้ไขส่วนประกอบที่เป็นหลักเกณฑ์ใน ว ๑, ๒ ส่วนที่กล่าวมาคือการกำหนดเงินเดือนที่จะเลื่อนเป็นระดับต่างๆ ได้ กับวิธีการปรับเงินเดือนเมื่อได้เลื่อนตำแหน่งไปแล้ว ดังนี้

๑. การกำหนดเงินเดือนที่ผู้เลื่อนตำแหน่งจะต้องได้รับอยู่ก่อน เมื่อจะเลื่อนเป็นระดับต่างๆ ได้กำหนดโดยถือหลักให้ทุก ๆ ระดับห่าง ๔ ชั้นเท่า

กัน ระดับใดที่ห่างเกินกว่า ๔ ชั้นก็จะขยายออกไปในบึงบประมาณถัดไปจนเหลือ ๔ ชั้น ดังนี้

๑.๑ ระดับ ๔ และ ๕ ขยายออกไปจนเหลือห่าง ๔ ชั้น ในบึงบประมาณ ๒๕๒๔

๑.๒ ระดับ ๖ และ ๗ ขยายออกไปจนเหลือห่าง ๔ ชั้น ในบึงบประมาณ ๒๕๒๕

ส่วนระดับอื่นๆ ยังคงกำหนดไว้เช่นเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

๒. วิธีปรับเงินเดือนให้ได้รับตามตำแหน่งเปลี่ยนจาก ว ๑/๒๕๒๒ ไม่มากนัก เฉพาะผู้ที่เลื่อนตำแหน่งในระดับ ๔, ๕, ๖ และ ๗ มาแล้ว และผู้ที่ จะเลื่อนตำแหน่งใหม่ในบึงบประมาณ ๒๕๒๓ เป็นต้นไปเท่านั้น ให้ปรับขึ้นรับขั้นต่ำได้เพียง ๔ ชั้น ซึ่งเดิมในบางระดับเช่นระดับ ๖ และ ๗ อาจได้ปรับขึ้นรับขั้นต่ำได้ถึง ๕ ชั้น เป็นต้น

ระยะเวลาที่ใช้หลักเกณฑ์

ว ๑๕/๒๕๒๒ เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นช่วงบึงบประมาณ ๒๕๒๒ เป็นต้นไป ดังนั้น หากมีกรณีเลื่อนตำแหน่งย้อนหลังไปก่อนวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๒ นี้ ให้ถือปฏิบัติตาม หนังสือเวียน ที่ใช้ อยู่ใน ขณะ นั้น กล่าวคือ

๑. ถ้าเลื่อนตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๒ เป็นต้นไป ให้ใช้ ว ๑๕/๒๕๒๒

๒. ถ้าเลื่อนตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ — วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๑ ให้ใช้ ว ๑/๒๕๒๒

๓. ถ้าเลื่อนตำแหน่งก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ ให้ใช้ ว ๘/๒๕๑๙

คำอธิบาย ว ๑๕ รายข้อ

ข้อ ๑ เป็นเกณฑ์การกำหนดอัตราเงินเดือนว่า ผู้จะเลื่อนตำแหน่งเป็นระดับต่าง ๆ จะต้องได้รับเงินเดือนเท่าไร แสดงไว้ในตารางแนบท้าย ว ๑๕ มีข้อที่ควรพิจารณาคือ อัตราเงินเดือนดังกล่าวนี้ถืออัตราเงินเดือนของบึงบประมาณก่อนบึงบประมาณที่จะเลื่อนเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น จะเลื่อนบุคลากร ๕ เป็นบุคลากร ๖ ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๒ ซึ่งอยู่ในบึงบประมาณ ๒๕๒๓

ผู้เลื่อนตำแหน่งนี้จะต้องได้รับเงินเดือนในบึงบประมาณ ๒๕๒๒ (ก่อน ๑ ต.ค. ๒๒) ไม่ต่ำกว่าชั้น ๓,๗๒๕ บาท เป็นต้น

ข้อ ๒ เป็นหลักเกณฑ์วิธีปรับเงินเดือนของผู้ที่เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ในระหว่างวันที่ ๕-๓๐ กันยายน ๒๕๒๒ หลักเกณฑ์ข้อนี้ให้ปรับเงินเดือนสูงขึ้น ๑ ชั้น ได้ทันที ในวันแต่งตั้ง ตัวอย่างเช่น บุคลากร ๕ ชั้นเงินเดือนชั้น ๓,๗๒๕ บาท ได้เลื่อนเป็นบุคลากร ๖ ในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๒ จะได้ปรับเงินเดือน ๑ ชั้นทันที ในวันที่ได้รับแต่งตั้งเป็น ๓,๙๑๐ บาท เป็นต้น

ข้อ ๓ เป็นหลักเกณฑ์วิธีการปรับเงินเดือนของผู้ที่ได้เลื่อน ตำแหน่ง หรือ ดำรง ตำแหน่งระดับใดระดับหนึ่งมาแล้ว แต่เงินเดือนยังต่ำ

กว่าขั้นต่ำอยู่ในบึงบประมาณ ๒๕๒๒ หลักเกณฑ์ข้อนี้ ให้ปรับเงินเดือนสูงขึ้นได้ไม่เกิน ๔ ชั้น ทั้งนี้ไม่เกินขั้นต่ำของระดับนั้น โดยปรับก่อนเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปี ถ้าห่างจากขั้นต่ำไม่เกิน ๔ ชั้น ก็ให้รับขั้นต่ำเลย ถ้าห่างเกิน ๔ ชั้น ก็ให้ปรับได้ ๔ ชั้นก่อน ที่เหลือไปปรับในบึงบประมาณต่อไป เช่น ตัวอย่างในข้อ ๒ บุคลากร ๖ ได้รับเงินเดือนชั้น ๓,๙๑๐ บาท ซึ่งต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับ ๖ อยู่ ๕ ชั้น กรณีนี้จะปรับได้ ๔ ชั้น เป็น ๔,๗๑๐ บาท ก่อนแล้วบวกขึ้นเงินเดือนประจำปีถ้าได้ ๑ ชั้น ก็จะเป็นชั้น ๔,๙๖๐ บาท ซึ่งถึงขั้นต่ำของระดับ ๖ ทันที

ข้อ ๔ เป็น หลักเกณฑ์ วิธีปรับ เงินเดือนของผู้ที่จะเลื่อนตำแหน่งใหม่ในบึงบประมาณ ๒๕๒๓ (๑ ต.ค. ๒๒-๓๐ ก.ย. ๒๓)ว่าจะได้ปรับเงินเดือนอย่างไร หลักเกณฑ์ให้ปรับได้ ๔ ชั้น ทันทีในวันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้โดยไม่เกินขั้นต่ำของระดับนั้น ๆ ถ้าหากเกิน ๔ ชั้นก็ให้ปรับได้ ๔ ชั้นก่อน ที่เหลือไปปรับในบึงบประมาณต่อไปก่อนเลื่อนขึ้นประจำปี ตัวอย่างเช่น บุคลากร ๕ รับเงินเดือนชั้น ๔,๕๑๐ บาท เลื่อนเป็นบุคลากร ๖ ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ จะได้ปรับให้รับขั้นต่ำของระดับ ๖ คือ ชั้น ๔,๙๖๐ บาททันทีในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๒ เป็นต้น

ข้อ ๕ เป็นหลักเกณฑ์วิธีการปรับเงินเดือนของผู้ที่เลื่อนตำแหน่งมาก่อนแล้ว แต่เงินเดือนยัง

ต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับอยู่ในบึงบประมาณ ๒๕๒๓
ว่าในวันเริ่มต้นบึงบประมาณ ๒๕๒๔ จะปรับอย่างไร
หลักเกณฑ์ข้อนี้ให้ปรับได้ ๑ ชั้น ก่อนเลื่อนชั้น
เงินเดือนประจำปี เช่น บุคลากร ๖ รับเงินเดือน
ชั้น ๔,๗๑๐ บาท อยู่ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๓
(เงินเดือนตามบัญชีหมายเลข ๑) ในวันที่ ๑ ตุลาคม
๒๕๒๓ จะได้ปรับ ๑ ชั้น เป็นชั้น ๔,๙๖๐ บาท
แล้วบวกชั้นเงินเดือนประจำปีที่ได้ ถ้าได้ ๑ ชั้น
ก็จะเป็นชั้น ๕,๒๑๐ บาท เป็นต้น ข้อ ๕ นี้ จะ
กรณีคล้ายกับ ข้อ ๓

ข้อ ๖ เป็น หลักเกณฑ์ วิธีปรับ เงินเดือน
ของผู้ที่จะเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นในบึงบประมาณ
๒๕๒๔ว่าจะได้ปรับเงินเดือนอย่างไร หลักเกณฑ์
ในข้อนี้เหมือนกับข้อ ๔

ข้อ ๗ เป็น หลักเกณฑ์วิธีปรับเงินเดือน
ของผู้ที่เลื่อน ตำแหน่ง มาก่อนแล้วใน บึงบประมาณ
๒๕๒๔ ว่าในวันเริ่มต้นบึงบประมาณ ๒๕๒๔ จะ
ปรับเงินเดือนอย่างไร หลักเกณฑ์ข้อนี้ให้ปรับเงิน
เดือนขึ้นรับขั้นต่ำของตำแหน่งได้ โดยปรับก่อน
เลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปี ตัวอย่างเช่น นิตกร ๖

รับเงินเดือนชั้น ๔,๗๑๐ บาท ในวันที่ ๓๐ กันยายน
๒๕๒๔ (เงินเดือนตามบัญชีหมายเลข ๑) ในวันที่
๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ ก็ให้ปรับขึ้นรับขั้นต่ำของระดับ
๖ ได้ แล้วบวกชั้นประจำปีที่ได้รับ ถ้าได้ ๑ ชั้น
ก็จะเป็นชั้น ๕,๒๑๐ บาท เป็นต้น

ข้อ ๘ เป็น หลักเกณฑ์วิธีปรับเงินเดือน
ของผู้ที่จะเลื่อน ตำแหน่ง ตั้งแต่ บึงบ ประมาณ
๒๕๒๕ เป็นต้นไป หลักเกณฑ์ข้อนี้ให้ปรับให้
รับขั้นต่ำได้ทันทีในวันที่ได้รับแต่งตั้ง

ข้อ ๙-๑๐ เป็น หลักเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับ
ผู้ที่จะเลื่อนตำแหน่งย้อนหลังไปก่อนวันที่ ๕
กันยายน ๒๕๒๒ว่าจะถือปฏิบัติตามหนังสือเวียน
อะไร หลักเกณฑ์คือ ให้ใช้ตามหนังสือเวียนที่ใช้
อยู่ในขณะนั้น รายละเอียดอยู่ในหัวข้อที่กล่าวมา
แล้ว

โปรดดูรายละเอียดในหนังสือเวียนท้ายเรื่อง
นี้

อนึ่ง หากท่านผู้อ่านมีข้อสงสัยหรือความ
เห็นเพิ่มเติมประการใด ขอได้โปรดสอบถามไป
ยังสำนักงาน ก.พ. หรือวารสารข้าราชการก็ได้

๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง

เรียน (กระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)

อ้างถึง (๑) หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๑ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒

(๒) หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางแสดงอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนสามัญที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับ
ที่สูงขึ้น ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง (๑) แจ้งมติ ก.พ. กำหนดแนวทางปฏิบัติเป็นขั้นตอนในการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง และต่อมาสำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือที่อ้างถึง (๒) แจ้งว่า คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรีได้เสนอความเห็นไปยัง ก.พ. ว่า หลักเกณฑ์การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไปตามหนังสือที่อ้างถึง (๑) นั้นอาจก่อให้เกิดปัญหาบางประการ จึงขอให้รอการดำเนินการตามนัยข้อ ๔. และข้อ ๕. แห่งหนังสือที่อ้างถึง (๑) ไว้ก่อน เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณามิมีมติเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นประการใดแล้วจะได้แจ้งมาเพื่อทราบต่อไป นั้น

บัดนี้ ก.พ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะนี้ยังมีข้าราชการพลเรือนสามัญที่ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งเกิน ๔ ชั้นอยู่บางราย อันเนื่องมาจากได้มีกฎหมายให้เปลี่ยนแปลงบัญชีอัตราเงินเดือนใหม่ การที่จะปรับให้ข้าราชการได้รับเงินเดือนสูงขึ้นหลายชั้นเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. ได้เคยกำหนดไว้ก่อนการเปลี่ยนแปลงบัญชีอัตราเงินเดือนดังกล่าว เพื่อให้ได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้น เป็นการไม่สมควร ก.พ. จึงลงมติให้ยกเลิกแนวทางปฏิบัติในการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งตามหนังสือที่อ้างถึง และกำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้เป็นขั้นตอนเพื่อให้ผู้ที่ได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในที่สุด โดยให้ได้รับการปรับเงินเดือนสูงขึ้นไม่เกิน ๔ ชั้น ดังนี้

๑. อัตราเงินเดือนของผู้ที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๓ พ.ศ. ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๕ และปีงบประมาณต่อ ๆ ไป ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนด ในตารางแนบท้ายหนังสือนี้

๒. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นตำแหน่งใดตั้งแต่วันที่ออกหนังสือสำนักงาน ก.พ. ฉบับนี้เป็นต้นไป ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้น ๑ ขั้นตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

๓. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งระดับใด ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นอยู่ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๒ ไม่เกิน ๔ ขั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๒ แต่ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นอยู่ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๒ เกิน ๔ ขั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้น ๔ ขั้น ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๒ ทั้งนี้ ให้ปรับก่อนการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีตามปกติ

๔. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นตำแหน่งใด ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นไม่เกิน ๔ ขั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น แต่ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นเกิน ๔ ขั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้น ๔ ขั้นตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

๕. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งระดับใด ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นอยู่ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้น ๑ ขั้นตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ ทั้งนี้ ให้ปรับก่อนการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีตามปกติ

๖. ในบึงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นตำแหน่งใด ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นไม่เกิน ๔ ขั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น แต่ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นเกิน ๔ ขั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้น ๔ ขั้น ตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

๗. ในบึงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๕ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งระดับใด ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นอยู่ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้น ทั้งนี้ ให้ปรับก่อนการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีตามปกติ

๘. ตั้งแต่บึงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นไป ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นตำแหน่งใด ให้ได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น สำหรับผู้ที่ได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นตำแหน่งใดเป็นผู้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นอยู่แล้ว ก็ให้ได้รับเงินเดือนเท่ากับอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่

๙. อัตราเงินเดือนของผู้ที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นก่อนวันที่ออกหนังสือสำนักงาน ก.พ. ฉบับนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในขณะนั้น

๑๐. ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นตำแหน่งใด ก่อนวันที่ออกหนังสือสำนักงาน ก.พ. ฉบับนี้ ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้น และยังไม่ได้รับการปรับเงินเดือนตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แห่งหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว๘ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๙ หรือข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แห่งหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว๑ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้นตามข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แห่งหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว๘ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๙ หรือข้อ ๒ หรือข้อ ๓ แห่งหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว๑ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๒ ตามหลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในขณะนั้น แล้วแต่กรณี

สำหรับเงินที่จะใช้ในการปรับอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้นนั้นให้นำเงินเดือนเหลือจ่ายในปีปัจจุบันไปปรับพอกอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้นได้ตามนัยหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ สร ๐๗๐๒/ว ๓๗๗๙ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ หากมีเงินเดือนเหลือจ่ายไม่พอที่จะใช้ในการปรับอัตราเงินเดือนดังกล่าว ก็ขอให้ทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณเพื่อใช้เงินหมวดอื่นต่อไป

มติ ก.พ. นี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๓/ว ๗ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๑ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว ๒๘ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๑

จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ประวิณ ฒ นคร

(นายประวิณ ฒ นคร)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๒๘๒-๑๘๒๘

เกียรตินิยม

เดือนตุลาคมเป็นเดือนแห่งการเริ่มต้นงานของราชการ หรือเรียกว่าเป็นวัน
ปีใหม่ของราชการก็ได้ เพราะว่างบประมาณรายจ่ายปีใหม่ของกระทรวงทบวงกรม
ต่าง ๆ ได้เริ่มในเดือนนี้ การงานต่างๆ ก็เริ่มคึกคักสดใสขึ้น คอลัมน์เกียรตินิยมจึงได้นำ
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณรายจ่ายในแง่มุมที่เกี่ยวกับตัวข้าราชการมาเล่าสู่กัน เป็น
เกียรติความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เหมาะสมกับช่วงเวลา

จุดแรกที่เดิวก็น่าพิจารณาเงินงบประมาณรายปีแต่ละปีที่ผ่านมาเป็นภาพรวมเสียก่อน แล้ว
ก็พิจารณาไปที่งบประมาณหมวดเงินเดือนค่าใช้จ่ายของเรา ๆ และท่าน ๆ เป็นภาพที่ย่อยลงมาเปรียบเทียบ
กัน ผลสรุปที่ได้ก็คือในปีหนึ่ง ๆ รัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณเฉพาะเงินเดือนอย่างเดียวให้แก่ข้าราชการต่างๆ
ถึง ๒๔% ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดดังตารางต่อไปนี้

ปีงบประมาณ	งบประมาณรายจ่าย ทั้งสิ้น (ล้านบาท)	หมวดเงินเดือน (ล้านบาท)	คิดเป็น ร้อยละของ งบประมาณ ทั้งหมด	เงินเดือน เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ
๒๕๑๕	๒๙,๐๐๐.๐	๗,๒๐๓.๒	๒๔.๘	—
๒๕๑๖	๓๒,๐๓๐.๐	๗,๙๐๒.๕	๒๔.๗	๙.๗
๒๕๑๗	๓๙,๐๒๗.๖	๑๐,๔๘๗.๕	๒๖.๘	๓๒.๖
๒๕๑๘	๔๘,๐๐๐.๐	๑๓,๑๕๙.๘	๒๗.๔	๒๕.๖
๒๕๑๙	๖๒,๖๕๐.๐	๑๔,๗๙๖.๙	๒๓.๖	๑๒.๔
๒๕๒๐	๖๘,๗๙๐.๐	๑๖,๖๗๕.๙	๒๔.๒	๑๒.๗
๒๕๒๑	๘๑,๐๐๐.๐	๑๘,๗๖๑.๓	๒๓.๒	๑๒.๕
๒๕๒๒	๙๒,๐๐๐.๐	๒๑,๔๐๐.๐	๒๓.๓	๑๔.๑
๒๕๒๓	๑๐๙,๐๐๐.๐	๒๖,๐๐๔.๓	๒๓.๙	๒๑.๕

ดูสัดส่วนงบประมาณที่รัฐจ่ายเป็นเงินเดือนข้าราชการจากตารางข้างบน ก็นับว่าเป็นตัวเลขที่สูงในภาวะที่รัฐมีภาระต้องนำเงินงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาประเทศ แต่บางท่านก็ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะว่าข้าราชการเป็นจักรกลสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาของรัฐ รัฐจึงควรจัดสรรเงินงบประมาณของรัฐ ในสัดส่วนที่ พอเหมาะ มาให้ ค่าตอบแทนการทำงานของข้าราชการ

ที่นี้เราลองมาพิจารณากันต่อไปถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ บ้าง การที่ข้าราชการมาทำงานนั้น รัฐมิได้ใช้จ่ายเงินงบประมาณ เป็นค่าตอบแทนการทำงาน

หรือเงินเดือนเพียงอย่างเดียว แต่รัฐต้องใช้จ่ายงบประมาณเป็นค่าวัสดุครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาษ ดินสอ เป็นต้น สำหรับข้าราชการแต่ละคน และจัดสวัสดิการ เช่นค่ารักษาพยาบาล ซึ่งมีใช้ให้แก่ตัวข้าราชการผู้นั้นอย่างเดียวนั้น แต่รวมไปถึงบุตร ภรรยา และบิดามารดาของข้าราชการเหล่านั้นด้วย ซึ่งผู้เขียนได้ลองประมวลตัวเลขค่าใช้จ่ายเฉพาะในปีหนึ่ง ๆ ที่รัฐต้องจ่ายค่าใช้จ่ายให้แก่ข้าราชการคนหนึ่ง ๆ มาให้ท่านผู้อ่านได้พิจารณา ดู โดเลือกเฉพาะในระดับที่บรรจุเข้ามา ในวุฒิต่าง ๆ

ค่าใช้จ่ายต่อหัวของข้าราชการในระดับต่าง ๆ โดยเฉลี่ย

หน่วย : บาท/ปี

ชั้นบรรจุ	ค่าเงินเดือน (๑๒ เดือน)	พ.ค.ช. (๒๐๐)	ค่ารักษา พยาบาล	ค่าตอบแทน อื่น ๆ	วัสดุ ครุภัณฑ์	โต๊ะ เก้าอี้	รวม
๙๐๐ (ม.ศ. ๓)	๑๐๘๐๐	๒๔๐๐	๑๐๓	๑๑๐	๑๒๙	๙๐๐	๑๔๔๔๒
๑๔๐๐ (ปวช.)	๑๖๘๐๐	๒๔๐๐	๑๐๓	๑๑๐	๑๒๙	๙๐๐	๒๐๔๔๒
๑๗๘๕ (ปวส.)	๒๑๔๒๐	๒๔๐๐	๑๐๓	๑๑๐	๑๒๙	๙๐๐	๒๕๐๖๒
๑๙๘๕ (ปริญญาตรี)	๒๓๘๒๐	๒๔๐๐	๑๐๓	๑๑๐	๑๒๙	๑๕๐๐	๒๙๒๕๒
๒๐๘๕ (ปริญญาตรี ๕ ปี)	๒๕๐๒๐	๒๔๐๐	๑๐๓	๑๑๐	๑๒๙	๑๕๐๐	๓๖๔๕๒
๒๖๘๕ (ปริญญาโท)	๓๒๒๒๐	๒๔๐๐	๑๐๓	๑๑๐	๑๒๙	๑๕๐๐	๓๘๒๕๒
๓๕๔๐ (ปริญญาเอก)	๔๒๔๘๐	๒๔๐๐	๑๐๓	๑๑๐	๑๒๙	๑๕๐๐	๔๖๖๕๒

หมายเหตุ สำหรับค่าใช้จ่ายในด้านค่ารักษาพยาบาล ค่าตอบแทนอื่น ๆ ค่าวัสดุครุภัณฑ์นี้ คิดเฉลี่ยจากงบประมาณรายจ่ายที่จ่ายจริงในบึงงบประมาณ ๒๕๑๙-๒๕๒๐

จะเห็นได้ว่าในปีหนึ่ง ๆ รัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณ ให้แก่ ข้าราชการ คน หนึ่ง ๆ เป็นจำนวนหลายหมื่นบาท ตารางนี้เป็นการคิดเฉพาะปีเดียวเท่านั้น หากคำนวณค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องจ่ายให้แก่ ข้าราชการ นับจาก ที่เริ่ม เข้ารับ ราชการ จน ถึง เกษียณอายุแล้ว จะเป็นจำนวนหลายล้านบาทต่อหนึ่งคน ซึ่งจะเป็นตัวเลขที่ท่านอาจจะคาดไม่ถึงก็ได้ ทั้งนี้ เป็นการคิดค่าใช้จ่ายเฉพาะที่จ่ายให้ ข้าราชการในขณะที่ยังรับราชการอยู่เท่านั้น ไม่รวม ค่าบำนาญ หรือ บำเหน็จที่ จะต้อง เป็นค่า ใช้จ่าย อีก ดังนี้

ตัวอย่างเช่น จบปริญญาตรีอายุ ๒๓ ปี บรรจุนับเข้ารับราชการ ได้รับเงินเดือน ในชั้น ๑,๙๘๕ บาท สมมติว่าถ้าได้เลื่อนเงินเดือนปีละ ๑ ชั้น เรื่อย ๆ จน เกษียณเป็นเวลา ๓๗ ปี จะได้รับเงินเดือนรวมกันทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงินถึง ๒,๗๗๓,๙๒๐ บาท (สอง ล้านเจ็ดแสนเจ็ดหมื่นสามพันเก้าร้อยยี่สิบบาท) ซึ่ง เป็นการคิดเฉพาะเงินเดือนอย่างเดียว ได้มีผู้ คำนวณค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องจ่ายทั้งสิ้น สำหรับการจ้าง ข้าราชการ ใน ระดับปริญญาตรี นับว่าคนหนึ่ง ๆ ประมาณ ๕ ล้านบาท สำหรับบัญชีเงินเดือนที่ใช้ อยู่ในปัจจุบัน (บัญชีหมายเลข ๑) หรือแม้แต่ใน

บัญชีหมายเลข ๒ นี้ จะมีความบังเอิญหรือความพอดี อยู่ประการหนึ่ง คือ หากจบปริญญาตรีอายุ ๒๓ ปี เข้ารับราชการโดยได้เลื่อนเงินเดือนปีละชั้นแล้ว ใน ปีสุดท้ายที่จะเกษียณอายุ ๖๐ ปี จะได้เงินเดือนใน ชั้นสูงสุดของบัญชีพอดี

จาก ตาราง ค่า ใช้จ่าย ต่อหัวของ ข้าราชการ ดังกล่าวข้างต้นนั้น มีแง่คิดอยู่ประการหนึ่ง คือ ในการขอตั้งตำแหน่งเพิ่มใหม่หรือในการพิจารณาอนุมัติอัตราเพิ่มใหม่ก็ตีความเข้าใจทั่วไป เรามักจะ คิดว่าการกำหนดให้มีตำแหน่งระดับต่ำไว้แต่มีหลาย ตำแหน่งน้อยจะประหยัดกว่า ความจริงแล้วเป็น ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะว่าเรามักมองค่า ใช้จ่ายเฉพาะเงินเดือนอย่างเดียว แต่ที่จริงแล้วยัง มีค่าสวัสดิการ ค่าตอบแทน และวัสดุครุภัณฑ์อีก ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะจ่ายมากขึ้น หากมีจำนวน ข้าราชการมากขึ้น เพราะขอบข่ายรวมถึงบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวของข้าราชการด้วย ดังนั้นการกำหนด อัตราตำแหน่งในระดับต่ำสองตำแหน่งเช่น งาน ในฝ่ายวิชาการ ด้านการวิเคราะห์วิจัยจะเป็นไปตาม ตัวอย่างนี้ เป็นต้น

ทั้งหมดนี้ เป็นเกร็ดความรู้ ที่ เกี่ยวกับ งบประมาณรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับตัวข้าราชการ ๑๕

อ่านหนังสือเดือนละเล่ม

ชื่อหนังสือ	: มหาตไทยสะเทือน
ผู้เขียน	: บุญโชค เจียมวิริยะ
การจัดพิมพ์	: สำนักงาน บุญโชค เจียมวิริยะ
ความหนา	: ๑๘๐ หน้า
ราคา	: ๑๕ บาท

“อ่านหนังสือเดือนละเล่ม” ได้แนะนำหนังสือประเภทวิชาการแก่ท่าน สมาชิกมาแล้ว๒เล่มติดต่อกัน ซึ่งหนังสือประเภทนี้ต้องตั้งใจอ่านจึงจะเข้าใจ และให้รสชาติความสนุกสนานไม่มากนักก่อน อาจทำให้ท่านผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่ายได้ วารสารข้าราชการ ฉบับเดือน ตุลาคม นี้ โครว์ ขอแนะนำหนังสือ ประเภท เรื่องสั้น เพื่อ เป็นการเปลี่ยนอริยาบทท่านสมาชิกในฉบับนี้ จึงขอแนะนำหนังสือเรื่อง “มหาตไทยสะเทือน” เขียนโดย บุญโชค เจียมวิริยะ

“บุญโชค เจียมวิริยะ นามนี้เป็นที่ทราบกันดีในวงการหนังสือ ว่าเป็นนามปากกาของนักเขียนผู้หนึ่ง อดีตข้าราชการ กรมการ ปกครอง ตำแหน่งครั้งหลังสุด ท่านลาออกจากราชการ คือ

นายอำเภอ หนังสือที่เขียนขึ้นอาศัยประสบการณ์ที่ได้พบเห็นมาเมื่อครั้งยังรับราชการอยู่ เรื่องส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับมหาดไทย และในปี ๒๕๑๘ เขาประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงอย่างยิ่ง ในวงการหนังสือจากผลงานเรื่อง “นายอำเภอปฏิวัติ” ซึ่งชนะเลิศ รางวัล ยอดเยี่ยม ประจำปี ๒๕๑๘ ประเภทนวนิยาย จากการตัดสินของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๑๘

“มหาดไทยสะเทือน” หนังสือเล่มนี้ บุญโชค เจียมวิริยะ เขียนขึ้นจากประสบการณ์เมื่อครั้งยังรับราชการอยู่ในกรมการปกครองเกือบทุกเรื่อง มีเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น คือ เรื่อง “ปาน” ได้เขียนขึ้นในสมัยที่ยังเป็นนิสิตอยู่ในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเขียนจากบันทึกตอนที่เขาคือครูสอนอยู่ในโรงเรียนศิริวิทยากร จังหวัดนครราชสีมา และเรื่องนี้ได้รับการชมเชยจากนักเขียนที่ยิ่งใหญ่หลายท่าน อาทิ อาจารย์เจือ สตะเวทิน, มนัส จรรย์รงค์ เป็นต้น

“ปาน” เป็นเรื่องของเด็กกำพร้าผู้หนึ่งที่ขาดพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัวตั้งแต่ยังเยาว์ ต้องทำงานรับจ้างซักเสื้อผ้า ถีบสามล้อ ฯลฯ เพื่อหารายได้มาเลี้ยงชีพ และเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง จากเนื้อหาเรื่องนี้

ปานสามารถนับได้ว่าเป็นแบบอย่างอันดี ในด้านความอดทน ขยันขันแข็ง ไม่ท้อถอย ความเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว และเสียสละ “ปาน” เป็นเรื่องที่บุญโชคเขียนได้ครบทุกรส ไม่ว่าจะเป็นความสนุกสนาน บันเทิง ความสะเทือนอารมณ์ นอกจากนี้ ยังได้สอดแทรก ข้อคิดและคติเตือนใจทำให้ “ปาน” มีรสชาดมากยิ่งขึ้น

นอกจากเรื่อง “ปาน” แล้วเรื่องอื่น ๆ ในหนังสือเล่มนี้เป็นเรื่องที่เขาเขียนขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ ขณะรับราชการในกรมการปกครองส่วนใหญ่เป็น การตีแผ่ ความประพฤติมิชอบของข้าราชการ เพื่อการประชดประชันข้าราชการที่ประพฤติดังกล่าวให้ได้อายและเป็นการป้องกันหรือชี้แนะมิให้ข้าราชการประพฤติมิชอบ และบางเรื่องได้ให้ข้อคิดแก่ข้าราชการโดยเฉพาะข้าราชการกรมการปกครอง ในการปฏิบัติราชการ เช่นเรื่อง บัตรสนเท่ห์ ซึ่งข้าราชการส่วนใหญ่มักจะได้ประสบกันมาแล้วเกือบทั้งนั้น บางฉบับก็เป็นการชมเชย บางฉบับเป็นการตำหนิกล่าวหา บัตรสนเท่ห์เป็นสิ่งที่ทำลายขวัญและกำลังใจ ของข้าราชการ ในการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง ทำให้การปฏิบัติงานของข้าราชการขาดประสิทธิภาพ บัตรสนเท่ห์ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าในชีวิตราชการ ข้าราชการบางคนอาจได้รับบัตรสนเท่ห์ ในลักษณะที่ชมเชย ก็อาจ

ได้รับการปูนบำเหน็จจากผู้บังคับบัญชา แต่บางคน
ได้รับ บัตรสนเท่ห์ที่ ด่าทอ กล่าวหา ก็อาจได้ รับการ
ลงโทษจากผู้บังคับบัญชาก็ได้ ทำให้เกิดมีการอาศัย
บัตรสนเท่ห์ในการ ช่วยเหลือและกลั่นแกล้ง ข้าราชการ
การขึ้นและที่ร้ายที่สุดคือ บัตรสนเท่ห์ในลักษณะ
กล่าวหา นั้น ได้ทำให้ข้าราชการที่ดีต้องออกจาก
ราชการมาแล้วเป็นจำนวนมาก ทำให้องค์กรของ
รัฐต้องขาดบุคคลที่ดีมีความรู้ความสามารถไป ซึ่ง
ในเรื่องบัตรสนเท่ห์นั้นน่าจะเป็นข้อคิด ให้แก่ ผู้บังคับ
บัญชาใน การหาวิธีที่ จะกลั่นกรอง บัตรสนเท่ห์ที่
รับว่ามีมูลความจริงหรือไม่ ประการใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ
จะเป็นบัตรสนเท่ห์ที่ชมเชยหรือกล่าวหา เพราะ
บัตรสนเท่ห์นั้นเปรียบเสมือนดาบสองคม ถ้าหากผู้
บังคับบัญชาวินิจฉัยสั่งการผิดพลาด ก็อาจจะก่อให้เกิด
เสียหายต่อการปฏิบัติราชการได้ แต่ถ้าผู้บังคับ
บัญชาวินิจฉัยสั่งการได้ถูกต้อง ก็จะเป็นการเพิ่ม
ขวัญ และ กำลัง ใจแก่ ข้าราชการที่ ปฏิบัติงาน ด้วยดี
และเป็นการกำจัดคนเลว ให้ออกไปเสีย จากองค์กร
ของรัฐ จะทำให้การทำงานของรัฐประสบผลสำเร็จ
และมีประสิทธิภาพ

“มหาดไทยสะเทือน” เป็นหนังสือเล่ม
หนึ่ง ที่น่าจะหาอ่าน เพราะนอกจากจะให้ความ
สนุกหรรษาแล้ว ยังให้ข้อคิดบางประการอันอาจ
เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านได้

ตามที่ “อ่านหนังสือเดือนละเล่ม” ได้
แนะนำ หนังสือ ให้สมาชิก ได้อ่านเป็น เวลานานพอ
สมควรแล้วไม่ทราบว่าเป็นที่พอใจ หรือตรงกับความ
ต้องการของสมาชิกหรือไม่ จึงใคร่ขอความกรุณา
ท่านสมาชิกได้โปรด ให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยว
กับคอลัมน์นี้ ส่งมายัง

“อ่านหนังสือเดือนละเล่ม”

วารสารข้าราชการ

กองวิชาการ

สำนักงาน ก.พ.

กรุงเทพฯ ๗ ๓

เพื่อที่จะ นำความ คิดเห็น และข้อเสนอแนะ
ของท่านไป ดำเนินการ ปรับปรุง แก้ไขคอลัมน์ นี้ต่อ
ไป ขอขอบพระคุณ

ก๊ายเล่ม

เรากำลังเดินทางมาถึงช่วง ๓ เดือนสุดท้ายของปี ๒๕๒๒ แต่เป็นช่วงที่หนึ่งของปีงบประมาณ ๒๕๒๓ **ข้าราชการ** ทั้งฝ่ายพลเรือนและทหารที่ปฏิบัติราชการมาครบ ๖๐ ปี ก็ได้อำลาชีวิตข้าราชการไปแล้วเมื่อสิ้นกันยายนที่ผ่านมา

บนย่างก้าวต่อไปของ ผู้ที่ยังใช้ชีวิตราชการ อยู่ก็ยังคง ต่อสู้กับปัญหา ค่าครองชีพ ที่ถีบตัวสูงขึ้นอย่างไม่ยอมหยุดยั้ง ปัญหาเรื่องการปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ ยังพูดกันไม่รู้จบ และยังไม่มีความยุติธรรมระหว่างการใช้บัญชี ๒ กับการเพิ่มค่าครองชีพให้อีกคนละ ๔๐๐ บาท ทั้ง ๆ ที่มติคณะรัฐมนตรีก็ได้ลงไปแล้วว่าให้ใช้บัญชี ๒

อย่างไรก็ตามไม่ว่าผลจะลงเอยในรูปใด **นิวัฒน์** ก็ได้เขียนถึงเรื่อง “การปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ” นี้ไว้แล้วรวมถึงเรื่อง “หลักเกณฑ์การให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง” ซึ่ง **บุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ** เป็นผู้เขียน นอกจากนั้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันมาจากฉบับก่อน ๆ คือ การพัฒนาข้าราชการ ท่านรองเลขาธิการ ก.พ. **สำราญ ดาวรายุทธ์** ก็ได้เขียนถึง “หลักการและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการ” ซึ่งจะเกี่ยวพันไปถึง “เทคนิคในการติดต่อกับประชาชน” ของ **สุริยา ประภคิธรรังษิ** ปลัดอำเภอวาริชภูมิ สกลนคร ซึ่งเขียนจากตำราทางวิชาการประกอบกับประสบการณ์ในชีวิตจริงของเขาเอง และ **สีหราช** “เจ้าเก่า” ก็มา “ฝนกลางแดด” อีกแล้ว

และถ้ามองสะท้อนจากภาพปก คงจะเดาออกว่าปัญหาที่นำมาหยิบยกในฉบับนี้ก็คือ... “ปัญหาชาวเขาและมาตรการที่จำเป็นในการแก้ไขและพัฒนา” โดยวนัช พฤกษ์ศรี แห่งศูนย์วิจัยชาวเขา จ. เชียงใหม่ ผู้อยู่ใกล้ชิดกับชาวเขา เสียยิ่งกว่า “ชาวเรา” เสียอีก

...เราจึงมาถึงย่างก้าวต่อไป...และต่อไป...ใน “วารสารข้าราชการ” ที่จะให้ท่านพบกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ “เรา” จะมอบให้ “ท่าน” ได้

...ขอให้ท่านติดตาม...